

ÅRSREDOVISNING 2015

Årsredovisning 2015 (Dnr SU FV-1.1.8-3271-15) har producerats av Avdelningen för planering och ledningsstöd vid Stockholms universitet. Ekonomiavdelningen har svarat för den ekonomiska redovisningen.

Redaktör och handläggare: *Ulf Nyman*

Styrelsebeslut

Styrelsen för Stockholms universitet har vid sammanträde idag, den 15 februari 2016, fastställt och undertecknat årsredovisning för budgetåret 2015.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Styrelse

Kerstin Calissendorff
ordförande, justitieråd

Astrid Söderbergh Widding
rektor, professor

Hans Börsvik
styrelseordförande

Eva Hellsten
rådgivare

Irene Svenonius
verkställande direktör

Eva Swartz Grimaldi
verkställande direktör

Patrik Tigerschiöld
styrelseordförande

Thomas Wilhelmsson
kansler

Ylva Engström
professor

Astri Muren
professor

Bengt Novén
professor

Amanda Magnusson Arntsen
studentrepresentant

Isabella Hagnell
studentrepresentant

Charlotta Krispinsson
studentrepresentant

Förord

Stockholms universitet har under 2015 fortsatt sin verksamhetsutveckling utifrån de centrala strategierna, inom forskning och utbildning, rekrytering och kompetensutveckling, internationell och nationell samverkan samt inom förvaltning och verksamhetsstöd.

Årets ekonomiska utfall blev ett positivt resultat på 39 miljoner. Detta motsvarar ungefärligen det belopp som universitetet fått från Statens pensionsverk under året som slutavräkning efter de felaktiga inbetalningar som upptäcktes under 2014. Resultatet visar därmed för andra året i rad att universitetet inte längre fortsätter att ackumulera överskott i den löpande verksamheten.

Under året har Stockholms universitet arbetat aktivt med resultatanalys och uppföljning av UKÄ:s kvalitetsutvärderingar av utbildning 2011-2014. Universitetet fick sammanlagt 156 utbildningar utvärderade, vilket ungefär motsvarar hälften av den totala utbildningsvolymen. Andelen utbildningar med bristande kvalitet var 15 procent jämfört med landets genomsnitt på 27 procent. Andelen utbildningar med mycket hög kvalitet var 22 procent jämfört med landets genomsnitt på 14 procent. En intern jämförelse mellan sex universitet utifrån jämförbara examina visar även att Stockholms universitet är ledande i landet tillsammans med Lund och Uppsala.

Förutom att kvalitetssäkra de utbildningar som fått omdömet ”bristande kvalitet” i enlighet med UKÄ:s krav på åtgärdsredovisning, har universitetet även gjort egna analyser av resultatet. Därigenom har utbildningar som legat på gränsen till bristande kvalitet kunnat kvalitetssäkras. Under hösten samarrangerade Universitetskanslersämbetet och Stockholms universitet den välbesökta konferensen Vi flyttar fram positionerna! om högre utbildning, som ägde rum i Aula Magna. Universitetet har genomfört en utredning om framtidens lärandemiljöer och det har utlysts kvalitetsmedel för utveckling av framtidens lärande. Under 2015 har även REBUS – Rektors beredning för utbildningsutvärdering och system för kvalitetssäkring – inrättats, och påbörjat ett aktivt förberedelsearbete inför ett nytt kvalitetsutvärderingssystem.

Stockholms universitet skördade under 2015 stora framgångar hos externa forskningsfinansiärer, såväl Vetenskapsrådet som Riksbankens jubileumsfond och Wallenbergstiftelserna. I synnerhet märktes utfallet på det humanvetenskapliga området detta år, som fick en fjärdedel av de totalt utdelade projektmedlen från VR och en tredjedel av medlen från RJ, med bland annat två av tre stora programstöd, och därmed placerade sig som nationell etta. En tioårig rådsprofessur från VR till Torsten Persson vid IIES och ett tioårigt bidrag för rekrytering av Nobelpristagaren Frank Wilczek till Fysikum har inneburit viktiga förstärkningar. Universitetet fick även medel för två gästprofessorer från VR: årets Kerstin Hesselgrenprofessur och årets Tage Erlanderprofessur. Från Wallenbergstiftelserna erhöll två forskare vid universitetet medel för KAW-projekt med hög vetenskaplig potential, och tre Wallenberg Academy Fellows har rekryterats. Uppbyggnaden av verksamheten vid SciLifeLab har fortsatt genom framgångsrika rekryteringar av SciLifeLab Fellows. Den nya institutionen ACES, som bildades vid årsskiftet, har också framgångsrikt rekryterat inom toxikologisk miljökemi, vilket även kommer att bidra till att utveckla miljöområdet inom SciLifeLab.

Under 2015 kom Vetenskapsrådets utvärdering av verksamheten vid SciLifeLab liksom övriga strategiska forskningsområden, som föll väl ut vetenskapligt men där Stockholms universitet fick viss kritik för styrningen av ett av de totalt tre program för vilka universitetet har ansvaret. Programmet, Ekoklim, integreras nu i Bolincentret för klimatforskning, medan ett annat av programmen, BEAM, integreras i Östersjöcentrum.

Karriärvägar och internationalisering är aktuella frågor. Universitetets öppenhet och forskningens internationella prägel vid universitetet avspeglas i rekryteringarna till läraranställningar.

Under perioden 2011-2015 har 121 av 222 anställda lärare inom det humanvetenskapliga området disputerat vid annat lärosäte, 48 av dem vid utländskt lärosäte. På det naturvetenskapliga området har 52 av de totalt 64 lärarna anställda under samma period disputerat vid annat lärosäte, 37 av dem vid utländskt. Antalet internationellt utlysta karriäransättningar med möjlighet till befordran har ökat starkt under året.

För att öka det internationella samarbetet på lärosätetsnivå, och stärka studentutbytet, har universitetet i egen regi genomfört en rektorsresa till Kina och deltagit på rektorsnivå i Swedish Academic Collaboration Forum med fem andra svenska lärosäten, som under året organiserat seminarier i Sydkorea, Singapore och Kina, samt i University Presidents Summit i Tokyo, med rektorer från sju andra svenska lärosäten och 13 japanska.

Forskningens infrastrukturer har stått i fokus under året. Stockholms universitet är ett av tio forskningsuniversitet som samarbetar internt i en referensgrupp för infrastruktur och med Vetenskapsrådet. Efter den av VR genomförda nationella behovsinventeringen prioriterade referensgruppen gemensamt ett dussin av ca 150 inkomna förslag. Universitetet har också beslutat om att inrätta och finansiera SUBIC, Stockholm University Brain Imaging Centre, placerat vid institutionen för lingvistik men med bred potential för användare från flera vetenskapsområden.

2015 togs äntligen – efter 13 år – det första spadtaget för Albanoområdet, det största byggprojektet i universitetets historia. Men Albano är framför allt av betydelse för forskningen, genom att det öppnar nya möjligheter till samlokalisering, synergieffekter och samarbete både mellan universitetets institutioner och med Kungliga Tekniska högskolan.

Under året har beslut fattats om bildandet av en ny institution, Institutionen för de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik. Den har fått lokaler intill Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik i NPQ-huset, som också invigdes under året. I NPQ-huset har nu Institutionen för ekologi, miljö och botanik kunnat samlokaliseras och Östersjöcentrum placeras. Det betyder att alla biologiinstitutioner nu är samlade i Arrheniuslaboratorierna.

Ett avtal om forskningssamarbete har slutits med Stockholms läns landsting, som nu förverkligas. Tillsammans med Magasin 3 har projektet Accelerator lanserats, som nu inrättats vid universitetet. Universitetets humanistiska fakultet har även startat Bildningspodden, som snabbt intog en topplacering bland de podcasts som har flest lyssnare.

Universitetsförvaltningens aktiva förstärkning och utveckling av kvaliteten på verksamhetsstödet har resulterat i ett antal större förändringar under året. Den nya samverkansavdelningen sattes i maj då Anki Bystedt tillträdde som samverkanschef. Universitetsbiblioteket har blivit en del av universitetsförvaltningen. En ny upphandlingsfunktion inom ekonomiavdelningen har påbörjat sitt arbete. En process för samgående mellan Planeringsavdelningen och Ledningskansliet genomfördes under hösten. Planeringschefen Susanne Thedéen har även blivit biträdande förvaltningschef och som sådan del av universitetsledningen.

Rektor Astrid Söderbergh Widding

Innehållsförteckning

Intern styrning och kontroll	9
Riskanalys	9
Åtgärder för att begränsa riskerna	10
Uppföljning och bedömning	11
Ekonomiskt resultat	14
Utfall i jämförelse med prognos	16
Finansiering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå	17
Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	17
Uppdragsverksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå	18
Myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	19
Finansiering av forskning och utbildning på forskarnivå	20
Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå	20
Uppdragsforskningens intäkter och kostnader	22
Myndighetskapital för forskning och utbildning på forskarnivå	23
Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet	23
Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex	23
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	25
Omfattning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå	25
Utbildningsutbud	25
Söktryck	26
Helårsstudenter	26
Helårsprestationer och prestationsgrad	27
Studenter som inte tar poäng	27
Prestationer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	27
Prestation: Kostnad per helårsstudent	28
Prestation: Kostnad per helårsprestation	28
Examina	28
Forskningsanknytning i utbildningen	29
Övrig utbildning	30
Utbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning	30
Kompletterande utbildning för jurister med utländsk bakgrund	30
Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund	31
Särskilda åtaganden	36
Tolk- och översättarinstitutet	36
Utbildning i särskilda ämnen	37
Test i svenska för universitets- och högskolestudier	38
Nationella medel för studenter med funktionshinder	38
Specialpedagogisk utbildning	40
Studieavgifter för tredjelandsstudenter	42
<i>Samarbetet med Migrationsverket</i>	43
<i>Separat antagning</i>	44
<i>Tredjelandsstudenter som har deltagit i utbildning inom ett utbytesavtal</i>	44
Forskning och utbildning på forskarnivå	48
Omfattning av utbildning på forskarnivå	48
Nyantagning	48
Genomsnittlig nettostudietid	48
Examina	49
Prestation: kostnad per doktorand	49
Urval av framgångsrika ansökningar	51
Publiceringar	52
Prestation: kostnad per referegranskad vetenskaplig publikation	52
Samverkan med det omgivande samhället	54

Organisation för samverkan	54
Samverkansaktiviteter	55
Gemensamma samverkansaktiviteter	55
Öppna arrangemang och mediekontakter	57
Forskare i samhällsdebatten	57
Samverkansaktiviteter vid områden och institutioner	58
Samverkan gemensamt i all utbildning	59
Prestation: Antal adjungerade lärare och helårsekvivalenter adjungerade lärare	59
Samverkan i utbildning på grundnivå och avancerad nivå	60
Prestation: Antal studenter som genomfört verksamhetsförlagd utbildning	60
Prestation: Antal studenter som genomfört extern praktik	60
Samverkan i utbildning på forskarnivå	60
Prestation: Antal företagsdoktorander	60
Samverkan - innovation	60
Prestation: Antal affärsidéer och rådgivningsärenden till SU Holding	60
Prestation: Antal sökta respektive beviljade patent	61
Prestation: Antal ingångna licensavtal	61
Prestation: Antal nystartade företag	61
Uppdragsutbildning och uppdragsforskning	61
Prestation: Intäkter för uppdragsutbildning	61
Prestation: Intäkter för uppdragsforskning	62
Gemensamt för verksamhetsgrenarna	63
Hållbar utveckling och miljöarbete	63
Lika rättigheter och möjligheter, jämställdhet och breddad rekrytering	63
Andel kvinnor bland nyrekryterade professorer 2012-2015	64
Arbete för jämlikhet och jämställdhet	64
Arbete med breddat deltagande	65
Studenthälsovård och studievägledning	66
Internationalisering	67
Studentutbyte	67
Kvalitetsarbete	69
Högskolepedagogisk utbildning	70
Studentinflytande	70
Kompetensförsörjning	71
Rekrytering	71
Kompetensutveckling för chefer och ledare	71
Sjukfrånvaro	72
Sammanställning av väsentliga uppgifter	73
Resultaträkning	74
Balansräkning	75
Anslagsredovisning	78
Finansiella villkor	79
Noter till resultat- och balansräkning	80
Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2015	92
Redovisningsprinciper och värderingsgrunder	93
Ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter	96
Bilagor	98
Bilaga 1 Underlag för beräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för budgetåret 2015	98
Bilaga 2	100

Intern styrning och kontroll

I enlighet med kraven i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll bedriver Stockholms universitet ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll. Universitetets process för detta innefattar de obligatoriska momenten riskanalys, beslut om kontrollåtgärder samt uppföljning och alla momenten dokumenteras.

Risikanalyser

En riskanalys för Stockholms universitet upprättas och fastställs av universitetsstyrelsen årligen. Universitetsstyrelsen beslutade i december 2014 om riskanalys för 2015. Från 2015 gäller ett nytt strategidokument för universitetet som utgör utgångspunkten för riskanalyserarbetet. Strategin pekar ut färdriktningen och de mål som ska vägleda universitetet under den närmaste fyraårsperioden. Under hösten 2015 har riskanalysen reviderats och i december 2015 beslutade universitetsstyrelsen om en reviderad riskanalys inför 2016. I riskanalyserarbetet identifierades ett femtiotal riskområden inom både kärn- och stödverksamheten, varav fyra riskområden värderades till högrisk och tjugoen riskområden värderades till medelrisk.

Av de fyra högriskerna var alla utom en identifierade sedan tidigare. Risken för att *universitetet inte får tillgång till tillräckligt med ändamålsenliga lokaler i Frescatiområdet* kvarstår som högrisk mot bakgrund av att lokalbrist kan begränsa utvecklingen av universitetets verksamhet. Även risken för *brist på studentbostäder och gästforskarbostäder* värderas fortsatt till högrisk, beroende på risken att gå miste om studiemotiverade studenter samt gästforskare på grund av svårigheter att skaffa bostad i Stockholmsregionen. Risken för *avhopp från studier under pågående utbildning* bedöms även den fortsatt som högrisk, då detta är en fråga av avgörande betydelse för ett effektivt utnyttjande av statens resurser, för kvaliteten i utbildningen liksom för studenternas framtid. Låg genomströmning i kurser och utbildningar och att studenter i allt för hög utsträckning hoppar av studierna under pågående utbildning kan leda till bland annat sämre examensfrekvens, minskade intäkter och svårigheter att dimensionera och rekrytera lärarkapacitet samt i förlängningen även medföra en samhällsekonomisk förlust då studenter inte genomför utbildning.

En ny högrisk har tillkommit – risken för *förändrad resurstilldelningsmodell för statsanslag/externa medel till utbildning och forskning*, vilken bedöms som högrisk mot bakgrund av regeringens prioriteringar när det gäller finansiering av forskning. I höstens budgetproposition sker t ex omfördelningar på forskningssidan så till vida att medel flyttas från de etablerade forskningsuniversitetet till de nya universitetet och högskolorna, vilket kan medföra negativ påverkan på forskningen.

Risken för att *allt för många små organisatoriska enheter inom universitetet medför ekonomisk och verksamhetsmässig sårbarhet*, som tidigare bedömdes som högrisk, värderas nu ned till medelrisk till följd av de åtgärder som hittills vidtagits. Översynen av små organisatoriska enheter är i stor utsträckning genomförd och ett antal samgåenden har skett med färre små enheter som följd. Universitetet prioriterar även fortsatt ett strategiskt arbete med organisationen, men detta är emellertid ett långsiktigt arbete. I universitetets strategi för 2015-2018 framhålls vikten av starka institutionsledningar och institutioner av tillräcklig storlek för att frihet ska finnas att omprioritera och ta initiativ inom forskning och utbildning.

Åtgärder för att begränsa riskerna

Beslut om kontrollåtgärder, dvs. åtgärder som Stockholms universitet vidtar för att hantera och kontrollera de risker som identifierats i riskanalysen, fattas när bedömning görs att riskerna bör begränsas. Var i organisationen beslut om nya kontrollåtgärder fattas avgörs av universitetets besluts- och delegationsordningar. Arbetet med att dokumentera befintligt kontrollsystem sker fortlöpande. Detta är dock ett långsiktigt arbete som främst inriktats på de risker som i riskanalysen värderats till hög- och medelrisker.

Beträffande de risker som utgör högrisker i universitetets riskanalys har flera av dem inslag av extern karaktär och därför kan universitetet endast i viss utsträckning påverka riskexponeringen genom att besluta om kontrollåtgärder.

När det gäller risken för att *universitetet inte får tillgång till tillräckligt med ändamålsenliga lokaler i Frescatiområdet* har den till viss del inslag av extern karaktär till följd av universitetets läge i nationalstadsparken. Universitetet arbetar dock för att begränsa risken bland annat genom tillbyggnader och nybyggnation men även genom mer kortsiktiga lösningar såsom förhyrning av paviljonger. Planering och förberedelser inför uppförandet av universitetslokaler i Albanoområdet pågår i samarbete mellan Stockholms universitet, KTH och Akademiska hus. Det nya universitetsområdet ska utöver lokaler för utbildning och forskning även inrymma student- och gästforskarbostäder. Detaljplanen för Albano, som överklagats i flera steg, vann laga kraft under året och byggstart inleddes 30 november 2015. Inflyttning beräknas ske från 2019.

Universitetets arbete med lokalförsörjningsfrågor har särskilt utretts mot bakgrund av att de strategiska aspekterna av förvaltning, byggnation och drift av lokaler har ökat i betydelse för Stockholms universitet. Åtgärder som universitetet vidtog 2014 är bland annat inrättande av en fastighetsavdelning och rekrytering av en fastighetschef. Under 2015 har arbetet för att stärka den strategiska planeringen och styrningen av lokaler fortsatt. En strategisk lokalförsörjningsplan är under utarbetande. Planen ska utgöra grunden för kommande strategiska prioriteringar kring såväl befintliga som framtida lokaler.

De förändringar i utbildningsformerna som är att vänta men som är okända i detalj ställer stora krav på planeringen av de framtida lärmiljöerna. I det strategiska arbetet med lokaler är därför utformandet av framtidens lärandemiljöer av särskild betydelse. Tillräcklig tillgång till välplanerade lokaler är av central betydelse för universitetets framtida utveckling.

Möjligheterna till strategisk lokalplanering påverkas i hög grad även av de principer som är styrande för hyressättningen av lokalbeståndet. För Stockholms universitet är Akademiska Hus den dominerande hyresvärden och den marknadshyresprincip som de tillämpar innebär snedvriden konkurrens och drabbar lärosäten i storstadsregionerna särskilt hårt. Universitetet har, genom budgetunderlaget, ifrågasatt principen om marknadshyror mot bakgrund av att Akademiska Hus inte kan anses verka på en normalt konkurrensutsatt marknad.

När det gäller *student- och gästforskarbostadsfrågan* arbetar universitetet med frågan på olika sätt, bland annat genom samarbete med andra lärosäten och kommuner i stockholmsregionen till exempel i studentbostadsprojektet "Sthlm 6000+". Universitetet har etablerat en intern organisation för bostadsservice till internationella utby-

tesstudenter och gästforskare. Universitetet har drygt 600 förhyrda bostäder. Under 2015 har förberedelsearbete skett inför framtagande av en strategisk bostadsförsörjningsplan samt nya styrdokument för bostadsuthyrningsverksamheten.

Beträffande högrisen *avhopp från studier under pågående utbildning* har universitetets båda vetenskapsområden stort fokus på avhopp- och genomströmningsproblematiken och arbetar kontinuerligt med frågan. Särskilda analys- och utredningsinsatser pågår i syfte att kunna utarbeta kvalitetshöjande åtgärder för att förbättra genomströmningen. Översyn sker även av indikatorer för att på ett tydligare sätt kunna följa upp genomströmningen. I förebyggande syfte erbjuder universitetet fortlöpande stöd till studenter inom områdena akademiskt skrivande, muntlig framställning och studieteknik bland annat via den s.k. Studie- och språkverkstaden.

Risken för *förändrad resurstilldelningsmodell för statsanslag/externa medel till utbildning och forskning* har under hösten 2015 värderats upp till en högrisk. Risken har hög grad av extern karaktär och är därför svår för universitetet att vidta åtgärder för att begränsa. Universitetet kommer dock att kommunicera sin bedömning av konsekvenserna av regeringens prioriteringar när det gäller finansiering av forskning, i kontakterna med regeringskansliet.

Uppföljning och bedömning

Inom ramen för den formaliserade processen för intern styrning och kontroll har rutiner vidareutvecklats för uppföljning och bedömning av den interna styrningen och kontrollen. Ett antal kontrollåtgärder kopplade till vissa av de risker i universitetets riskanalys som värderats till högrisk eller medelrisk, väljs årligen ut för uppföljning. Metodiken för denna typ av uppföljning är under utveckling. Ambitionen på sikt är att uppföljning av kontrollåtgärder ska ske integrerat med den ordinarie processen för verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning.

Dessutom sker en översiktlig genomgång och bedömning av universitetets sammantagna processer för intern styrning och kontroll årligen, i syfte att identifiera möjligheter till utveckling som bedöms kunna bidra till att ytterligare stärka och förbättra processen.

Exempelvis har som ett resultat av detta en metodik för att genomföra en fördjupad och mer detaljerad analys och genomgång av intern styrning och kontroll inom vissa utvalda riskområden och processer arbetats fram och införts i universitetets process för intern styrning och kontroll. Bakgrunden är att vissa risker/riskområden i universitetets riskanalys är komplexa och att det då kan finnas behov av nedbrytning och kartläggning av riskexponering och kontrollåtgärder på en mer detaljerad nivå. Hittills har tre sådana temagenomgångar, inklusive dokumentation av risker och kontrollsystem, genomförts i anslutning till riskområdena lokalförsörjning, myndighetsutövning samt inköp och upphandling.

Universitetets internrevision följer också upp och bedömer universitetets interna styrning och kontroll i system och rutiner som ett led i revisionsuppdraget. Under 2015 har internrevisionen, utöver löpande institutionsgranskningar, genomfört en temagranskning gällande effekter och erfarenheter av fyra institutionssamgåenden samt en förstudie inför kommande temagranskning gällande förekomsten av affärstransaktioner mellan universitetet och anställdas bolag.

Uppföljning och bedömning sker alltså på olika håll inom universitetets organisation. Utvärdering och bedömning sker i viss mån även av externa aktörer exempelvis via Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar (universitetets kvalitetsarbete inom utbildningen beskrivs vidare i årsredovisningens avsnitt Kvalitetsarbete) och Riksrevisionens granskningar. Riksrevisionen har efter granskning av universitetets årsredovisning 2014, via revisionsrapport, påtalat svagheter i och riktat kritik bland annat mot vissa delar av universitetets bokslutsprocess, den interna kontrollen av tjänstepensionsavgifter till SPV samt den redovisningsmässiga hanteringen av Stockholms universitets och KTHs gemensamma avtal gällande Fysikcentrum AlbaNova. Stockholms universitet lämnade ett yttrande till Riksrevisionen den 1 juni med information om vilka åtgärder som universitetet vidtar med anledning av kritiken.

Universitetet har under året bedrivit ett omfattande arbete för att förbättra den interna styrningen och kontrollen kopplat till bokslutsprocessen. Arbetet har genomförts med stöd av samt kvalitetssäkrats av en extern revisionsfirma. En workshop genomfördes inledningsvis i syfte att identifiera och värdera risker kopplade till bokslutsprocessen. Projektet avgränsades till de fem delprocesser som bedömdes vara förknippade med förhöjd risk – projekthantering, fakturahantering/leverantörs-reskontra, löneprocessen, investeringsprocessen samt ansvarsförbindelser. Processkartor har upprättats för de olika delprocesserna. Befintliga nyckelkontroller har utvärderats. Nya kontrollaktiviteter har utformats i syfte att stänga identifierade gap. Arbete med att upprätta rutin- och kontrollbeskrivningar för befintliga och nya nyckelkontroller i de utvalda processerna pågår. Implementering av nya kontroller och fortsatta åtgärder till följd av översynen kommer att ske 2016.

Från april 2015 har universitetet även implementerat en månatlig rutin/kontroll som syftar till kontroll av att universitetet betalar korrekta tjänstepensionsavgifter till SPV. Universitetet kommer även med start under 2016 att nyttja SPVs tjänst för pensionshantering, vilken också inkluderar kvalitetssäkring av väsentliga moment inom pensionshanteringskedjan.

Vidare har universitetet och KTH under året fört en dialog med utbildningsdepartementet i frågan om Fysikcentrum AlbaNova för att klargöra huruvida staten har för avsikt att utnyttja optionen att förvärva andelarna i Fysikhuset Stockholm KB som är fastighetsägare till Fysikcentrum AlbaNova. Enligt regeringsbeslut har Statens Fastighetsverk, via regleringsbrev för 2016, fått i uppdrag att å statens vägnar utnyttja optionen att förvärva Fysikhuset Stockholm KB. Därmed krävs det från universitetets sida inte någon särskild redovisningsmässig åtgärd, vilket också är avstämt med Riksrevisionen.

Under 2013/2014 genomförde Riksrevisionen granskning av samt lämnade rekommendationer kopplat till intern styrning och kontroll av inköp/upphandling samt informationssäkerhet.

Universitetets arbete med att skapa en effektiv centraliserad men verksamhetsnära inköps- och upphandlingsfunktion har fortsatt under 2015. En ny centraliserad organisation för upphandlingsverksamheten – Inköpssektionen vid Ekonomiavdelningen – etablerades 1 juli 2015. En inköpschef samt ytterligare tre upphandlare har rekryterats till sektionen och en befattning som avtalscontroller har tillsatts. Arbete pågår med att se över rutiner och riktlinjer rörande inköp och upphandling och under året har upphandling av ett nytt upphandlingssystem med tillhörande avtalsdatabas pågått. Avtalstecknande planeras ske under våren 2016.

E-handelsportalen, som också bidrar till att stärka den interna styrningen och kontrollen i anslutning till inköp och upphandling, är i drift sedan 2014 och förväntas, när det är fullt implementerat inom organisationen, leda till en effektivisering av inköpsprocessen. Utrullning av systemet pågår parallellt med utbildnings- och kommunikationsaktiviteter och leverantörer ansluts till systemet i takt med att upphandlingar genomförs och nya ramavtal sluts. Under våren 2016 kommer beslut fattas om att användande av e-handelsportalen med därtill anslutna leverantörer ska bli obligatoriskt för universitetsförvaltningen.

När det gäller informationssäkerhet har Riksrevisionen rekommenderat universitetet att förbättra styrningen av och öka systematiken samt enhetligheten i informationssäkerhetsarbetet, både på central och lokal nivå.

För att hantera de risker och svagheter som har identifierats inom informationssäkerhetsområdet arbetar universitetet med åtgärder för att uppnå förbättrad styrning av och ökad systematik i informationssäkerhetsarbetet. Exempelvis har en universitetsgemensam informationssäkerhetsfunktion etablerats vid universitetets centrala IT-avdelning och ett ledningssystem för informationssäkerhet (s.k. LIS) har införts.

Regeringen ställer krav på god informationssäkerhet i enlighet med de förordningar och föreskrifter som är beslutade och som gäller för myndigheter under regeringen. För att åstadkomma detta arbetar universitetet för att informationssäkerhetsperspektivet ska integreras i universitetets ordinarie verksamhet. Informationssäkerhetsfunktionens uppdrag är bland annat att stödja prefekter/motsvarande så att de kan uppfylla det ansvar de har i enlighet med besluts- och delegationsordningen. Ett antal verksamhetsanalyser, inklusive risk- och sårbarhetsanalyser, har genomförts under året och då responser varit goda kommer ytterligare analyser att ske 2016. En förutsättning för att universitetets informationstillgångar ska hanteras på ett korrekt och säkert sätt är styrdokument som beskriver det systematiska arbetssättet samt vilka säkerhetsåtgärder som ska beaktas. Ett utkast till ny policy samt riktlinjer för informationssäkerhetsarbetet har arbetats fram och är under beredning. Intentionen är att policyn ska fastställas under våren 2016.

Universitetet kommer att fortsätta arbetet för att ytterligare stärka den interna styrningen och kontrollen inom dessa områden och andra identifierade riskområden under 2016.

I arbetet med att genomföra, formalisera och dokumentera universitetets process för intern styrning och kontroll har, i olika faser, styrelse, ledning, företrädare för områden/fakulteter och för de olika avdelningarna inom universitetsförvaltningen m. fl. varit involverade. Under processens uppbyggnad har samråd skett med intern och extern revision.

Med utgångspunkt i dokumentationen av det arbete som genomförts inom processen för intern styrning och kontroll vid Stockholms universitet 2015 samt med beaktande av rapportering från intern och extern revision, görs den sammanfattande bedömningen att den interna styrningen och kontrollen inom universitetet är betryggande.

Ekonomiskt resultat

Stockholms universitet redovisar ett resultat om 38,9 mnkr för 2015. Det kan jämföras med föregående års resultat som uppgick till 205,4 mnkr. År 2015 uppgick intäkterna till 4 683,6 mnkr vilket är 0,9 procent högre jämfört med 2014. Universitetets kostnader ökade under året till 4 645,0 mnkr, vilket är 4,7 procent högre än kostnaderna jämfört med föregående år. Stockholms universitets myndighetskapital uppgår vid slutet av 2015 till 1 246,5 mnkr. Årets resultat fördelar sig med 37,4 mnkr inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt 1,5 mnkr inom forskning och utbildning på forskarnivå. Därutöver redovisar universitetet 1 029,4 mnkr i ackumulerade oförbrukade bidragsmedel vilket är 3,2 procent högre än 2014. Av tabell 1 nedan framgår den ekonomiska utvecklingen för åren 2013 till 2015.

Ekonomisk utveckling, totalt (mnkr)	2015	2014	2013
Verksamhetens intäkter			
Anslag	3 152,4	3 166,5	3 089,5
Avgifter och andra ersättningar	357,0	339,0	321,4
Bidrag	1 168,2	1 117,7	1 095,7
Finansiella intäkter	6,1	19,6	25,0
Summa intäkter	4 683,6	4 642,7	4 531,4
Verksamhetens kostnader			
Personal	3 185,1	2 982,5	2 987,0
Lokaler	690,6	654,7	424,5
Övrig drift	664,1	709,3	684,2
Finansiella kostnader	7,0	3,6	4,4
Avskrivningar	98,2	87,7	88,5
Summa kostnader	4 645,0	4 437,8	4 188,6
Resultat från andelar i dotterföretag	0,3	0,5	1,9
Transfereringar			
Erhållna	169,2	164,2	163,4
Lämnade	-169,2	-164,2	-163,4
Kapitalförändring	38,9	205,4	344,8

Tabell 1: Ekonomisk utveckling för Stockholms universitet 2013-2015.

Nedan följer inledningsvis kommentarer till resultatet för universitetet som helhet. Därefter följer en utförligare beskrivning av de resultatpåverkande faktorerna för respektive verksamhet. Avsnittet avslutas med en redovisning av i vilken omfattning anslagsmedel har använts för att samfinansiera bidragsverksamhet samt hur donationsförvaltningens avkastning utvecklats i förhållande till marknadsindex.

2014 års kapitalförändring påverkades kraftigt av oförutsedda återbetalningar från Statens Tjänstepensionsverk (SPV), ränteintäkter samt justeringar av årets premiebetalningar motsvarande en positiv resultat effekt om 181,8 mnkr. Under 2015 har de manuella rättningarna slutförts och de har under 2015 gett en resultatpåverkan om 49,6 mnkr. Årets kapitalförändring exklusive dessa justeringar och ränteintäkter uppgår således till -10,7 mnkr jämfört med 23,6 mnkr föregående år.

Universitetets totala ramanslag har ökat med 48,9 mnkr jämfört med 2014. I det ingår ett nettotillskott om 17,3 mnkr i takbelopp till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 10,5 mnkr i ökad basresurs till forskning och utbildning på forskarnivå.

Dessutom finns en nettoökning av universitetets anslag för särskilda åtaganden om 21,1 mnkr. Däremot har anslagsintäkterna minskat med 14,1 mnkr jämfört med föregående år. År 2014 hade universitetet återstående anslagssparande vilket möjliggjorde ersättning för viss överproduktion av helårsstudenter och helårsprestationer. Universitetet förbrukade då hela sitt anslagssparande om 66,5 mnkr. Bortser man från det utnyttjade anslagssparandet år 2014 har anslagsintäkterna ökat med 1,7 procent jämfört med föregående år.

Bidragsintäkterna har ökat med 50,5 mnkr under 2015 vilket motsvarar 4,5 procent. Det är framförallt bidragsintäkter från forskningsråden samt övriga statliga myndigheter som bidrar till årets ökning. Bidragsintäkterna har de senaste fem åren ökat med i genomsnitt 4,2 procent.

De oförbrukade bidragen, dvs. externa bidragsmedel som inbetalats men som ännu inte tagits i anspråk, uppgick vid utgången av året till 1 029,4 mnkr, vilket är en ökning med 3,2 procent jämfört med 2014. Som jämförelse har den genomsnittliga årliga ökningen av de oförbrukade bidragen under de senaste fem åren varit 2,7 procent.

Universitetets intäkter från avgifter och andra ersättningar ökade med 18,0 mnkr vilket är 5,3 procent högre än föregående år. I genomsnitt har intäkter från avgifter och andra ersättningar ökat med 3,0 procent under de senaste fem åren. I avsnitten nedan beskrivs årets ökning av intäkter från uppdragsutbildningen och uppdragsforskningen närmare.

Universitetets finansnetto, dvs. skillnaden mellan de finansiella intäkterna och de finansiella kostnaderna, är -0,9 mnkr, vilket är en minskning jämfört med 2014, då nettot var 16,0 mnkr. Minskningen förklaras av att den genomsnittliga in- och utlåningsräntan var lägre under året jämfört med 2014.

Universitetets ackumulerade myndighetskapital inklusive årets resultat uppgår till 1 246,5 mnkr. I förhållande till universitetets omsättning har det ackumulerade myndighetskapitalet ökat med 0,6 procentenheter till 26,6 procent.

Personalkostnaderna uppgår till 3 185,1 mnkr vid utgången av 2015, vilket innebär en ökning med 202,6 mnkr jämfört med 2014.

Personalkostnaderna har under året påverkats av flera faktorer, bland annat av ökade lönekostnader exklusive löneavgifter om 84,7 mnkr till följd av årlig lönerevision samt ökat antal anställda. Lönekostnaderna har ökat mest för personalkategorierna forskningspersonal samt doktorander. Lönekostnaderna för doktorander har ökat då universitetet under året avskaffat utbildningsbidrag som finansieringsform för studier på forskarnivå, vilket medfört att utbildningsbidragen från 1 juli omvandlats till doktorandanställningar.

En annan faktor som starkt bidragit till ökningen av personalkostnaderna mellan åren är som inledningsvis beskrivits, att återbetalningarna av felaktigt debiterade tjänstepensionsavgifter från SPV uppgått till betydligt lägre belopp 2015 jämfört med 2014 och därmed inte minskat personalkostnaderna lika kraftigt som föregående år. Återbetalningarna tillsammans med justeringar av årets premieinbetalningar samt ränteintäkter uppgår för 2015 till 49,6 mnkr vilket ska jämföras med 181,8 mnkr för 2014. De manuella rättningarna av uppgifter hos SPV till följd av fel hänförliga till tidigare år är nu slutförda.

Totalt antal årsarbetskrafter vid universitetet uppgår till 4 618, vilket är en ökning med 88 årsarbetskrafter jämfört med 2014.

Lokalkostnaderna har ökat med 35,9 mnkr jämfört med 2014 och uppgår till 690,6 mnkr. Universitetets kostnader för lokalytor har ökat med 39,4 mnkr till 604,2 mnkr. Ökningen förklaras av att universitetet har expanderat i lokalyta och att justering av lokalyran (kronor per kvadratmeter) har skett för delar av lokalbeståndet. Till detta har universitetet även betalat 2,8 mnkr i retroaktiv hyra avseende år 2014.

Universitetets driftskostnader har minskat med 45,2 mnkr jämfört med föregående år. Driftskostnaderna har framför allt påverkats av att kostnader för köp av tjänster har minskat. Den högre kostnadsnivån 2014 förklaras delvis av kostnader om 14,7 mnkr som är hänförliga till polarforskningsexpeditionen SWERUS-C3. Kostnader för övriga tjänster har minskat med 16,1 mnkr mellan åren. Förändringen är fördelad mellan flera organisatoriska enheter. Övriga konsultarvoden som ej är direkt kopplade till utbildning och forskning, har minskat med 10,9 mnkr jämfört med år 2014. IT-avdelningen hade under år 2014 ovanligt höga kostnader för övriga konsultarvoden kopplade till plattformsuppgäradering för telefonin, beslutstödssystemet IVS, IT-access, informationssäkerhet mm på totalt 7,3 mnkr.

Avskrivningarna har ökat med 10,5 mnkr jämfört med 2014 och uppgår till 98,2 mnkr. Av dessa avser 41,6 mnkr arbetsmaskiner medan 23,0 mnkr avser inventarier, och 24,1 mnkr avser förbättringsutgift annans fastighet.

Diagram 1 och 2 nedan visar intäkter för utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive för forskning och utbildning på forskarnivå med fördelning på olika intäktslag och finansieringskällor.

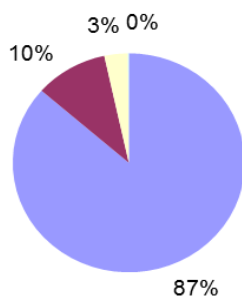

Diagram 1: Intäkter för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2015 (1 890,4 mnkr) med fördelning på olika intäktslag (anges i procent).

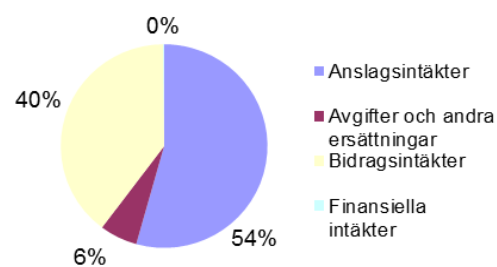

Diagram 2: Intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå 2015 (2 793,2 mnkr) med fördelning på olika intäktslag (anges i procent).

Utfall i jämförelse med prognos

Delårsbokslutet visade ett underskott om -79,8 mnkr för första halvåret 2015, vilket var betydligt mer positivt än utfallet i delårsbokslutet för 2014, då universitetet redovisade ett underskott om -143,9 mnkr. Underskottet i delårsbokslutet beror till stor del på att semesterlöneskulden är som störst per den sista juni. I samband med delårsbokslutet prognostiserades ett överskott för 2015 om 128,3 mnkr. Avvikelsen mot årets resultat på 38,9 mnkr är således 89,4 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av att bidragsintäkterna inte ökade i den takt som prognostiserats och att personalkostnaderna blev högre än prognosen.

Finansiering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Redovisningen av verksamhetens kostnader och intäkter ska i årsredovisningen fördelas på de två områdena utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. I redovisningen av området utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet särredovisas. Vidare ska denna redovisning kommenteras.

Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Verksamheten utbildning på grundnivå och avancerad nivå visar ett resultat om 37,4 mnkr för 2015, vilket kan jämföras med 151,7 mnkr för 2014. Intäkterna uppgår till 1 890,4 mnkr och har minskat något från föregående år. Kostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå ökade under året och uppgår till 1 853,1 mnkr för 2015.

Av tabell 2 nedan framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå under perioden 2013 till 2015.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2015	2014	2013
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 634,2	1 656,6	1 653,2
Avgifter och andra ersättningar	192,0	177,6	172,0
Bidrag	62,1	55,1	59,4
Finansiella intäkter	2,1	10,1	13,5
Summa intäkter	1 890,4	1 899,4	1 898,1
Verksamhetens kostnader			
Personal	1 264,8	1 179,1	1 224,0
Lokaler	326,7	311,9	64,2
Övrig drift	219,1	222,9	265,1
Finansiella kostnader	3,6	2,0	2,5
Avskrivningar	39,0	32,1	31,5
Summa kostnader	1 853,1	1 748,0	1 587,3
Resultat från andelar i dotterföretag	0,2	0,3	1,1
Transfereringar			
Erhållna	40,6	46,4	48,8
Lämnade	-40,6	-46,4	-48,8
Kapitalförändring	37,4	151,7	311,8

Tabell 2: Intäkter, kostnader och ekonomisk utveckling för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2013-2015.

Årets överskott inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå är främst orsakad av återbetalningen av tidigare inbetalda avgifter från Statens tjänstepensionsverk (SPV).

Universitetets takbelopp har jämfört med 2014 ökat med totalt 17,3 mnkr. I ökningen ingår förutom generell pris- och löneomräkning ett nettotillskott om 20,3 mnkr för utbyggnad av lärarutbildningarna. Universitetet har även fått minskat takbelopp om

15,4 mnkr till följd av utbyggnaden av vård och ingenjörutbildningar vid andra lärosäten och prioriterade satsningar.

Inom ramen för de särskilda åtagandena har universitetet fått 10,8 mnkr på grundval av resultaten i Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar. Det är en ökning med 4,3 mnkr jämfört med föregående år. Vidare har 16,5 mnkr tilldelats för att stärka kvaliteten på utbildningar inom humaniora och samhällsvetenskap respektive på lärar- och förskollärarytbildningar. Det totala anslaget för universitetets särskilda åtaganden uppgår till 81,9 mnkr och är 21,1 mnkr högre än 2014.

Anslagsintäkterna har minskat med 22,4 mnkr jämfört med föregående år. Överproduktion av helårsstudenter och helårsprestationer resulterade i att universitetet utnyttjade hela sitt anslagssparande om 66,5 mnkr 2014. Bortser man från det utnyttjade anslagssparandet har anslagsintäkterna ökat med 2,8 procent jämfört med föregående år.

Utfallet av årets takbelopp inklusive decemberprestationer från 2014 visar på en fortsatt överproduktion om 46,0 mnkr. Totalt har universitetet en utgående överproduktion om 52,8 mnkr som kan användas vid senare underproduktion.

Bidragsintäkterna på utbildningssidan uppgår 2015 till 62,1 mnkr. Andelen bidragsintäkter inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgår till 5,3 procent av universitetets totala bidragsintäkter.

Avgiftsintäkterna har ökat med 8,1 procent jämfört med föregående år, vilket redovisas närmare i avsnittet rörande uppdragsverksamheten.

Personalkostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgår till 1 264,8 mnkr och är en ökning med 85,7 mnkr relativt 2014 års utfall. En del av kostnadsökningen förklaras av effekten av rättelserna av SPV-avgifterna.

Lokalkostnaderna uppgår till 326,7 mnkr, vilket är 14,8 mnkr högre än föregående år, då kostnaderna var 311,9 mnkr. Universitetets kostnader för lokallhyror inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgår till 293,9 mnkr vilket är en ökning med 16,6 mnkr jämfört med föregående år.

Driftskostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå har minskat med 3,8 mnkr jämfört med 2014. Det förklaras främst av att kostnader för resor och representation samt datatjänster har minskat jämfört med föregående år. Kostnader för resor och representation har minskat med 10,0 procent jämfört med 2014.

Uppdragsverksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 3 nedan visar hur intäkterna och kostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid universitetet fördelar sig på olika intäkt- och kostnadsposter. Redovisningen sker uppdelat på uppdrag enligt regleringsbrevet och uppdragsverksamhet. Med uppdragsverksamhet avses här uppdragsutbildning samt beställd utbildning från andra lärosäten.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2015		2014		2013	
	Uppdrag i regl.brev	Uppdragsverksamhet	Uppdrag i regl.brev	Uppdragsverksamhet	Uppdrag i regl.brev	Uppdragsverksamhet
Verksamhetens intäkter						
Anslag	1 634,2	0,0	1 656,6	0,0	1 653,2	0,0
Avgifter och andra ersättningar	82,2	109,8	75,4	102,2	82,1	89,9
Bidrag	62,1	0,0	55,1	0,0	59,4	0,0
Finansiella intäkter	2,1	0,0	10,2	0,0	13,5	0,0
Summa intäkter	1 780,6	109,8	1 797,3	102,2	1 808,2	89,9
Verksamhetens kostnader						
Personal	1 201,2	63,6	1 122,3	56,8	1 172,2	51,9
Lokaler	324,1	2,6	308,8	3,1	62,3	1,9
Övrig drift	178,2	40,8	182,8	40,1	232,3	32,8
Finansiella kostnader	3,6	0,0	1,8	0,2	2,3	0,2
Avskrivningar	38,9	0,1	32,1	0,0	31,5	0,0
Summa kostnader	1 746,0	107,1	1 647,8	100,2	1 500,6	86,8

Tabell 3: Intäkter och kostnader för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå för 2013-2015, redovisat med uppdelning på uppdrag enligt regleringsbrev och uppdragsverksamhet.

Universitetets uppdragsverksamhet på utbildningssidan utgör 5,8 procent av de totala intäkterna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Intäkterna för uppdragsverksamheten uppgår 2015 till 109,8 mnkr och kostnaderna till 107,1 mnkr, vilket innebär ett utfall om 2,7 mnkr för 2015.

Inom uppdragsutbildning utmärker sig, liksom föregående år, främst uppdrag från Skolverket, Arbetsförmedlingen och svenska företag även om deras andel av de totala uppdragsintäkterna minskat något. Sammanlagt står de för drygt 72 procent av intäkterna inom uppdragsutbildning jämfört med föregående då de stod för drygt 80 procent av intäkterna. Skolverket är alltjämt den största uppdragsfinansiären som under året har bidragit med 55,3 mnkr i intäkter till universitetet. Uppdragsintäkter från kommuner har under året ökat med 3,5 mnkr.

Myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Det totala myndighetskapitalet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgår vid utgången av 2015 till 826,9 mnkr och har således ökat med 4,8 procent jämfört med föregående år. Myndighetskapitalets förändring sedan 2013 redovisas i tabell 4 nedan.

Myndighetens utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2015	2014	2013
Kapital (mnkr)	826,9	788,7	638,9
Förändring från föregående år (%)	4,8	23,4	95,0

Tabell 4: Myndighetskapital för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå 2013-2015.

Finansiering av forskning och utbildning på forskarnivå

Redovisningen av verksamhetens kostnader och intäkter ska i årsredovisningen fördelas på de två områdena utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. I redovisningen av området forskning och utbildning på forskarnivå ska avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet särredovisas. Vidare ska denna redovisning kommenteras.

Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå

Verksamheten forskning och utbildning på forskarnivå visar ett resultat om 1,5 mnkr för 2015, vilket kan jämföras med 53,7 mnkr för 2014. Intäkterna uppgår till 2 793,2 mnkr vilket är 1,8 procent högre än föregående år. Kostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå ökade med 3,8 procent och uppgår till 2 791,9 mnkr under året medan kostnaderna för 2014 var 2 689,8 mnkr.

Av tabell 5 nedan framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för forskning och utbildning på forskarnivå under perioden 2013 till 2015.

Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2015	2014	2013
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 518,2	1 509,9	1 436,2
Avgifter och andra ersättningar	165,0	161,4	149,4
Bidrag	1 106,1	1 062,6	1 036,2
Finansiella intäkter	4,0	9,4	11,5
Summa intäkter	2 793,2	2 743,3	2 633,3
Verksamhetens kostnader			
Personal	1 920,3	1 803,3	1 763,0
Lokaler	363,9	342,9	360,3
Övrig drift	445,0	486,4	419,1
Finansiella kostnader	3,3	1,6	1,9
Avskrivningar	59,2	55,6	57,0
Summa kostnader	2 791,9	2 689,8	2 601,3
Resultat från andelar i dotterföretag	0,2	0,2	0,9
Transfereringar			
Erhållna	128,5	117,7	114,6
Lämnade	-128,5	-117,7	-114,6
Kapitalförändring	1,5	53,7	33,0

Tabell 5: Intäkter, kostnader och ekonomisk utveckling för forskning och utbildning på forskarnivå för 2013-2015.

Årets överskott inom forskning och utbildning på forskarnivå är främst orsakad av återbetalningen av tidigare inbetalda avgifter från Statens tjänstepensionsverk (SPV).

Anslagsintäkten har under 2015 ökat med totalt 8,3 mnkr jämfört med 2014. Förutom årlig pris- och löneomräkning har anslaget minskat med 1,4 mnkr till förmån för prioriterade satsningar.

Årets bidragsintäkter uppgår till 1 106,1 mnkr, vilket är en ökning med 4,1 procent.

Avgiftsintäkterna har ökat med 3,6 mnkr jämfört med föregående år. Bidrags- och avgiftsförändringarna i förhållande till föregående år redovisas närmare i avsnittet som följer.

Personalkostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå uppgår 2015 till 1 920,3 mnkr, vilket innebär en ökning med 117,0 mnkr jämfört med 2014. I likhet med utfallet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå har personalkostnaderna även här påverkats av effekten av rättelserna av SPV-avgifterna. På forskningsidan förklaras ökningen även av ökade lönekostnader för doktorander och forskningspersonal.

Årets lokalkostnader uppgår till 363,9 mnkr, vilket är 21,0 mnkr mer än 2014. Kostnaderna för lokalhyror har ökat med 22,8 mnkr och uppgår till 310,2 mnkr.

Driftskostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå har minskat med 41,4 mnkr jämfört med föregående år. Det avser främst kostnader för köpta tjänster, däribland konsulttjänster. Den högre kostnadsnivån 2014 förklaras delvis av kostnader om 14,7 mnkr för hyra av isbrytaren Oden, kostnader som är hänförliga till polarforskningsexpeditionen SWERUS-C3.

Universitetets intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå kommer från en rad olika finansieringskällor, där anslagsmedel utgör den största andelen och motsvarar 54,4 procent av de totala intäkterna. En annan stor finansieringskälla är bidragsintäkter vars andel uppgår till 39,6 procent av de totala intäkterna. Den relativa fördelningen mellan olika finansieringskällor framgår av tabell 6 nedan.

Bidragsintäkterna har under året fortsatt att öka och uppgår till 1 106,1 mnkr vid årets slut. Forskningsråden svarar för den största andelen bidragsmedel. Andelen uppgår till 47,7 procent varvid den i särklass största bidragsfinansiären är Vetenskapsrådet, vars bidrag uppgår till över hälften inom kategorin. Andra utmärkande bidragsfinansiärer är Forte, Formas, Vinnova samt Riksbankens jubileumsfond. Bidragsintäkter från olika stiftelser utgör 18,4 procent relativt de totala bidragsintäkterna under 2015. I kategorin utmärker sig bland annat Knut & Alice Wallenbergs stiftelse, Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (Mistra), Stiftelsen för strategisk forskning (SSF) samt familjen Erling Perssons stiftelse med relativt sett höga andelar. Kammarkollegiet utmärker sig som bidragsfinansiär i kategorin övriga statliga myndigheter, vars andel motsvarar 14,7 procent av de totala bidragsintäkterna. Dessa tre redovisade kategorier står tillsammans för över 80 procent av de totala bidragsintäkterna till Stockholms universitet.

Finansieringskälla (mnkr)	2015		2014		2013	
	Intäkter	Andel (%)	Intäkter	Andel (%)	Intäkter	Andel (%)
Anslag	1 518,2	54,4	1 509,9	55,0	1 436,2	54,5
Avgifter och andra ersättningar	165,0	5,9	161,4	5,9	149,4	5,7
Bidrag	1 106,1	39,6	1 062,6	38,7	1 036,2	39,4
Finansiella intäkter	4,0	0,1	9,4	0,3	11,5	0,4
Totalt	2 793,2	100,0	2 743,3	100,0	2 633,3	100,0

Tabell 6: Intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå 2013-2015 med fördelning på intäktslag/finansieringskällor. Respektive intäktslagsandel av de totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå anges i procent.

Av tabell 7 nedan, vilken redogör för kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå redovisat per kostnadsslag inklusive relativa jämförelsetal, framgår det att personalkostnaderna är den helt dominerande andelen av kostnaderna med motsvarande 68,9 procent av den totala kostnadsmassan inom verksamheten.

Ändamål (mnkr)	2015		2014		2013	
	Kostnader	Andel (%)	Kostnader	Andel (%)	Kostnader	Andel (%)
Personal	1 920,3	68,9	1 803,3	67,0	1 763,0	67,8
Lokaler	363,9	13,0	342,9	12,7	360,3	13,8
Övrig drift	445,0	15,9	486,4	18,1	419,1	16,1
Finansiella kostnader	3,3	0,1	1,6	0,1	1,9	0,1
Avskrivningar	59,2	2,1	55,6	2,1	57,0	2,2
Totalt	2 791,9	100,0	2 689,8	100,0	2 601,3	100,0

Tabell 7: Kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå 2013-2015 med fördelning på kostnadsslag. Respektive kostnadsslagsandel av de totala kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå anges i procent.

Uppdragsforskningens intäkter och kostnader

Universitetet bedriver forskning på uppdrag av statliga myndigheter och företag inom det privata näringslivet. Uppdragsforskningen utgör 3,0 procent av de totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå och redovisar ett utfall om 1,7 mnkr för 2015. Intäkterna för uppdragsforskningen uppgår 2015 till 84,9 mnkr, vilket är en ökning med 5,3 mnkr i jämförelse med föregående år. Ökade intäkter från främst Skolverket och Regeringskansliet förklarar större delen av årets ökning. Skolverket svarar för den i särklass största andelen inom uppdragsfinansiärerna och har också under 2015 ökat mest och uppgår till 41,4 procent relativt uppdragsforskningens totala intäkter. Samtidigt har uppdragsintäkter från Svenska Institutet minskat. Tabell 8 nedan visar hur intäkterna och kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå vid universitetet fördelar sig på olika intäkts- och kostnadsposter.

Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2015		2014		2013	
	Forskning	Uppdragsforskning	Forskning	Uppdragsforskning	Forskning	Uppdragsforskning
Verksamhetens intäkter						
Anslag	1 518,2	0,0	1 509,9	0,0	1 436,2	0,1
Avgifter och andra ersättningar	80,2	84,9	81,9	79,6	85,7	63,7
Bidrag	1 106,1	0,0	1 062,6	0,0	1 036,2	0,0
Finansiella intäkter	4,0	0,0	9,4	0,0	11,5	0,0
Summa intäkter	2 708,4	84,9	2 663,7	79,6	2 569,5	63,8
Verksamhetens kostnader						
Personal	1 870,6	49,7	1 759,9	43,4	1 722,4	40,6
Lokaler	362,8	1,1	342,1	0,8	359,7	0,6
Övrig drift	412,9	32,1	452,1	34,3	392,3	26,8
Finansiella kostnader	3,3	0,0	1,4	0,2	1,7	0,2
Avskrivningar	59,1	0,2	55,6	0,0	57,0	0,0
Summa kostnader	2 708,7	83,2	2 611,2	78,7	2 533,0	68,2

Tabell 8: Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå för 2013-2015, redovisat med uppdelning på forskning och uppdragsforskning.

Myndighetskaptal för forskning och utbildning på forskarnivå

Det totala myndighetskapitalet för forskning och utbildning på forskarnivå uppgår vid utgången av 2015 till 416,1 mnkr, vilket är en ökning med 0,1 procent jämfört med föregående år. Myndighetskapitalets förändring sedan 2013 redovisas i tabell 9 nedan.

Myndighetens forskning och utbildning på forskarnivå	2015	2014	2013
Kapital (mnkr)	416,1	415,6	361,8
Förändring från föregående år (%)	0,1	14,9	10,0

Tabell 9: Myndighetskaptal för forskning och utbildning på forskarnivå 2013-2015.

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet

Av årsredovisningen för 2015 ska framgå i vilken omfattning anslagsmedel efter beslut har använts för att samfinansiera bidragsfinansierad verksamhet.

Anslagsmedel får tas i anspråk för samfinansiering av projekt eller liknande verksamhet inom ramen för universitetets verksamhetsområden, om ändamålet med anslaget inte hindrar detta. Av tabell 10 nedan framgår i vilken omfattning anslagsmedel använts för att samfinansiera bidragsfinansierad verksamhet under åren 2013 till 2015.

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet	2015		2014		2013	
	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå
Anslagsmedel som använts för att samfinansiera bidragsverksamhet (mnkr)	1,9	66,1	2,1	55,7	0,5	51,3
Andel av den totala finansieringen i bidragsverksamheten (%)	3,0	5,7	3,9	5,0	0,1	5,1

Tabell 10: Anslagsmedel som samfinansierat bidragsfinansierad verksamhet 2013 till 2015.

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex

Stockholms universitet har getts rätt att enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. Av årsredovisningen för 2014 ska framgå hur avkastningen har utvecklats i förhållande till marknadsindex.

Stockholms universitet har medgivande från regeringen att enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. Den genomsnittliga avkastningen för donationsmedel som förvaltas enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) ställt i förhållande till marknadsindex framgår av tabell 11 nedan.

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex	2015	2014	2013
Genomsnittlig avkastning för donationsmedel (%)	0,7	7,5	15,1
Marknadsindex (%)	4,9	8,6	13,5

Tabell 11: Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex under åren 2013-2015.

Donationernas sammanlagda marknadsvärde var vid årets slut 22,5 mnkr varav 8,5 mnkr (38 %) var placerade i aktier och 14,0 mnkr (62 %) i räntefonder. Medlen förvaltas sedan 2010 diskretionärt av en extern förvaltare. Jämförelseindex för aktier är OMX Stockholm Gross Index och för räntebärande värdepapper OMXRX Bond All 1-3Y.

Under 2015 har donationernas kostnader för förvaltningen varit 172,4 tkr varav 84,0 tkr till extern förvaltare och 88,4 tkr till administrationen vid universitetet.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Omfattning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutbud

Utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Ett universitets eller en högskolas avvägningar när det gäller t.ex. fördelningen mellan program och kurser på olika nivåer och med olika förkunskapskrav samt fördelningen mellan campus och distansutbildning ska redovisas. Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning.

Frågor om prioriteringar och dimensionering har blivit extra betydelsefulla när Stockholms universitet nu nyttjar sitt takbelopp till fullo. Vid universitetet vilar ansvaret för att göra bedömningar och prioriteringar inom utbildningsutbudet på områdesnämnden. De kursgivande institutionerna har dock en stor självständighet att, med de begränsningar som exempelvis takbelopp sätter, göra bedömningar och föreslå prioriteringar.

Ett dilemma som båda vetenskapsområdena vittnar om är de utbildningar som upplevs som angelägna att ge men som på grund av lågt söktryck eller låg prestationsgrad är väldigt resurskrävande i förhållande till de intäkter de ger. På alla fakulteter kan man se en prioritering av kurser som är knutna till utbildningsprogram, samtidigt som man framhåller vikten av fristående kurser som ger bredd åt utbildningsutbudet och ökar möjligheten till vidareutbildning.

Inom det naturvetenskapliga området har en arbetsgrupp för dimensionering haft i uppdrag från områdesnämnden att föreslå fördelning av utbildningsuppdrag för 2016, och prioritera bland de äskanden som inkommit från institutionerna. Eftersom lärarutbildning är prioriterat har förslaget om uppdrag för denna fått fullt genomslag, vilket medför att utrymmet för övriga utbildningar minskat. Bland annat har det fått konsekvensen att andelen s.k. orienteringskurser i utbildningsuppdraget minskat från 5 % till 4 %. Området har också under året avvecklat det naturvetenskapliga basåret; redan hösten 2014 halverades intaget och under 2015 har intaget stoppats helt.

Inom HS-området har man delegerat till respektive fakultetsnämnd att ansvara för bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser av utbildningarna inom området. Det gäller såväl prioriteringar mellan utbildningsprogram och fristående kurser som avvägningar mellan campusutbildning och distansutbildning. Institutionerna ska kontinuerligt följa upp studenternas söktryck och arbetsmarknadens behov inom de områden utbildning ges. Institutioner som bedriver yrkesutbildning har en löpande kontakt med arbetsmarknadens aktörer, till exempel genom arbetsmarknadsdagar. För att stärka fakulteternas arbete har områdesnämnden 2015 inrättat en beredning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå som bland annat har till uppgift att föreslå områdesgemensamma kriterier för dimensionering och prioritering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Utbildningen vid Stockholms universitet är till klart övervägande del campusförlagd, och andelen distansutbildningar och/eller distansstudenter ligger omkring 10 procent. Universitetets rekryteringsbas är i hög grad kopplad till stockholmsområdet vilket är en av anledningarna till att man inte har så mycket distansundervisning, men även kvalitets- och genomströmningsfaktorer är sådant som kursgivande institutioner brukar peka på. Dock finns en medvetenhet om en ökad efterfrågan från såväl studenter som det omgivande samhället av ett mer flexibelt lärande. Ett av svaren på detta behov och som förekommer på några institutioner är vad som kallas *blended learning*, det vill säga kurser som ges både med ett antal icke obligatoriska träffar och med ett omfattande distansmaterial, vilket möjliggör för studenter att välja att läsa kursen som campuskurs eller på distans.

Söktryck

Stockholms universitet ger ca 200 program och ca 1 900 fristående kurser. Höttermi- nen 2015 inkom sammanlagt 223 052 ansökningar till universitetets program och kurser, vilket var en minskning jämfört med de närmast föregående två åren.

Totalt antal ansökningar	HT 2015	HT 2014	HT 2013
Program, grundnivå	77 339	77 192	72 623
Program, avancerad nivå	24 985	22 985	21 749
Kurser, grundnivå	104 888	118 752	115 841
Kurser, avancerad nivå	15 840	18 603	16 718
Totalt	223 052	237 532	226 931

Tabell 12: Totalt antal ansökningar till kurser och program höstterminerna 2013-2015

Antal förstahandsansökningar per plats	HT 2015	HT 2014	HT 2013
Program, grundnivå	2,9	2,8	2,6
Program, avancerad nivå	1,8	1,9	1,9
Kurser, grundnivå	0,7	0,9	0,7
Kurser, avancerad nivå	0,4	0,4	0,3

Tabell 13: Genomsnittligt antal förstahandsansökningar per plats till kurser och program höstterminerna 2013-2015

På universitetet finns ett stort antal utbildningar där planeringstal, det vill säga plats- antal, inte anges och då blir siffrorna vad gäller antal förstahandssökningar svårjämförbara. Utbildningar med lågt söktryck där alla behöriga sökande antas är exempel på sådana.

Helårsstudenter

Antalet helårsstudenter (exklusive beställd utbildning och uppdragsutbildning) vid Stockholms universitet uppgick 2015 till 28 410, vilket är en liten minskning jämfört med 2014, och störst är minskningen på den humanistiska fakulteten. Andelen helårsstudenter på avancerad nivå var densamma som de två föregående åren, nämligen 19 procent.

Område/Fakultet	2015	2014	2013
HS-området	24 782	25 431	25 804
<i>Humanistiska fakulteten</i>	8 064	8 446	8 585
<i>Juridiska fakulteten</i>	2 767	2 770	2 905
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	13 951	14 215	14 314
Naturvetenskapliga området	3 628	3 656	3 755
Totalt	28 410	29 087	29 559

Tabell 14: Antal helårsstudenter (hst) (exklusive beställd utbildning och uppdragsutbildning) per område och fakultet 2013-2015.

Helårsprestationer och prestationsgrad

Antalet helårsprestationer vid Stockholms universitet uppgick 2015 till 21 789, vilket också är en minskning i förhållande till 2014. Helårsprestationerna har minskat något mindre än antalet helårsstudenter vilket betyder att prestationsgraden ökat något jämfört med fjolåret.

Område/Fakultet	2015	2014	2013
HS-området	19 333 (78)	19 585 (77)	19 621 (76)
<i>Humanistiska fakulteten</i>	5 684 (70)	5 743 (68)	5 864 (68)
<i>Juridiska fakulteten</i>	2 376 (86)	2 456 (89)	2 521 (87)
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	11 273 (81)	11 386 (80)	11 236 (78)
Naturvetenskapliga området	2 455 (68)	2 363 (65)	2 453 (65)
Totalt	21 789 (77)	21 948 (75)	22 074 (75)

Tabell 15: Antal helårsprestationer (hpr) (exklusive beställd utbildning och uppdragsutbildning) per område och fakultet 2013-2015 med prestationsgrad i procent inom parentes.

Skillnaderna i prestationsgrad mellan fakulteterna beror sannolikt till stor del på att andelen studenter som läser program respektive fristående kurser skiljer sig åt. Eftersom programstudenter tenderar att producera fler poäng än studenter som läser fristående kurser kommer fakulteter med många utbildningsprogram att ha en högre prestationsgrad. Med några få men viktiga undantag, till exempel lärarutbildningar, har dessutom utbildningsprogram som leder till yrkesexamen en ännu något högre prestationsgrad. Föga förvånande är därför prestationsgraden högst inom Juridiska fakulteten, där en stor del av studenterna läser på juristprogrammet.

Studenter som inte tar poäng

Av dem som var registrerade på kurser under höstterminen 2014 var det 1 887 helårsstudenter som inte tog några poäng på dessa under höstterminen 2014 och vårterminen 2015. I denna siffra ingår både studenter som aldrig examinerats och studenter som examinerats men inte har något godkänt resultat. Utresande utbytesstudenter ingår inte i underlaget.

Prestationer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

För utbildning på grundnivå och avancerad nivå har följande mått tagits fram:

Kostnad per helårsstudent

Kostnad per helårsprestation

Dessa mått anges nedan totalt för lärosätet men också uppdelat per område och fakultet. Måtten anges per år under den sista fyraårsperioden.

Som framgår av tabellerna 16 och 17 nedan har kostnaderna per helårsstudent ökat vid samtliga fakulteter och per helårsprestation ökat på alla fakulteter utom den naturvetenskapliga.

Prestation: Kostnad per helårsstudent

Kostnaderna per helårsstudent har beräknats genom att den totala kostnaden för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive kostnader för uppdragsutbildning och bidragsfinansierad utbildning, har dividerats med det antal helårsstudenter som universitetet avräknar inom takbeloppet, dvs. i bilaga 1 samt antalet avgiftsfinansierade studenter.

Antalet helårsstudenter och helårsprestationer inkluderar således inte uppdragsutbildning och beställd utbildning.

Område/Fakultet	2015 Kr/HST	2014 Kr/HST	2013 Kr/HST	2012 Kr/HST
HS-området	54 170	50 427	43 962	52 359
<i>Humanistiska fakulteten</i>	52 474	46 943	39 844	47 575
<i>Juridiska fakulteten</i>	44 983	41 740	36 311	40 887
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	56 972	54 191	47 984	57 791
Naturvetenskapliga området	86 548	85 486	75 347	85 283
Totalt	58 304	54 834	47 949	56 961

Tabell 16: Kostnad per helårsstudent per område och fakultet för åren 2012-2015.

Prestation: Kostnad per helårsprestation

Kostnaderna per helårsprestation har beräknats genom att den totala kostnaden för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive kostnader för uppdragsutbildning och bidragsfinansierad utbildning, har dividerats med det antal helårsprestationer som universitetet avräknar inom takbeloppet, dvs. i bilaga 1, samt avgiftsfinansierade studenter.

Område/Fakultet	2015 Kr/HPR	2014 Kr/HPR	2013 Kr/HPR	2012 Kr/HPR
HS-området	69 437	65 480	57 813	69 526
<i>Humanistiska fakulteten</i>	74 446	69 037	58 330	71 496
<i>Juridiska fakulteten</i>	52 386	47 076	41 842	47 865
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	70 506	67 655	61 127	73 584
Naturvetenskapliga området	127 901	132 263	115 350	125 725
Totalt	76 025	72 670	64 207	76 701

Tabell 17: Kostnad per helårsprestation per område och fakultet för åren 2012-2015.

Examina

Det totala antalet examina vid universitetet har ökat med knappt 5 procent jämfört med 2014, det vill säga samma ökning som året innan. Som en naturlig följd av Bologna-processen har under flera år antalet magisterexamina minskat medan master-

och kandidatexamen ökat. För 2015 kan man konstatera att såväl kandidatexamen och masterexamen ökat med drygt 10 procent jämfört med 2014, att magisterexamen minskat något och att yrkesexamen ligger på i princip samma nivå som året innan. Antalet yrkesexamen ligger fortfarande under nivån för 2011 (2 736 st) och en del av förklaringen till att antalet yrkesexamen var så högt 2011 var införandet av lärarlegitimation, vilket bidrog till att många tidigare lärarstudenter med nästan avslutade studier såg till att avsluta dem och ta ut examen. Mycket tyder därför på att 2011 var ett undantagsår vad gäller antalet lärarexamen. En tänkbar delförklaring till det ökade antalet examen är de övergångsregler som gäller för de studenter som påbörjat sin utbildning före 1 juli 2007, och som fram till 30 juni 2015 kunde ta ut examen enligt gamla bestämmelser. En annan delförklaring är att antalet antagna studenter ökade från 2008 till 2012.

Examenstyp	2015	2014*	2013*
Masterexamen	778	700	679
Magisterexamen	524	552	552
Yrkesexamen**	2 510	2 517	2 509
Kandidatexamen	2 743	2 487	2 204
Högskoleexamen	18	21	20
Totalt	6 573	6 277	5 964

Tabell 18: Antalet avlagda examina under perioden 2013-2015 fördelat på examenstyp.

*Uppgifter gällande examina har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2014.

**Med yrkesexamen avses juris kandidatexamen/juristexamen, sjukhusfysikerexamen, socionomexamen, lärarexamen, civilekonomexamen, psykoterapeutexamen och psykologexamen.

Forskningsanknytning i utbildningen

Andelen disputerade lärare är det mått som vanligtvis används för att visa forskningsanknytningen i utbildning på grundnivå och avancerad nivå. I nedanstående tabell redovisas andelen disputerade lärare uppdelade per område och fakultet för år 2015 jämfört med 2014 och 2013.

Område/Fakultet	2015	2014	2013
HS-området	80	81	81
<i>Humanistiska fakulteten</i>	76	80	80
<i>Juridiska fakulteten</i>	75	77	77
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	82	83	82
Naturvetenskapliga området	89	91	91
Totalt	82	84	83

Tabell 19: Andel disputerade lärare i procent av det totala antalet lärare 2013-2015 per område och fakultet.

Andelen disputerade lärare 2015 har minskat något inom såväl HS-området som det naturvetenskapliga området jämfört med 2014 och 2013. Generellt sett är andelen disputerade lärare fortfarande relativt hög vid Stockholms universitet. Särskilt hög är den inom det naturvetenskapliga området. På professionsinriktade utbildningar och/eller utbildningar med mycket praktiska moment, till exempel lärarutbildningarna, är icke disputerade lärare betydligt mer vanligt förekommande. Att institutioner som har sitt huvudsakliga uppdrag inom lärarutbildningarna har en lägre andel disputerade lärare är en tydlig avspiegling av detta.

Övrig utbildning

Utbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning

Samtliga lärosäten som tilldelas medel från denna anslagspost ska i årsredovisningarna redogöra för antalet sökande och antagna till utbildning som bedrivs enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning samt antalet helårsstudenter som har deltagit i utbildning enligt ovan uppdelat på antagningstermin.

Av årsredovisningarna ska även framgå utbildningens upplägg och de viktigaste erfarenheterna av satsningen. Medverkande lärosäten ska göra en uppskattning av kostnaderna för satsningen uppdelat på nedlagda kostnader för planering, antagning, validering, undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Medverkande lärosäten ska så långt möjligt redovisa antalet studenter som har genomgått utbildningen med godkänt resultat, och antalet studenter som har avbrutit studierna under utbildningens gång och anledningen till detta.

Slutligen ska medverkande lärosäten redogöra för hur de arbetar med uppföljning av utbildningen och, om möjligt, resultatet av sådan uppföljning.

Kompletterande utbildning för jurister med utländsk bakgrund

Stockholms universitet har möjlighet att anordna en kompletterande utbildning (120 hp) för personer med avslutad utländsk juristutbildning. Syftet med kompletteringsutbildningen för utländska jurister är att underlätta att få anställning som jurist i Sverige, eftersom det visat sig vara svårt för denna grupp att etablera sig som jurister på den svenska arbetsmarknaden.

Institutionsstyrelsen vid Juridiska institutionen beslutade i september 2013 att denna utbildning skulle vara vilande med sista antagningsomgång hösten 2013. Under 2015 har därför inga nya studenter antagits till utbildningen. Nedan visas antalet sökande och antalet antagna vid utbildningen sedan 2007.

Antagningstermin	Antal sökande	Antal antagna
HT 2007	87	15
HT 2008	-	-
HT 2009	87	17
HT 2010	78	14
HT 2011	76	14
HT 2012	115	13
HT 2013	117	15
HT 2014	-	-
HT 2015	-	-

Tabell 20: Antal sökande och antagna till Kompletterande utbildning för jurister med utländsk bakgrund för åren 2007-2015.

Sedan kompletteringsutbildningen för utländska jurister startade år 2007 har 63 studenter tagit ut en juristexamen, av totalt knappt 90 antagna. En student har meddelat studieavbrott utan att ange orsak.

Utbildningen består sedan höstterminen 2012 av följande kurser:

Termin 1 – Juridisk introduktionskurs (10,5 hp), Europarätt (7,5 hp) och Statsrätt (12 hp)

Termin 2 – Processrätt (19,5 hp) och Förvaltningsrätt (15 hp)

Termin 3 – Civilrätt C (10,5 hp) och Straffrätt (18 hp)

Termin 4 – Examensarbete (30 hp)

Därutöver erbjuds studenterna som har uppfyllt uppställda förkunskapskrav att välja ytterligare kurser på avancerad nivå inom ramen för Juridiska institutionens specialkursutbud på juristprogrammet.

Utbildningen har antagit runt 15 studenter per antagningsomgång. Flera av de sökande till utbildningen har svenska gymnasiebetyg och är uppvuxna i Sverige, och en trolig orsak är att det delvis är studenter som inte haft tillräckligt höga betyg för att bli antagna till juristutbildning i Sverige, och därför valt att studera juridik utomlands. Av de studenter som antogs hösten 2013 hade 6 av 15 svenskt gymnasiebetyg, och hösten 2012 var motsvarande siffra 5 av 14. Om antagandet stämmer innebär det att delvis fel målgrupp antas till utbildningen.

En del studenter har haft svårigheter att på ett tillfredsställande sätt klara av studierna och detta beror i viss mån på bristande kunskaper i det svenska språket. Vid antagningen har språkravet varit godkänt i Svenska B på gymnasienivå men detta har dock visat sig vara ett mycket trubbigt instrument för att avgöra de språkliga förutsättningarna för att klara av utbildningen. Med anledning av det infördes vid antagningen 2011 ett obligatoriskt språktest för samtliga sökande. Språktestet är utformat av Institutionen för svenska och flerspråkighet. Dessutom har som ett frivilligt stöd en lärare engagerats i juridisk svenska för de studenter som redan är antagna på utbildningen. Man kan konstatera att studenterna av olika anledningar inte slutför sin utbildning inom utsatt tid.

Följande beräkning har gjorts av kostnader för kompletteringsutbildningen 2015:

Kostnader för anställda:	
Kursansvar, undervisning och examinationer	220 700 kr
Administration, 15 % av heltid	76 000 kr
Mentorhandledning, 200 timmar	269 000 kr
Indirekta kostnader	
52 % av lönekostnader	299 821 kr
Summa totala kostnader	965 521 kr

Tabell 21: Särskilda kostnader för Kompletterande utbildning för jurister med utländsk bakgrund 2015.

Med jämna mellanrum görs en uppföljning av samtliga studerande på utbildningen. En mindre enkät gick under hösten 2012 ut till de studenter som tagit ut examen. En ny uppföljning påbörjades under november 2015 och kommer att sammanställas under våren 2016.

Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund

ULV nationellt

Stockholms universitet samt universiteten i Göteborg, Umeå, Linköping, Örebro och högskolan i Malmö ska enligt regleringsbrev anordna kompletterande utbildning

omfattande högst 120 högskolepoäng för personer med avslutad utländsk lärarutbildning. Stockholms universitet har det nationella samordningsansvaret för projektet.

Syftet med ULV-projektet (utländska lärares vidareutbildning) är att deltagarnas anställningsbarhet inom den svenska skolan/förskolan ska förbättras genom att de kompletterar till en svensk lärarexamen/lärarlegitimation.

Nedan visas antalet sökande och antalet antagna till Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund.

Antagningstermin	Antal sökande	Antal antagna
VT 2009	251	146
HT 2009	323	201
VT 2010	195	114
HT 2010	285	190
VT 2011	232	130
HT 2011	375	190
VT 2012	245	152
HT 2012	298	206
VT 2013	169	147
HT 2013	341	219
VT 2014	273	(totalt vt & ht) 433
HT 2014	370	
VT 2015	299	(totalt vt & ht) 438
HT 2015	471	

Tabell 22: Antal sökande och antagna nationellt till Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund 2009-2015.

Totalt har 770 personer med utländsk examen sökt till ULV-projektet med start 2015, vilket är klart högre än året innan. Antalet antagna är dock bara marginellt högre. De som inte kunnat antas till projektet har vanligtvis saknat avslutad utländsk lärarutbildning eller behörighetsgivande utbildning i svenska. Majoriteten av de som slutfört sin utbildning under 2015 har kompletterat mot en svensk lärarexamen. Några personer har kompletterat i enlighet med kompletteringshänvisning från Skolverket.

Skälen till avbrott är till största del studentens ekonomi och möjlighet till försörjning. Många personer har arbete inom förskola eller skola och har svårigheter att kombinera studier med arbete. Några studenter har gjort avbrott under studietiden på grund av att legitimation har erhållits.

	Vårtermin	Hösttermin
2009	140	174
2010	145	159
2011	146	164
2012	172	170
2013	166	198
2014	176	206
2015	192	204

Tabell 23: Antal helårsstudenter nationellt 2009-2015.

Utbildningen bygger på deltagarnas tidigare utbildning och erfarenheter vilket ställer stora krav på lärosätena i fråga om antagning, validering, individuella studiegångar, studiestöd, etc. Utbildningens upplägg varierar utifrån antalet studenter som deltar i utbildningen. Vid lärosäten med många studenter som till exempel Stockholms universitet startar alla med en första gemensam kurs (se nedan) medan exempelvis Umeå universitet med få deltagare gör individuella lösningar inom befintligt kursutbud. Samtliga deltagare i projektet har individuella studiegångar.

Den akademiska studietraditionen i Sverige, framförallt lärarutbildningen, skiljer sig åt från många länders akademiska studietradition och kunskapssyn. De lärosäten som är delaktiga i ULV-projektet utvecklar kontinuerligt olika verksamheter för att möta studenternas olika behov i just detta avseende.

Lärarlegitimationsreformen är komplex och vägledning av såväl kompletterande studier mot en svensk lärarexamen eller komplettering enligt Skolverkets kompletteringsanvisning tar stort utrymme och kräver kvalificerad kompetens. Under 2015 behandlades 770 examina från ca 90 olika länder och tidsperioder.

Den nationella ledningsgruppen för Utländska lärares vidareutbildning innefattar representant från Skolverket, de båda lärarfacken samt sedan 2014 en representant från Universitets- och högskolerådet. Ledningsgruppen träffas kontinuerligt och erfarenhetsutbytet med Skolverket och UHR är nödvändig för att säkerställa en likvärdig utbildning över landet. Samarbetet har under 2015 fördjupats mellan ULV, Skolverket och UHR och resultatet är att nära arbete gynnar såväl myndigheterna som de utländska lärarna. Samarbetet har bl a resulterat i gemensam utbildning och workshops med UHR, Skolverket och ULV.

Under HT 2015 inledde SACO och ULV ett samarbete som innebär att de sökande svarar på tre kompletterande frågor i samband med ansökningsförfarandet:

1. Hur fick du reda på att ULV fanns?
2. Hur länge hade du varit i Sverige innan du fick reda på att ULV fanns?
3. Vad var din huvudsakliga sysselsättning (vad gjorde du) när du bestämde dig för att ansöka till ULV?

De tre största informationskanalerna är studie- och yrkesvägledare (ca 28%), vänner och släkt (ca 27%) samt egen sökning på internet (ca 25%). Över 40% av de sökande har varit i Sverige i mer än 5 år innan de fick information om utbildningen. Mer än 36% av de sökande hade arbete som lärare eller förskollärare, 28 % studerade Svenska som andraspråk och 6 % var arbetslösa och sökte arbete.

I kontakt med studenter som avslutat sin utbildning finns indikationer på att gruppen utländska lärare med kompletterande utbildning är efterfrågade på arbetsmarknaden. För att i en mer omfattande studie följa upp hur arbetsmarknaden har varit för studenter som slutfört utbildningen kommer en enkät tas fram som ska skickas ut till alla de personer som slutfört utbildning från 2012 och framåt.

ULV på Stockholms universitet

Stockholms universitet har som nämnts ovan samordningsansvaret för ULV-projektet. Stockholms universitet har också den största andelen ULV-studenter.

Nedan visas antalet sökande, antalet antagna och antalet som påbörjat Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund.

Antagningstermin	Antal sökande	Antal antagna	Antal som påbörjat studier
VT 2009	158	109	90
HT 2009	180	131	100
VT 2010	113	80	69
HT 2010	157	113	102
VT 2011	164	116	78
HT 2011	228	158	114
VT 2012	159	114	85
HT 2012	185	144	122
VT 2013	133	105	77
HT 2013	193	129	90
VT 2014	209	135	101
HT 2014	214	122	103
VT 2015	198	118	105
HT 2015	251	135	95

Tabell 24: Antal sökande och antagna vid Stockholms universitet till Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund 2009-2015.

	Vårtermin	Hösttermin
2009	83	97
2010	88	97
2011	93	106
2012	123	122
2013	116	139
2014	113	128
2015	119	118

Tabell 25: Antal helårsstudenter vid Stockholms universitet 2009-2015

Samtliga deltagare börjar med kursen ”Att vara lärare i Sverige”. Under den inledande kursen erbjuds kvalificerad vägledning till samtliga studenter. Utgångspunkt för dessa samtal är studentens tidigare utbildning och arbetslivserfarenhet, möjligheter till validering, önskemål om lärarexamen/lärarygghet i Sverige och de faktiska möjligheterna att nå dessa mål.

Samordning av utbildningen innebär att möjliggöra en så smidig och sammanhållen studiegång som möjligt för varje enskild student. Studiegångarna, totalt sett, spänner över en mängd olika ämnesområden: naturvetenskap, samhällsvetenskap, humaniora, juridik och estetiska ämnen. I arbetet med att planera den kompletterande utbildningen för varje enskild student krävs samarbete med de andra lärosätena som ger kompletterande utbildning för utländska lärare samt fackhögskolor i Stockholmsregionen. Studieplansarbetet kräver kontinuerlig kommunikation och samarbete mellan ULV:s samordningsfunktion, institutioner och VFU-organisation på lärosätet. På Stockholms universitet har 15-20 institutioner medverkat i utbildningen under 2015.

De erfarenheter som redovisats nationellt (se ovan) gäller i hög grad också ULV-projektet vid Stockholms universitet. Studenterna inom den kompletterande utbildningen har ett annat modersmål än svenska och kommer från utbildningssystem med delvis andra traditioner än det svenska, både när det gäller studier på universitetsnivå och skolsystem. Stockholms universitet erbjuder riktad språklig och akademisk vägledning parallellt med studierna för de studenter inom ULV som behöver öka sina färdigheter för att bättre klara av studier på akademisk nivå.

Till och med december 2015 har 89 personer tagit ut examen och 5 personer avslutat studier enligt Skolverkets kompletteringshänvisning för att få lärarlegitimation.

De uppskattade kostnaderna för planering, antagning, validering, individuella studiegångar och uppföljning är 4,66 mnkr och kostnaderna för undervisning och verksamhetsförlagd utbildning är ca 15 mnkr.

Särskilda åtaganden

Tolk- och översättarinstitutet

Vid Stockholms universitet finns Tolk- och översättarinstitutet (TÖI). I verksamheten ska ingå att erbjuda tolk- och översättningsutbildning och konferenstolkutbildning vid behov. Stockholms universitet ska i årsredovisningen redovisa antalet deltagare i dessa utbildningar.

Verksamhetsåret 2015 var antalet registrerade studenter vid TÖI totalt 240, varav 204 var kvinnor. Antal helårsstudenter uppgick till 103.

För att stärka rekryteringsunderlaget har den ordinarie tolkutbildningen omarbetats under verksamhetsåret så att studenter inför 2016 får möjlighet att tolka till eller från svenska och vilket annat språk som helst – i analogi med översättarutbildningarna på grundnivån. Under 2015 måste nämligen Tolkning II och, som en följd av detta, Tolkning – kandidatkurs ställas in på grund av för få sökande. En omgång av den ettåriga konferenstolkutbildningen med språken engelska, tyska och franska avslutades vårterminen 2015, och nästa kull tas in höstterminen 2016. Kandidatprogrammet i teckenspråk och tolkning, som ges i samarbete med Avdelningen för teckenspråk vid Institutionen för lingvistik, fortsatte under 2015 med termin fyra och fem, samtidigt som en ny kull studenter togs in hösten 2015.

Kandidatprogrammet i språk och översättning, som ges i samarbete med fakultetens språkinstitutioner, är det mest översökta programmet vid Humanistiska fakulteten och ges kontinuerligt. De flesta studenter på programmet har hittills valt att gå kandidatkursen i översättning i stället för i något av språken. Vid TÖI finns även översättningskurser motsvarande fyra terminers studier som fristående kurser, och söktrycket är högt även till dessa kurser.

På avancerad nivå startade under höstterminen första omgången av det nya masterprogrammet i översättning, med källspråken engelska, tyska, spanska och franska. Inom ramen för det befintliga masterprogrammet i översättningsvetenskap avslutade studenterna med inriktning japanska sina studier, samtidigt som studenterna med inriktning engelska gick termin två och tre. TÖI har även erbjudit kandidatkurser i översättning liksom kurser för magisterexamen i översättningsvetenskap på avancerad nivå.

Kurs	Registrerade studenter 2015	2015 HST	2014 HST	2013 HST
Översättarutbildningar	188	77	73,75	46,5
Konferenstolkutbildning	11	5,5	6	3
Teckenspråkstolkutbildning	25	12,5	11,5	16
Övrig tolkutbildning	16	8	10	8
Tolk/översättarutbildning*	-	-	-	24
Totalt	240	103	101,25	97,5

* Den tidigare gemensamma grundutbildningen i tolkning och översättning är fr.o.m. hösten 2014 delad i två inriktningar, översättning respektive tolkning.

Tabell 26: Antal registrerade studenter och helårsstudenter vid TÖI:s utbildningar år 2015 med jämförelsetal för åren 2014 och 2013.

Utbildning i särskilda ämnen

Av årsredovisningen ska framgå antalet erbjudna platser, antalet sökande samt antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom finska, lettiska, litauiska, portugisiska, strålningsbiologi och svenskt teckenspråk.

Stockholms universitet har under 2015 haft som särskilt åtagande att erbjuda utbildning i finska, lettiska, litauiska, portugisiska, strålningsbiologi och svenskt teckenspråk. Nedan redovisas antalet sökande.

Ämne	2015	2014	2013
Finska	304	374	330
Lettiska	101	77	27
Litauiska	81	56	27
Portugisiska	509	559	849
Strålningsbiologi	20	17	29
Svenskt teckenspråk	885	827	620

Tabell 27: Totalt antal sökande till utbildningar som ges enligt särskilt åtagande 2013-2015.

Universitetet erbjuder ett visst antal platser i dessa ämnen varje år. I de flesta fall antas dock alla behöriga sökande. Detta får till följd att antalet platser och antalet antagna kan skilja sig högst väsentligt. Inom svenskt teckenspråk finns en dryg handfull platser och studenter inkluderade i tabellerna inom projektet VAL (Vidareutbildning av lärare), som läser kurserna för att få lärarbehörighet. Dessa studenter finansieras dock av annat än anslagsmedel och är därför inte medräknade i tabell 29 med helårsstudenter och helårsprestationer nedan.

Ämne	2015	2014	2013
Finska	alla antas	110	161
Lettiska	alla antas	alla antas	75
Litauiska	alla antas	alla antas	85
Portugisiska	280	550	385
Strålningsbiologi	18	18	18
Svenskt teckenspråk	375	243	143

Tabell 28: Antal erbjudna platser på utbildningar som ges enligt särskilt åtagande 2013-2015.

Som framgår av tabellen nedan gällande antalet helårsstudenter och helårsprestationer är det i stort sett oförändrat jämfört med föregående år, med undantag för finska som ligger aningen lägre och svenskt teckenspråk som ligger aningen högre.

Ämne	2015		2014		2013	
	HST	HPR	HST	HPR	HST	HPR
Finska	47	27	61	29	48	24
Lettiska	5	3	7	4	5	4
Litauiska	6	4	9	5	11	7
Portugisiska	54	30	61	33	69	38
Strålningsbiologi	3	2	2	2	4	2
Svenskt teckenspråk	65	44	49	36	41	32

Tabell 29: Antal helårsstudenter och antal helårsprestationer på utbildningar som ges enligt särskilt åtagande 2013-2015.

Test i svenska för universitets- och högskolestudier

Av årsredovisningen ska framgå antalet deltagare i testet.

Stockholms universitet har regeringens uppdrag att ansvara för konstruktion, utveckling och samordning av det behörighetsgivande testet i svenska för universitetsstudier (Tisus). Testets målgrupp är studerande med utländsk gymnasieexamen som vill studera vid svenska universitet och högskolor.

Provet gavs den 5 maj och 27 oktober vid sex universitet och högskolor: Linköping, Lund, Malmö, Stockholm, Umeå och Uppsala. Provet gavs även på ett 80-tal olika orter världen över.

	2015	2014	2013
Antal testdeltagare	977	987	942
<i>varav i</i>			
Stockholm	334	392	319
Göteborg	-	-	39
Linköping	58	55	44
Lund	127	118	95
Malmö	72	57	66
Umeå	38	40	30
Uppsala	75	63	69
Utlandet	273	262	280

Tabell 30: Antal testdeltagare i Tisus 2015 med jämförelsetal 2014 och 2013.

Antalet testtagare har totalt minskat något jämfört med föregående år. En förklaring till det är att antalet för 2015 endast består av testtagare som *genomfört* det prov de anmält sig till. Tidigare år räknades alla som anmält sig till provet och betalat, oavsett om de sedan genomfört provet. Räknar man med alla som anmält sig och betalat för att genomföra Tisus 2015 så skulle antalet vara 1 009.

Andelen testtagare som tar testet i utlandet utgjorde 2015 knappt 28 procent. Flest testtagare per ort fanns i Aten (17), Berkeley (11) samt Berlin, Bochum, Bryssel och Gillette, NJ (vardera 9).

Nationella medel för studenter med funktionshinder¹

Av årsredovisningen ska framgå vilka åtgärder som vidtagits vid lärosätena för att förbättra situationen för studenterna ifråga och kostnaderna för de pedagogiska stödåtgärderna. Vidare ska framgå det kända antalet studenter med funktionshinder i studiesituationen med fördelning per funktionshinder och kön. Sammanställningen ska redovisas på nationell nivå.

Stockholms universitet har i uppdrag att samla in uppgifter om övriga lärosätens kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen och utifrån behov fördela de nationella medel som anvisas för detta ändamål.

¹ För statistik rörande studenter på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå som genom samordnaren beretts tillgång till lärosätenas stödresurser budgetåret 2015 se bilaga 2.

De kostnadsuppgifter som universitetet samlar in avser endast personliga pedagogiska insatser i studiesituationen för enskilda studenter samt riktade pedagogiska insatser som erbjuds studenterna ifråga i grupp. Sammanställningen 2015 avser kostnader för utbildningstolkning, anteckningsstöd, mentor, mentorer med erfarenhet som handleder nya mentorer, enskild handledning respektive extra handledning, riktat språkstöd, viss studentassistans inom högskolan och vissa kostnader för litteratur som inte produceras av Myndigheten för tillgängliga medier. Dessutom inkluderas vissa kostnader för anpassad examination, en åtgärd som i allt högre grad inkluderas i den pedagogiska metodutvecklingen på institutionsnivå.

Under 2015 beräknas dessa kostnader uppgå till 67 573 tkr². Av dessa kostnader avser utbildningstolkning (teckenspråk och en mindre andel skrivtolkning) 35 633 tkr, det vill säga 53 procent av de totala kostnaderna.³ Kostnaderna ska i första hand täckas genom att universitet, högskolor och enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina avsätter 0,3 procent av sina anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

De anvisade medlen för budgetåret 2015 uppgick till 33 418 tkr⁴, varav 20 758 tkr fördelades i januari, med kostnadsuppgifterna för 2013 som underlag. Vidare tilldelades Institutionen för lingvistik vid Stockholms universitet 2 377 tkr⁵ för arbetet med digitalt svenskt teckenspråkslexikon i enlighet med propositionen *Den öppna högskolan* (2001/02:15). Under 2015 fortsatte arbetet med insamling och inspelning av tecken inom ämnesområdet juridik. Ett andra fokus var förbättring av sökfunktionen.

Universitetets kostnader för arbetet med det särskilda åtagandet rörande studenter med funktionshinder i studiesituationen, inklusive högskolegemensamma aktiviteter som härrör till åtagandet, uppgick till 1 420 tkr.

Jämfört med 2014 ökade antalet kända studenter med 10 procent.⁶ Här bör framhållas att i takt med att den generella tillgängligheten utvecklas vid universitet och högskolor minskar behovet av särskilda lösningar för enskilda studenter. Det innebär sannolikt att ett stigande antal studenter inte behöver ge sig till känna hos en samordnare av pedagogiskt stöd.

Under 2015 bereddes 12 220 studenter⁷, varav 20 doktorander, tillgång till lärosätenas stödresurser genom kontakt med en samordnare av pedagogiskt stöd. I studentgruppen var 64 procent kvinnor, vilket överensstämmer i stort med studentpopulationen i övrigt.

Under 2015 har Nationellt administrations- och informationssystem för samordnare, Nais, utvecklats, på initiativ av Stockholms universitet och i samarbete med Universitets- och högskolerådet. Med stigande antal studenter som tar kontakt med samordnare vid universitet och högskolor, har även det studieadministrativa arbetet kring studentkontakter och studentärenden ökat för lärosätenas samordnare. Under 2013 utvecklade Malmö högskola ett lokalt webbaserat system för den här administration-

² Jämfört med 66 130 tkr (2014) och 62 915 tkr (2013)

³ 56 % (2014) och 60 % (2013)

⁴ 33 192 tkr (2014) och 28 317 tkr (2013)

⁵ 1 400 tkr (2014) och 1 350 tkr (2013)

⁶ Ökningen till år 2014 var ca 12 % och till 2013 var den ca 15 %.

⁷ 11 063 studenter (2014) och 9 877 studenter (2013)

en och systemet togs i drift från och med året 2014. Många lärosäten framförde önskemål till Stockholms universitet om att ta initiativ till att utveckla ett liknande nationellt lärosätessobundet system, att användas lokalt vid de lärosäten som så önskar. Argument för förslaget var att en effektivisering av samordnarens administration genom ett nationellt system för med sig ökad likvärdighet och transparens i hur dessa frågor hanteras vid lärosätena – även ur studentperspektiv – och ökar rättssäkerheten och professionaliteten i samordnarens arbete. Vidare att denna effektivisering frigör tid för möten med studenter, kontakter med lärare och studievägledare med flera, för uppföljningar av studenterna och stödverksamheten samt för medverkan i proaktivt tillgänglighetsarbete. Slutligen att ett initiativ på nationell nivå vore ekonomiskt fördelaktigt då enskilda lärosäten därmed inte behöver utveckla egna system. I februari 2015 genomfördes en förstudie i samarbete med Universitets- och högskolerådet, genom rådets leverantör Netlight Consulting, och i april startade utvecklingsprojektet som kommer att avslutas den 8 januari 2016. Vid årsskiftet hade utvecklingskostnaden uppgått till 5 917 tkr.

Systemet Nais lanserades vid en nationell konferens den 25 november och tas i drift från och med januari 2016. I december hade 21 lärosäten skrivit avtal med Universitets- och högskolerådet om att ansluta till Nais.

Specialpedagogisk utbildning

Stockholms universitet ska medverka till att tillgodose behovet av pedagoger med inriktning mot undervisning av elever med synskada respektive elever med hörselskada. Av årsredovisningen ska framgå hur universitetet arbetat med detta uppdrag.

Arbetet med uppdraget bedrivs främst via Specialpedagogiska institutionen, som är en av de institutioner vid Stockholms universitet som tillhandahåller utbildning av pedagoger med inriktning mot elever med synnedsättning respektive elever med dövhet eller hörselskada. Andra medverkande institutioner vid Stockholms universitet gällande hörselområdet är Institutionen för lingvistik samt Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik (MND).

Redovisning avseende utveckling inom hörselområdet

På Specialpedagogiska institutionen startade hösten 2012 Speciallärarprogrammet med specialisering mot dövhet eller hörselskada (90 hp) med 8 studenter. Av dessa slutexaminerades 6 studenter under vårterminen 2015 och under höstterminen 2015 startade återigen programmet med 11 studenter. Utbildningen syftar till att studenten ur ett specialpedagogiskt perspektiv ska utveckla en fördjupad didaktisk kompetens i att stödja lärande hos elever med dövhet eller hörselskada i olika lärmiljöer. Detta syfte motiveras av att speciallärarna i sitt yrke ska kunna analysera, bedöma och stödja kunskapsutveckling hos dessa elever, kunna förebygga att hinder och problem uppstår samt kunna utvärdera genomförda undervisningsinsatser. Studenterna erbjuds bland annat besök på specialsolor och hörselklasser inom Norden för att få fler erfarenheter av undervisnings- och lärandemiljöer än vad som erbjuds inom Sverige.

Institutionen för lingvistik ger en mängd egna fristående kurser med relevans för universitetets särskilda åtagande. Institutionen erbjuder kurser såväl i nybörjarspråk som teoretiska kurser på teckenspråk med döva lärare. Kurserna omfattar kurserna Teckenspråk I och II samt Kandidatkurs i teckenspråk (90 hp) samt kurser på avance-

rad nivå och magisterkurs (120 hp). Dessa kurser är anpassade för döva och hörselskadade som kommunicerar på svenskt teckenspråk. Till nybörjarkurserna i teckenspråk förekommer det varje år att hörselskadade studenter söker sig. De vill lära sig att kommunicera på teckenspråk då de riskerar att med tiden bli döva.

Barns teckenspråk i förskoleåldern (7,5 hp) är den kurs som har tydligast koppling till universitetets uppdrag inom området. Kursen vänder sig till personal i specialförskolan och personer som arbetar med döva och hörselskadade barn i förskoleåldern. Kursen behandlar barns teckenspråksutveckling och ger även en orientering om barns tidiga kommunikation och gestanvändning samt om alternativ teckenkommunikation.

Institutionen för svenska och flerspråkighet ansvarar för Kandidatprogram i teckenspråk och tolkning. Kandidatprogrammet vänder sig till hörande studenter men syftar till utbildning av teckenspråkstolkare och kan i det avseendet betraktas som undervisning som kommer att vara till gagn för elever med hörselskada.

Ett doktorsavhandlingsarbete vid MND har avslutats under 2015, och ledde till disputation i september. Avhandlingen *Tecken av betydelse. En studie om dialog i ett multimodalt teckenspråkigt tvåspråkigt NO-klassrum*, bidrar med kunskap om undervisning och lärande i naturvetenskap i specialskolan. Målsättningen är att resultat från avhandlingsarbetet ska omsättas i skolutveckling i samarbete med lärare i specialskolan.

Allt fler döva och hörselskadade elever går numera i hörande skolor i och med att så gott som samtliga barn med dövhet opereras med cochleaimplantat. Det ställer särskilda krav på lärare att förstå villkor för undervisning där enskilda döva och hörselskadade barn och ungdomar ingår i klassen. I de kurser som institutionen ansvarar för i lärarutbildningar och i fortbildning för verksamma lärare förekommer därför föreläsningar om tvåspråkighet med särskild inriktning mot svenska och svenskt teckenspråk.

Även under 2015 har MND haft fortsatta diskussioner med specialskolor och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) om möjligheten att tillsammans med NO-lärare i specialskolan genomföra utvecklingsprojekt med fokus på NO-undervisning i tvåspråkig, teckenspråkig, miljö. Diskussionerna har lett fram till skrivande av en så kallad idé-PM om ett projekt som presenteras för SPSM i december 2015. Målsättningen är att starta ett samverkansprojekt mellan myndigheten/lärare i specialskolan och Stockholms universitet i januari 2016.

Redovisning avseende utveckling inom synområdet

Det är sju studenter aktiva i masterprogrammet i specialpedagogik med inriktning mot synpedagogik och synpedagogiskt arbete. En av dem är i slutfasen av utbildningen och kommer att utexamineras i början av 2016. Under året har ett etablerat samarbete med Norges Tekniska och Naturvetenskapliga Universitet (NTNU) i Trondheim fortsatt enligt planerna. De svenska studenterna har under året deltagit i tre synspecifika kurser om 10 till 20 högskolepoäng. De studerande får sin handledning från och examineras vid Specialpedagogiska institutionen. Övriga kurser inom ramen för masterprogrammet, huvudsakligen metodinriktade kurser, bedrivs på Specialpedagogiska institutionen.

I speciallärarprogrammet med specialisering mot synskada slutexaminerades en student vårterminen 2015. Ytterligare fem studerande går nu sitt sista år på programmet.

Denna utbildning ges endast vid Specialpedagogiska institutionen och bör därför bedrivas så länge lärarkompetens samt sökande finns.

Inga fristående kurser med inriktning mot synskada har getts på institutionen under det gångna året, beroende på en kombination av ett lågt söktryck och en brist på synspecialister inom ämnet.

Studieavgifter för tredjelandsstudenter

I årsredovisningen ska den studieavgiftsfinansierade verksamhetens omfattning redovisas. Årsredovisningen ska även innehålla en redogörelse för den studieavgiftsfinansierade verksamhetens eventuella påverkan på lärosätets övriga verksamhet. Universitetet ska redovisa antalet tredjelandsstudenter som har deltagit i utbildning inom utbytesavtal och de eventuella förändringar som har skett i utbytesavtalsverksamheten. Vidare ska universitetet redovisa hur samarbetet med Migrationsverket har fungerat. Universitetets ska även redovisa antalet avgiftsskyldiga studenter som har antagits genom separat antagning samt hur den studieavgiftsfinansierade verksamheten har påverkats av detta.

Vårterminen 2015 antogs totalt 38 studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenter till universitetets masterprogram (5 studenter) och till fristående kurser (33 studenter). Knappt 74 procent av dessa studenter sökte och antogs i antagningsomgången med sista ansökningsdag 15 oktober, medan övriga antogs i ansökningsomgången med sista ansökningsdag 15 augusti. Av dessa betalade 6 studenter, varav två för studier på masterprogram. Till detta tillkom 4 studenter som antogs vid Karolinska Institutet (KI) respektive Statens lantbruksuniversitet (SLU) till masterprogram som ges gemensamt med Stockholms universitet. Samtliga fyra studenter var stipendiater. Sammanlagt registrerades alltså 10 *nyantagna* studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenter vårterminen 2015

Totalt var 142 studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenter registrerade på kurs eller program vårterminen 2015. Detta inkluderade förutom de nyantagna studenterna även studenter som antagits till program en tidigare termin.

Höstterminen 2015 antogs totalt 292 studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenter till masterprogram (246 studenter), fristående kurser (26 studenter) samt till program på grundnivå (18 studenter). Två juridikprogram gavs på nytt efter att dessa inte getts höstterminen 2014; 29 av de 246 masterstudenterna var antagna till dessa två juristprogram. Drygt 73 procent av de 292 studenterna sökte och antogs i antagningsomgången för internationella studenter med sista ansökningsdag 15 januari medan de övriga sökte och antogs i ansökningsomgången med sista ansökningsdag 15 april eller den separata antagningsomgången för juristprogrammen.

Av dessa 292 studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenter har 129 betalat eller fått stipendium och registrerats. 115 av dessa har registrerats på masterprogram, varav 21 på ettåriga program och 94 på tvååriga program. 39 av dessa finansieras med stipendium från någon svensk källa, varav 24 var finansierade med medel från UHR. Här bör påpekas att Juridiska fakulteten hade sparade medel från höstterminen 2014 vilket höjde antalet tillgängliga stipendier: 9 av de 24 UHR-stipendiaterna är juridikstudenter och 4 stipendier finansierade från andra källor går enbart till juridikstudenter. Svenska institutet står för ytterligare 11 stipendier, efter ett sent återbud. UHR-stipendierna drabbades av 4 sena återbud som inte kunde ersättas med reserver.

Av de 129 nyantagna studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenterna är ytterligare 13 registrerade på kandidatprogram och 2 på fristående kurs. Till detta tillkom 1 nyantagen student vid Karolinska Institutet på gemensamt masterprogram med Stockholms universitet för vilken KI faktureras, samt 6 studenter som kommer genom särskilt avtal mellan Institutionen för biokemi och biofysik och studenternas hemuniversitet, Jilin University, och betalar för en termins studier på masternivå.

Sammanlagt registrerades alltså 137 nyantagna studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenter höstterminen 2015. Totalt var 222 studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenter registrerade på kurs eller program höstterminen 2015. Detta inkluderade förutom de nyantagna avgiftsskyldiga tredjelandsstudenterna även sådana som antagits till flerårigt program en tidigare termin.

Av de 137 nyantagna avgiftsskyldiga studenterna var 11 registrerade vid Humanistiska fakulteten, 18 vid Juridiska fakulteten, 86 vid Samhällsvetenskapliga fakulteten och 22 vid Naturvetenskapliga fakulteten.

De 137 nyantagna studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenterna som registrerats och därmed påbörjat sin utbildning vid Stockholms universitet höstterminen 2015 kommer från 37 olika länder. Flest kom liksom tidigare från Kina, 39 studenter, vilket utgör nästan 29% av de registrerade avgiftsskyldiga studenterna. Däremot har de få stipendier i förhållande till hur stor andel de utgör: endast 3 stipendier, och alla dessa är stipendier vid Juridicum som enbart kan gå till Kinesiska studenter. Därefter kommer USA med 13 studenter (3 stipendier), Bangladesh och Pakistan med vardera 7 studenter (2 respektive 1 stipendium), Brasilien och Ryssland med vardera 6 studenter (3 respektive 5 stipendier), Iran med 5 studenter men inga stipendier och Vitryssland med 4 studenter, alla med stipendier. 3 studenter kom från vardera Indien och Kanada, med vardera 1 stipendiat, liksom från Sydafrika och Ukraina, med 3 respektive 2 stipendier. Övriga 25 länder har 1-2 studenter som betalat och registrerat sig.

Under våren har Stockholms universitet tecknat FAS försäkring genom Kammarkollegiet för avgiftsskyldiga studenter. Detta har inneburit ett ytterligare arbetsmoment i hanteringen av avgiftsskyldiga studenter.

Ett beslut om att ansöka om FAFSA/FSA ackreditering för *deferral only* av amerikanska studielån togs av rektor under sommaren 2015. Ansökningsprocessen är igång, och förhoppningsvis ska Stockholms universitet ha en ackreditering till ht16. Detta syftar till att underlätta för amerikanska studenter som tagit lån för tidigare studier att skjuta upp återbetalning av dessa lån under sin studietid vid Stockholms universitet. Det berör främst masterstudenter och studenter på forskarnivå.

Samarbetet med Migrationsverket

Samarbetet med Migrationsverket har inför höstterminen 2015 fungerat mindre bra jämfört med tidigare år. Det främsta problemet upplevs ha varit att Migrationsverkets handläggare i mindre utsträckning varit bekanta med hur rapporteringen av inkommen studieavgift rapporteras via Ladok. Att samarbetet fungerat mindre bra förefaller dock ha uppmärksamats av Migrationsverket och de kallade till möte med lärosätena under hösten för att diskutera kommunikationen mellan myndigheterna.

Separat antagning

Möjligheten att använda separat antagning för studieavgiftsskyldiga studenter har ännu inte utnyttjats. Intresset från institutionernas sida har varit svalt.

Tredjelandsstudenter som har deltagit i utbildning inom ett utbytesavtal

Stockholms universitet fortsätter att arbeta för ett ökat internationellt utbyte. Det finns stort intresse bland studenter i andra delar av världen att komma till Stockholms universitet och under 2015 har antalet inresande utbytesstudenter från tredjeland ökat med 5 procent jämfört med 2014. Under 2015 har 342 utbytesstudenter deltagit i utbildning vid Stockholms universitet, att jämföras med 326 studenter år 2014 och 317 studenter 2013.

Studenterna kom främst från Kina (103), USA (46), Kanada (43), Singapore (40), Japan (25), Australien (20), Sydkorea (16), Peru (10), Taiwan (10) och från övriga länder färre än 10. En ökning har skett av inresande utbytesstudenter från Kanada (+22), Singapore (+17), Peru (+7), USA (+7), Sydkorea (+4) medan det har skett en minskning av studenter från Australien (-11), Brasilien (-7), Kina (-6). Studenterna har kommit till universitetet både genom centrala utbytesavtal och institutionsavtal.

Dimensionering av lärarutbildning

Universitetet ska planera för dimensioneringen av olika inriktningar och ämneskombinationer inom lärarutbildningen så att den svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens nationella och regionala behov. Åtgärder och vilka överväganden som har gjorts för att informera och vägleda studenterna i detta val ska redovisas i årsredovisningen.

Dimensionering av lärarutbildning är en uppgift som kräver mycket omsorg, och det är uppenbart att studenters efterfrågan och arbetsmarknadens behov inte alltid stämmer överens. Inom de naturvetenskapliga ämnena är arbetsmarknadens behov betydligt större än studenternas efterfrågan, medan det motsatta förhållandet gäller för till exempel undervisningsämnena historia och religionskunskap. För forskollärarytbildningen är såväl arbetsmarknadens behov som studenternas efterfrågan omfattande, men där har universitetets resurser främst i form av lokaler och i viss mån också lärarutbildare fortfarande svårt att svara upp mot efterfrågan i önskvärd takt.

Stockholms universitet arbetar övergripande med att på olika sätt optimera sin prioritering och dimensionering gentemot arbetsmarknadens nationella och regionala behov. Särskilt kan nämnas att universitetet under året 2015 prövat att genomföra en dimensioneringsenkät riktad till skolhuvudmän i regionen för att få ett underlag för att prioritera olika program och inriktningar, t.ex. ämneskombinationer i gymnasieskolan som skolhuvudmännen vill anställa. Representanter för lärosätet har också deltagit i UKÄ:s konferenser som behandlar dimensioneringsfrågor. Universitetet är också aktivt inom olika typer av nationella projekt såsom VAL och ULV samt Lärarlyftet II, för att öka antalet behöriga lärare i ämnen där det råder brist.

Dimensioneringen har under 2015 grundats på samordningsinstitutionernas underlag som tas fram i dialog med kursgivande ämnesinstitutioner. I de prioriteringar som gjorts avseende ämneskombinationer under 2015, t.ex. inom ämneslärarprogrammet, har särskild hänsyn tagits till arbetsmarknadens behov. Ämneskombinationer med

geografi, historia och religionskunskap har reducerats i förhållande till förstahands-sökande medan kombinationer med moderna språk, svenska som andraspråk och matematik har prioriterats. För att förbättra anställningsbarheten för dem som läser religionskunskap och historia erbjuds och prioriteras en kombination med matematik.

Situationen med brist på lärarstudenter med inriktning mot matematik, naturvetenskapliga ämnen och teknik är likartad över hela landet, och kommer att få allvarliga konsekvenser för skolans möjlighet att rekrytera behöriga lärare inom dessa ämnen. För att försöka råda bot på detta arbetar den naturvetenskapliga fakulteten aktivt med såväl generella rekryteringsåtgärder som specifikt riktade annonseringsinsatser. Bland annat har ett flertal insatser gjorts gentemot studenter i naturvetenskapliga ämnen och även civilingenjörer för att skapa medvetenhet och intresse för att läsa in ämneslärarbehörighet genom KPU.

Nytt för 2015 är att forskarutbildade lärare i naturvetenskap, matematik och teknik som antas till KPU har möjlighet att genomföra det obligatoriska självständiga arbetet parallellt med att de läser sin andra VFU-kurs. På så sätt komprimeras utbildningen och blir en halv termin kortare. På försök har man på det naturvetenskapliga området också samarbetat med skolhuvudmän för att erbjuda samma kategori studenter att genomföra den sista VFU-kursen parallellt med att de påbörjar en tidsbegränsad anställning i skolan. Till hösten 2015 var det också möjligt att söka KPU för att sedan kunna ta ut en ämneslärarexamen i ett, två eller tre ämnen, från tidigare enbart två ämnen. Detta innebär att fler var behöriga att söka KPU och antalet sökande till KPU ökade också med 30 % jämfört med 2014.

Områdesnämnden vid humanistisk-samhällsvetenskapliga området har under året 2015 inrättat en beredning för lärarutbildning som har i sitt uppdrag att ”föreslå prioritering och dimensionering av lärarutbildning och uppdragsutbildning kopplad till skolverksamhet”. Utgångspunkten är att området, i samarbete med Planeringsavdelningen och det naturvetenskapliga området, ska kunna ta ett tydligare samlat ansvar för dimensioneringsfrågan. Dialog har inletts med institutionerna för att ännu bättre kunna stödja dem i att bidra till försörjningen av personal i skolverksamheten genom såväl lärarprogram som uppdragsutbildningar. Inom området finns anledning att i nuläget prioritera moderna språk och svenska som andraspråk.

Informationsspridning och vägledning till studenter och blivande studenter vid lärarutbildningarna sker via olika informationsaktiviteter som till exempel Öppet hus, Sacomässan, och skolbesök, liksom i den reguljära mottagningsverksamheten genom besök, telefon, mail och webb, såväl på central nivå som ute på institutionerna.

Till lärarutbildningarna kan också räknas vidareutbildningar som Speciallärarprogrammet och Specialpedagogprogrammet. Även här är arbetsmarknadens behov, framförallt på några års sikt, stort. Att ge såväl framtida som nuvarande lärarstudenter ökad kunskap om och intresse för dessa vidareutbildningar är därför viktigt. Utöver att informera studenter på de övriga lärarprogrammen om möjligheten att läsa dessa program har Specialpedagogiska institutionen varje år också arrangerat Specialpedagogikens dag och deltagit på mässan Skolforum med en egen monter.

Utökad antal programnybörjare

Antalet programnybörjare ska vid Stockholms universitet öka på Förskolläraryrket, KPU, Grundlärarprogrammet med inriktning mot F-3 samt Spe-

ciallärar- och specialpedagogutbildning. Utbyggnaden ska genomföras under 2015 och 2016 och ska redovisas i årsredovisningen.

Stockholms universitet har fått i uppdrag att bygga ut lärarutbildningarna inom förskollärarutbildningen (60 platser), grundlärarutbildningen inriktning F-3 (50 platser), speciallärar- och specialpedagogutbildningen (40 platser) samt kompletterande pedagogisk utbildning (40 platser). Universitetet har beslutat att öronmärka takbeloppet till utbildningsuppdraget inom lärarutbildningarna för att säkra både den påbörjade utbyggnaden som rektor fattat beslut om 2015-03-12 samt det utbildningsuppdrag som regeringen aviserat. Ökningen av takbeloppet har fördelats till de båda områdesnämnderna på basis av utbildningsuppdraget. Områdesnämnderna har i sin tur fördelat takbelopp vidare till de institutioner som är samordningsansvariga och bedriver utbildning inom ramen för de olika programmen så att utbildningsåtagandet ska kunna genomföras under 2015 och 2016.

Lärarutbildning i minoritetsspråk

Av årsredovisningen ska framgå hur universitetets arbete med att bygga upp och utveckla ämneslärarutbildningar i finska respektive meänkieli fortlöper.

Som ett led i universitetets långsiktiga uppdrag med att bygga upp och utveckla ämneslärarutbildningen gavs vårterminen 2015 kursen *Finska, Läs- och skrivundervisning för finskspråkiga, GN, 7,5 hp*. Den fristående kursen är ett resultat av förfrågningar från både aktiva lärare och studenter som är intresserade av en didaktiskt inriktad utbildning i och på finska. På vårterminen 2015 utvärderades också den första kursen inom ämneslärarutbildningen med inriktning finska som modersmål som gick höstterminen 2014; *Finska för modersmåls lärare I, 30 hp*. Lärarnas och studenternas erfarenheter låg som grund i utformningen av den andra kommande kursen i ämnesstudierna – *Finska för modersmåls lärare II, 30 hp*.

Verksamhetsåret 2015 har präglats av diskussioner kring ämnesstudiernas kursinnehåll, kurslitteratur och de förväntade studieresultaten utifrån de nya kursplanerna för grundskolan och grundsärskolan i ämnet modersmål, nationella minoritetsspråk. Ändringar i skollagen (2010:800) innebär att även elever utan förkunskaper i modersmålet har rätt att få modersmålsundervisning. De nya kursplanerna för de nationella minoritetsspråken gör från och med 1 juli 2015 gällande att man kan studera språken antingen inom ramen för förstaspråk eller inom ramen för andraspråk och de betonar minoritetens egen kultur och historia. De nya kursplanerna innebär nya metodiska, didaktiska och forskningsmässiga perspektiv i undervisningen, och påverkar i sin tur naturligtvis även undervisningen på ämneslärarutbildningen.

Höstterminen 2015 startade den andra gruppen ämneslärarstudier med inriktning finska som modersmål vilket innebär att höstterminen 2015 gavs både *Finska för modersmåls lärare I, 30 hp* och *Finska för modersmåls lärare II, 30 hp*.

Under 2015 har det även börjats att bygga upp ett ämnesbibliotek så att både studenter, lärare och forskare har direkt tillgång till såväl adekvat didaktisk litteratur som forskning om minoriteter och minoritetsspråk samt sverigefinsk och meänkielispråkig skönlitteratur.

Under 2015 har universitetet vidare representerat finska och meänkieli i referensgruppmöten med representanter från de högskolor och universitet som har i uppdrag

att anordna ämneslärarutbildning och/eller ger kurser i nationella minoritetsspråk. Mötena är ett led i de referensgruppsmöten i romani chib som utvecklats på Södertörns högskola och som breddats till att omfatta alla de nationella minoritetsspråken. På dessa möten (samt fortlöpande under hela året) har även meänkielis utbildningsfrågor diskuterats. Vid det senaste mötet diskuterades bl.a. frågan om överlämning med en representant från Umeå universitet som i enlighet med höstpropositionen kommer att få ansvaret för att bygga upp ämneslärarutbildning i meänkieli fr.o.m. början av år 2016.

VFU-skolor

Stockholms universitet har erhållit medel att användas för försöksverksamhet med särskilt utvalda skolor för verksamhetsförlagd utbildning, s.k. VFU-skolor, i syfte att höja kvaliteten i lärar- och förskollärarutbildningarnas verksamhetsförlagda utbildningsdel. Universitetet ska i årsredovisningen redogöra för verksamheten och viktigare erfarenheter av densamma.

Projektet har pågått sedan 2012. Projektet omfattar 11 övningsskolor, varav 3 förskoleenheter, 5 grundskolor och 3 gymnasieskolor, och totalt drygt 400 studenter.

Det övergripande målet är att höja kvaliteten i lärarutbildningarna och stärka studenternas professionsutveckling genom ett närmare samarbete mellan universitetet och övningsskolorna/-förskolorna. För att möjliggöra detta har universitetet tillsatt ämnesdidaktiker som särskilt utvalda VFU-lärare som är på plats på skolorna ca 10-20 % av en heltid. Deltagande kommuner bidrar med ca 20 % av en heltid för en VFU-ansvarig lärare på respektive skola/förskola.

Ett av kännetecknen för projektet är att man försöker placera många studenter på samma skola, och ett resultat av detta är att samtliga medverkande skolor bekräftar att detta lett till att VFU-verksamheten blivit mer synliggjord. Att ta emot många studenter ställer krav på organisation, förberedelse och framförhållning, men ses som positivt för skolans utveckling. Det ökade synliggörandet och de högre kraven har också lett till en ökad grad av samtal mellan lärarna gällande pedagogik, ämnesdidaktik och att bedöma lärarkunskap i verksamhetsförlagd utbildning. Mottagandet av studenterna har blivit hela verksamhetens angelägenhet, och inte bara handledarnas ansvar.

Eftersom projektet är tidsbegränsat till utgången av 2016 blir den stora utmaningen under året som kommer att utveckla en modell som möjliggör en övergång i reguljär verksamhet. Målsättningen måste vara att kunna garantera att samtliga lärarstudenter erbjuds en VFU som drar nytta av de goda erfarenheter som gjorts inom projektet.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Omfattning av utbildning på forskarnivå

Nyantagning

Under år 2015 antogs 241 studenter till utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet, vilket är mindre än de senaste åren. De nyantagna forskarstuderandes fördelning på områden och fakulteter framgår av nedanstående tabell. Andelen kvinnor har i flera år legat kring 50 procent, och något högre inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga området än inom det naturvetenskapliga.

Område/Fakultet	2015	2014	2013
HS-området	112 (55)	131 (50)	146 (59)
<i>Humanistiska fakulteten</i>	32 (63)	37 (51)	54 (74)
<i>Juridiska fakulteten</i>	7 (71)	7 (43)	7 (57)
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	73 (51)	87 (51)	85 (49)
Naturvetenskapliga området	129 (41)	144 (42)	159 (46)
Totalt	241 (48)	275 (46)	305 (52)

Tabell 31: Antal nyantagna till utbildning på forskarnivå 2013-2015 fördelat på område och fakultet. Andelen kvinnor anges inom parentes i procent av antalet nyantagna per år och område/fakultet.

Genomsnittlig nettostudietid

I tabellen nedan redovisas genomsnittlig nettostudietid för doktorsexamen och licentiatexamen fördelat på fakulteter för år 2015 jämfört med åren 2014 och 2013.

Fakultet	2015	2014	2013
Humanistiska fakulteten			
Doktorsexamina	4,2	5,2	4,7
Licentiatexamen	2,7	3,1	4,3
Juridiska fakulteten			
Doktorsexamina	5,1	8,3	5,1
Licentiatexamen	-	-	-
Samhällsvetenskapliga fakulteten			
Doktorsexamina	4,5	4,6	4,0
Licentiatexamen	3,3	3,0	2,9
Naturvetenskapliga fakulteten			
Doktorsexamina	4,2	3,9	4,1
Licentiatexamen	3,4	3,1	2,9
Totalt Stockholms universitet			
Doktorsexamen	4,3	4,4	4,2
Licentiatexamen	3,3	3,1	2,9

Tabell 32: Genomsnittlig nettostudietid (år) för doktorsexamen respektive licentiatexamen 2013-2015 fördelat på fakultet och för hela universitetet.

Sett för universitetet som helhet har nettostudietiden för doktorsexamen legat relativt stabilt på en bit över fyra år under ett antal år. Vid Juridiska fakulteten är antalet examina litet, vilket innebär att även mindre förändringar mellan åren kan få relativt stora effekter på den genomsnittliga studietiden.

Jämfört med antalet doktorsexamina är antalet licentiatexamina få, vilket innebär att nettostudietiden för licentiatexamen vanligtvis uppvisar större skillnader mellan åren. Särskilt tydligt är det inom den Humanistiska fakulteten där antalet licentiatexamina är mycket litet.

Examina

Nedan redovisas antalet doktorsexamina respektive licentiatexamina för 2015 jämfört med 2014 och 2013 fördelat på områden och fakulteter.

Område/Fakultet	2015	2014	2013
HS-området			
Doktorsexamina	107	123	110
Licentiatexamina	20	17	11
<i>Humanistiska fakulteten</i>			
<i>Doktorsexamina</i>	39	39	29
<i>Licentiatexamina</i>	7	6	2
<i>Juridiska fakulteten</i>			
<i>Doktorsexamina</i>	5	4	3
<i>Licentiatexamina</i>	0	0	0
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>			
<i>Doktorsexamina</i>	63	80	78
<i>Licentiatexamina</i>	13	11	9
Naturvetenskapliga området			
Doktorsexamina	125	118	103
Licentiatexamina	65	62	54
Totalt Stockholms universitet			
Doktorsexamina	232	241	213
Licentiatexamina	85	79	65

Tabell 33: Antal doktorsexamina respektive antal licentiatexamina per område och fakultet för åren 2013-2015.

Det totala antalet doktorsexamina minskade marginellt jämfört med 2014 medan antalet licentiatexamina ökade något.

Universitetet ser variationerna som naturliga och att de i stort förklaras av det varierande antalet forskarstuderande som antagits tidigare år. Framförallt inom HS-området är det vanligt att vissa institutioner inte antar forskarstuderande varje år.

Prestation: kostnad per doktorand

I detta avsnitt redovisas universitetets genomsnittliga kostnader, per fakultet, för att utbilda doktorander.

Beräkningarna har gjorts i flera steg. För kostnaderna för doktorandlöner har som schablon använts mellannivån i den så kallade doktorandstegen, inklusive lönekostnadspålägg. Kostnaden för att utbilda en genomsnittlig helårskandidat inkluderar även kostnader för lokaler, utrustning, handledning, kurser/utbildning, disputation,

resor och andra projektkostnader samt indirekta kostnader⁸, och schabloner för dessa kostnader har inhämtats från respektive fakultet. Vid Stockholms universitet är personalkostnader beräkningsgrund för de indirekta kostnaderna men i detta fall ingår även kostnader för disputation, resor och andra projektkostnader i beräkningsgrunden.

Nedan visas den genomsnittliga kostnaden för att utbilda en doktorand under ett år vid respektive fakultet. Användandet av schabloner i beräkningarna användes för första gången för 2014, och underlaget för beräkningarna 2014 och 2015 är därför ett annat än tidigare år. Tidigare års beräkningsmodell var ett försök att utgå från faktiska kostnader, men innehöll mycket av antaganden som gjorde modellen både svårarbetad och osäker. Vi bedömer den nya beräkningsmodellen som både mer stabil och rättvisande, men jämförelse med tidigare år är svår att göra. Däremot borde jämförbarheten mellan fakulteter vara bättre än tidigare.

Fakultet	2015	2014	2013	2012
Humanistiska fakulteten	794 240	780 192	576 970	578 412
Juridiska fakulteten	881 026	800 990	610 223	691 075
Samhällsvetenskapliga fakulteten	845 562	835 536	537 042	606 791
Naturvetenskapliga fakulteten	1 234 294	1 208 679	1 033 213	996 168

Tabell 34: Kostnad (kr) för en genomsnittlig helårskandidat per år och fakultet för åren 2012-2015.

Naturvetenskapliga fakulteten har högre kostnader för att utbilda doktorander än andra fakulteter, i huvudsak beroende på högre kostnader för lokaler, utrustning och handledning, disputationer, resor och andra projektkostnader.

⁸ Med *kostnader för lokaler* avses tjänsterum + laborationslokaler + del av gemensamma lokaler. Kostnaderna inkluderar städkostnader, kostnader för el etc.

Med *kostnader för utrustning* avses avskrivningar. Dessa beräknas schablonmässigt som kvoten x/y där x = de totala kostnaderna för avskrivningar inom forskning/utbildning på forskarnivå och y = totalantalet anställda inom forskning/utbildning på forskarnivå vid lärosätet + antalet personer med utbildningsbidrag + antalet personer med stipendier. y inkluderar då också till exempel tekniker och administrativ personal som förts till forskning/utbildning på forskarnivå. y uttrycks i heltidsekvivalenter.

I *kostnaderna för handledning* för en heltidsdoktorand inräknas också kostnaderna för den biträdande handledaren. Kostnaden för handledning har beräknats per vetenskapsområde/fakultetsområde (motsv.) och vägts samman till en genomsnittlig kostnad per fakultet. Kostnaderna inkluderar lrp men inte indirekta kostnader.

För att beräkna kostnaderna för handledning har den genomsnittliga handledningen för en heltidsdoktorand uttryckt i timmar, fördelat på aktuella lärarkategorier, multiplicerats med den genomsnittliga kostnaden för respektive lärarkategori.

Kostnaden för kurser/utbildning har beräknats per vetenskapsområde/fakultetsområde (motsv.) och vägts samman till en genomsnittlig kostnad per fakultet.

Kostnader för disputation, resor och andra projektkostnader (inkl. direktavskrivningar) har beräknats per vetenskapsområde/fakultetsområde (motsv.) och vägts samman till en genomsnittlig kostnad per fakultet.

De *indirekta kostnaderna* har beräknats som respektive fakultets genomsnittliga OH-påslag för forskning/utbildning på forskarnivå multiplicerad med den genomsnittliga studiefinansieringskostnaden och kostnader för handledning, kurser/utbildning och kostnader för disputation, resor och andra projektkostnader

Urval av framgångsrika ansökningar

Universitetets forskare har under året beviljats betydande externa forskningsanslag, både nationellt och internationellt, bl.a. från de svenska forskningsråden, Wallenbergstiftelserna, Riksbankens Jubileumsfond och EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horizon 2020.

Vetenskapsrådet (VR) beviljade ett bidrag om 60 mnkr för internationell rekrytering av framstående forskare för en tioårsperiod (Oskar Klein Centre), en rådsprofessur om 50 mnkr för en tioårsperiod (Institutet för internationell ekonomi), samt Kerstin Hesselgrens gästprofessur 2016 (Ekonomisk-historiska institutionen) och Tage Erlanders gästprofessur 2016 (Institutionen för astronomi).

I VR:s stora utlysning beviljades universitetet bidrag om totalt ca 265 mnkr. Därav utgör projektbidrag den största delen, med bl.a. 44 bidrag om sammanlagt 136 mnkr inom naturvetenskap, 22 bidrag om totalt 84 mnkr inom humaniora och samhällsvetenskap, tre bidrag om totalt 17 mnkr inom utbildningsvetenskap, och 8 bidrag om totalt 22 mnkr inom utvecklingsforskning, samt två bidrag om sammanlagt 6 mnkr inom området medicin och hälsa. Under året beviljades också två bidrag inom forskningsinfrastruktur (Stressforskningsinstitutet), fyra bidrag för internationell postdok, och tre Marie Skłodowska Curie International Career Grant (samfinansierat med EU). I den gemensamma utlysningen från Formas, Forte, VR och Vinnova gick ett projektbidrag inom barns och ungdomars psykiska hälsa till Centre for Health Equity Studies (CHESS).

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) beviljade i den allmänna utlysningen totalt 45 mnkr till 18 sökande. Forskningsrådet Formas (stöder forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande) beviljade i sin årliga öppna utlysning 25 bidrag om ca 79 mnkr fördelat på flera olika bidragsformer.

Knut och Alice Wallenbergs stiftelse (KAW) beviljade totalt 56 mnkr för två projekt av hög vetenskaplig potential, ett vid Fysikum och ett vid Centrum för evolutionär kulturforskning (Institutionen för arkeologi och antikens kultur). Inom KAW:s karriärprogram för unga lovande forskare utsågs i december tre Wallenberg Academy Fellows, vid Institutionen för miljövetenskap och analytisk kemi, Fysikum samt vid Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap. Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse (MMW) beviljade 5 mnkr till ett projekt av hög vetenskaplig potential vid Företagsekonomiska institutionen. Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond (MAW) beviljade totalt 8 mnkr för två projekt av hög vetenskaplig potential; ett vardera till Institutionen för svenska och flerspråkighet och till Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska.

Riksbankens Jubileumsfond (RJ) stöder humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning och beviljade i den årliga utlysningen Stockholms universitet totalt ca 110 mnkr, varav två större forskningsprojekt (Statsvetenskapliga institutionen respektive Engelska institutionen) samt nio treåriga projekt. I RJ:s jubileumsutlysning ”Nya utsikter för humaniora och samhällsvetenskap” tilldelades universitetet ett bidrag (Socialantropologiska institutionen, Score). I en gemensam satsning från Formas, Forte, VR och RJ tilldelades forskare vid universitetet tre projekt (totalt ca 20 mnkr) för forskning om samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning (Institutionen för socialt arbete,

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning, SoRAD, och Stockholms centrum för forskning om offentlig sektor, Score).

Efter två utlysningssomgångar av Horizon 2020 har forskare vid Stockholms universitet tilldelats ca 15 miljoner euro och ramprogrammet är därmed en av universitetets främsta externa forskningsfinansiärer. Inom Horizon 2020 sorterar Europeiska forskningsrådet (ERC) och Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) under prioriteringen ”Spetskompetens”. Här beviljades universitetet under 2015 ett ERC Advanced Grant (Fysikum) och fem MSCA-bidrag för nätverk/forskarskolor. Inom ”Samhälleliga utmaningar” beviljades fyra projekt och inom ”Industriellt ledarskap” gick ett bidrag till Institutionen för material- och miljö kemi. Vidare koordinerar Institutionen för data- och systemvetenskap ett projekt utanför Horizon 2020 med finansiering från Directorate General for Communications Networks, Content & Technology (DG CONNECT).

Publiceringar

Publicering i tidskrifter, och då särskilt tidskrifter med peer review-granskning, brukar användas som en indikation på hög kvalitet i forskningen. Antal publikationer inom forskningen är också ett viktigt prestationsmått. Fakulteternas möjligheter att publicera forskningsresultat i tidskrifter varierar emellertid.

Nedanstående siffror vad gäller det totala antalet vetenskapliga publiceringar och antalet refereegranskade vetenskapliga publikationer har uppdaterats efter årsredovisningen för 2014, med de publikationer som registrerats i DiVA efter statistikuttaget förra året.

I tabellen nedan anges det totala antalet vetenskapliga publiceringar för respektive område och fakultet de senaste tre åren.

Område/Fakultet	2015	2014*	2013
HS-området	2 390	3 300	3 135
<i>Humanistiska fakulteten</i>	<i>918</i>	<i>1 271</i>	<i>1 185</i>
<i>Juridiska fakulteten</i>	<i>69</i>	<i>151</i>	<i>135</i>
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	<i>1 403</i>	<i>1 878</i>	<i>1 815</i>
Naturvetenskapliga området	1 811	1 964	1 897
Totalt	4 201	5 264	5 032

Tabell 35: Antal vetenskapliga publiceringar per område och fakultet för åren 2013-2015. Redovisningen avser samtliga publiceringar, inklusive populärvetenskapliga.

*Uppgifterna för 2014 har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2014.

Statistiken för 2015 är inte komplett då samtliga publikationer ännu inte har hunnit registrerats. Dessa siffror kommer att uppdateras i årsredovisningen för 2016. Alla fakulteter har ökat sin publiceringsmängd från 2013 till 2014.

Prestation: kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation

Eftersom det är svårt att skilja på publikationer utifrån hur forskningen finansierats inkluderas inte bara kostnaderna för anslags- och bidragsfinansierad forskning utan också kostnaden för avgiftsfinansierad forskning i underlagssumman.

En referegranskad vetenskaplig publikation definieras som:

”artiklar och forskningsöversikter som genomgått granskning av oberoende forskare och som presenterar nya insikter i vetenskaplig form”.

Universitetets publikationer enligt ovanstående definition redovisas för åren 2011-2015 i tabellen nedan. Siffrorna visar antalet publikationer som universitetets lärare och forskare medverkat i, oavsett antalet författare. Publikationerna har således inte fraktioniserats.

Statistiken för 2015 är inte komplett då samtliga publikationer ännu inte har hunnit registrerats. Dessa siffror kommer att uppdateras i årsredovisningen för 2016.

Område/Fakultet	2015	2014*	2013	2012	2011
HS-området	910	1 113	1 053	970	905
<i>Humanistiska fakulteten</i>	188	241	255	244	177
<i>Juridiska fakulteten</i>	6	14	14	26	22
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	716	858	784	700	706
Naturvetenskapliga området	1 518	1 612	1 587	1 439	1 482
Totalt	2 428	2 725	2 640	2 409	2 387

Tabell 36: Totalt antal referegranskade vetenskapliga publikationer (artiklar i tidskrifter) per område och fakultet för åren 2011-2015.

*Siffrorna för 2014 har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2014.

Själva kostnaden per referegranskad publikation har beräknats genom att de årliga kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå har dividerats med antalet referegranskade publikationer under respektive år. Resultatet redovisas i tabellen nedan. Kostnaden per publikation anges per område och fakultet. Måtten anges per år under den sista femårsperioden.

Beräkningarna visar att kostnaderna per publikation är något högre inom HS-området än inom det naturvetenskapliga området, och betydligt högre inom Juridiska och Humanistiska fakulteten än inom de två andra fakulteterna. Detta är helt naturligt eftersom publiceringsmönstren inom fakulteterna skiljer sig åt. Framförallt inom naturvetenskap men också i samhällsvetenskap är det mycket vanligt med publicering i artikelform, medan publicering i andra former, till exempel monografier är betydligt mer vanlig inom humaniora och juridik. Den typen av publikationer räknas inte in i det redovisade måttet.

Område/Fakultet	2015	2014*	2013	2012	2011
HS-området	1 305 599	1 069 250	1 100 797	1 373 025	1 500 317
<i>Humanistiska fakulteten</i>	2 453 821	1 875 223	1 468 590	2 085 634	2 952 405
<i>Juridiska fakulteten</i>	11 007 620	4 976 490	3 853 925	3 681 354	2 612 056
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	922 809	779 110	932 007	1 069 221	1 068 602
Naturvetenskapliga området	1 048 172	930 153	816 969	979 625	953 588

Tabell 37: Kostnad (kr) per referegranskad publikation (artiklar i tidskrifter) per område och fakultet för åren 2011-2015.

*Siffrorna för 2014 har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2014.

Samverkan med det omgivande samhället

Stockholms universitets samverkan med det omgivande samhället är omfattande och sker på alla plan, från institutionsnivå till central nivå. Nedan redovisas organisationen för samverkan samt de aktiviteter som under året bedrivits på olika nivåer.

Organisation för samverkan

Stockholms universitet har fastställt en strategi för internationell och nationell samverkan för åren 2015-2018. Enligt den ska internationell samverkan inom forskningen utgöra en grundläggande del av universitetets verksamhet och inom utbildningen ska internationaliseringen öka. Som huvudstadsuniversitet ska en aktiv samverkan bedrivas på bred front i samhället: genom utbildning, forskning och forskningsinformation, som remissinstans, genom utredningar och genom medverkan i medier. Nyttiggörande av resultat och tillvaratagande av studenters och medarbetares innovationer liksom strategiska partnerskap med externa aktörer är viktiga delar av denna breda samverkan.

Två rektorsråd har tillsatts för att bistå rektor i den strategiska och operativa ledningen av universitetets arbete med samverkan och strategiska partnerskap. Rektorsrådet för samverkan leder Samordningsgruppen för samverkan och innovation (SOSI) som utgör ett rådgivande och beredande organ i samverkansfrågor för universitetsledningen. Två ledamöter från respektive område har utsetts av områdesnämnderna och utgör en länk till kärnverksamheten.

Ytterligare ett led är bildandet av Samverkansavdelningen våren 2015 med uppdraget att stärka samordningen av samverkansaktiviteter samt stödet till kärnverksamheten. De verksamheter som samlats vid Samverkansavdelningen täcker det centrala kommunikationsarbetet, akademiska högtider, alumnkoordinering, arbetslivssamverkan, Innovationskontoret, internationella besök, konstintendenturen, strategiska partnerskap, uppdragsutbildning samt öppna föreläsningar och annan förmedling av universitetets forskning till allmänheten.

Innovationskontorets verksamhet ska erbjudas samtliga forskare, doktorander och studenter vid universitetet. Verksamheten består av flera delar med en basverksamhet av affärsrådgivning kombinerat med utbildning, inspiration och riktade aktiviteter. Det övergripande målet är att öka innovationsgraden vid universitetet och innovationsförmågan hos universitetets forskare, doktorander och studenter. Kontoret arbetar i nära samverkan med SU Inkubator, före detta SU Innovation AB. SU Inkubator tillhandahåller kvalificerat affärsutvecklingsstöd och arbetar med studenter, forskare och anställda vars affärsidé med tillväxtpotential befinner sig i uppstartsskede eller redan har startat sitt företag.

Av årsredovisningen för 2015 ska respektive lärosäte som har ett innovationskontor redovisa följande flödestal:

- Antal idéer som influerats för prövning/rådgivning från forskare respektive studenter: 122 stycken
- Antal idéer som vidarebefordrats till lärosätets holdingbolag: totalt 9 idéer
- Antal idéer som inte tagits vidare: 67

Samverkansaktiviteter

Gemensamma samverkansaktiviteter

Stockholms universitet har under 2015 haft framgång med både internt och externt initierade samarbeten och partnerskap. Ett brett samverkansavtal har tecknats med Stockholms läns landsting om samarbete inom forskning, utveckling, innovation samt utbildning inom främst områdena hälso- och sjukvård och kollektivtrafik.

Ett projekt som under 2015 gått in i en ny fas är Accelerator, Stockholms universitets sedan länge planerade satsning på möte mellan konst och vetenskap i de underjordiska lokaler där Manne Siegbahn-laboratoriet tidigare låg. Verksamheten är formellt inrättad av rektor och rektorsrådet för Strategiska partnerskap är initialt ansvarig förreståndare. En extern partner är engagerad i både verksamhetens utveckling och i att hitta ytterligare finansiärer.

Stockholms universitet har under de två senaste åren arbetat aktivt med att stärka förutsättningarna för samverkan. I det arbetet har flera projekt drivits med finansiering från Vinnova (Katalyserande möten, KLOSS, AkUt och Lokala samverkanskoordinatorer). Stockholms universitet har också deltagit i flera samarbetsprojekt med andra lärosäten och parter.

Projektet Katalyserande möten har drivits under 2014-2015 med huvudsyftet att skapa processer och verktyg som utvecklar Stockholms universitets samverkans- och innovationsstrategi. Interna processer och konkreta verktyg har tagits fram i samarbete med representanter från kärnverksamheten. Framför allt har det handlat om personrörligheten för studenter och adjungerade lärare.

I projektet Lokala samverkanskoordinatorer har samverkanskoordinatorer inom kärnverksamheten utsetts med uppdrag att kartlägga och synliggöra pågående samverkan, identifiera och sprida goda exempel, agera bollplank och rådgivare åt forskare och lärare. De ska även fungera som en länk i informationsutväxlingen mellan institutionerna och den centrala samverkansfunktionen.

KLOSS, Kunskapsutbyte och lärande om strategisk samverkan, är ett samarbetsprojekt mellan nio lärosäten. Målsättningen har varit dels att skapa ett positivt klimat och undanröja hinder för samverkan genom att systematiskt se över villkoren för forskare/lärare, och dels att upprätta strukturerade relationer mellan olika delar av lärosätet och dess partners. KLOSS startade 2014 och slutredovisades i november 2015.

Ett delprojekt sprunget ur KLOSS är Akademi ut (AkUt). Stockholms universitet deltar, som ett av elva lärosäten, med tre forskare. Övergripande syfte med projektet är att ta fram en formaliserad form av utåtgående rörlighet från akademien.

Innovationskraft Stockholm, IKS, koordineras av Länsstyrelsen i Stockholm och är ett samarbete med knappt tio andra organisationer i regionen. I handlingsprogrammet ingår ett flertal olika satsningar, bland annat Personrörlighet, Doktorandprojektet och OpenLab (en kurs där studenter från alla lärosäten löser aktuella utmaningar i regionen på förslag från Stockholms stad och Stockholms läns landsting).

Stockholms universitet är också aktiv part i Humsamverkan, en ideell förening som vill stärka samverkan inom humaniora/samhällsvetenskap. Under 2015 avslutas det VINNOVA-finansierade projekt som byggt upp tre verktyg (matchmaking, dokto-

randkurs om samverkan och bilder för illustration av humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning).

Samverkansavdelningen har genomfört en större intern kartläggning där nästan samtliga institutitioner/centra vid universitetet har intervjuats om deras samverkansaktiviteter och behov av stöd. Med något enstaka undantag bedriver alla samverkan inom utbildningsområdet och över hälften inom forskningssamverkan. Den visar att den offentliga sektorn är en viktig samverkanspart, men även små och stora privata företag förekommer.

Internationalisering ges hög prioritet vid Stockholms universitet. Under 2015 fortsatte ett aktivt utbyte med strategiska partners som University of Illinois och Helsingfors universitet. Stockholms universitet är aktivt medverkande som ett av sex svenska lärosäten i Swedish Academic Collaboration Forum, ett tvåårigt projekt som genomförs för forskningsseminarier i fem länder. Under 2015 har tre sammankomster arrangerats i Korea, Shanghai och Singapore, där Stockholms universitetsledning har medverkat vid samtliga. I oktober deltog Astrid Söderbergh Widding och flera andra svenska rektorer i ett möte med rektorer från 14 av Japans främsta universitet på svenska ambassaden i Tokyo i syfte att närmare diskutera samarbeten mellan svenska och japanska lärosäten.

Under 2015 har universitetet deltagit i Study Destination Sweden, SDS, en samverkan mellan lärosäten kring kommunikation och marknadsföring av högre utbildning för att stärka Sveriges position och attraktivitet som studiedestination.

Alumnverksamheten fortsätter att utvecklas och nätverket har uppemot 13 000 medlemmar. En ny alumnportal, SU Alumni, implementerades 2015 – ett viktigt verktyg för kommunikation och samarbeten som nu också är engelskspråkigt. Alumnerna utanför Sverige uppmärksammas och de första centralt organiserade alumträffar utomlands ägde rum. En ny grupp i SU Alumni är SU Alumni Startup som samlar medlemmar över alla ämnesområden med det gemensamma intresset för startups och entreprenörskap.

Innovationskontoret inrättades 2013 vid Stockholms universitet som en del av innovationskedjan. Under 2015 har Innovationskontoret implementerat nya metoder för hantering av Vinnovamedel och överföring av case till universitetets företagsinkubator. Arbetssätt som testats och utvärderats är bland annat proaktivt idésök vid institutioner och affärsrådgivningsstöd vid forskares internationella resor. Kontoret erbjuder också affärsrådgivning och har verifierat ett stort antal affärsidéer för nyttiggörande.

Uppdragsutbildningen Korta vägen är ett samarbete mellan Stockholms universitet och Arbetsförmedlingen som riktar sig till akademiker med utländsk bakgrund i syfte korta deras väg till den svenska arbetsmarknaden. Projektets nystart 2015 försenades av upphandlingstekniska skäl, men från juni har 106 utländska akademiker antagits och redan i november har elva deltagare fått ett arbete och 46 har en praktikplats inom sitt utbildningsområde. Diskussioner har påbörjats med Migrationsverket som söker samarbetsmöjligheter och Arbetsförmedlingen som önskar dubblera antalet antagna under 2016.

Våren 2015 gavs för nionde gången uppdragsutbildningen Guangdong Civil Servants Training Program on Public Management (Govmat) för 25 högre tjänstemän från Guangdongprovinsen i Kina. Den är utvecklad och genomförs i samarbete med ett antal institutioner vid universitetet och har en planerad fortsättning 2016.

Vid årets installations- och promotionshögtid uppmärksammades 32 nyanställda professorer, 141 nya doktorer, 15 jubeldoktorer och åtta hedersdoktorer. Hedersdoktoratet är ett sätt för universitetet att befästa kontakten med internationellt framstående forskare och deras lärosäten. Under högtiden delades även medaljer och pedagogiska priser ut. Vid de två magisterpromotionerna deltog 230 respektive 330 personer som tagit ut en examen på avancerad nivå. Tack vare det närmare interna samarbetet inom avdelningen under året har kommunikationen kring högtiderna utvecklats, exempelvis med ökad närvaro på sociala medier.

Genom att konstituenturen placerats vid Samverkansavdelningen förstärks möjligheterna att utveckla konstverksamheten inom samverkansområdet. Under 2015 har det främst handlat om aktiviteter kring de konstskatter som universitetet förvaltar i Spökslottet. Ett drygt 70-tal visningar har hållits för externa och interna grupper och verk har lånats ut till Millesgården och Sven Harrys konstmuseum samt till Italien, Frankrike och Finland.

Öppna arrangemang och mediekontakter

I universitetets Öppna föreläsningar presenteras forskning i populärvetenskaplig form. De arrangeras centralt i samarbete med andra aktörer. Totalt har 21 forskare vid tolv institutioner föreläst för en publik på 1 720 personer. Institutionen för kultur och estetik har varit mest aktiv med åtta föreläsare. Samarbete har skett med Stadsbiblioteket (två föreläsningar på huvudbiblioteket och sex i Farsta), med Nordiska museet (tre föreläsningar) och två nya samarbeten inleddes under 2015 med Kungl. Operan och Tensta konsthall (fyra respektive två föreläsningar). Många av de öppna föreläsningarna direktsändes på su.se/play och kan även ses i efterhand.

I den engelskspråkiga akademiska webb-talkshowen Crosstalks som Stockholms universitet driver tillsammans med KTH har under året femton forskare från Stockholms universitet medverkat i elva samtal i ämnen som rymdforskning, framtidens städer och artificiell intelligens. I programmen deltar även internationella experter via Skype. Trettiosju färdiga program på olika teman finns, tillsammans med ytterligare material från lärosätena, att se på crosstalks.tv.

Forskardagarna genomfördes för sjuttonde året 7-8 oktober. Korta föredrag hölls av 34 nydisputerade forskare för ett par tusen gymnasieelever och andra intresserade. Eleverna erbjöds också utbildningsinformation och möjlighet att lyssna till inspirationssamtal med etablerade forskare.

Forskare i samhällsdebatten

Stockholms universitet medverkade 2015 i Almedalsveckan med två centralt arrangerade seminarier: "Möten mellan människa och samhälle - vilken kunskap krävs för kloka beslut?" och "Möten mellan människa och miljö - vilken kunskap krävs för kloka beslut?". De välbesökta seminarierna genomfördes med 19 medverkande forskare inklusive rektor och 12 externa inbjudna paneldeltagare. Ett femtiotal av universitetets ledning och forskare deltog sammanlagt i 25 programpunkter i Almedalen, som experter, kommentatorer och debattörer.

Under 2015 distribuerades 158 pressmeddelanden och pressnyheter (t.o.m. 30 nov) varav 60 baserades på nya vetenskapliga artiklar (svenska och engelska). Antalet unika visningar i universitetets pressrum har ökat till 34 824 jämfört med 29 226 år 2014. De pressaktiviteter som fått störst genomslag 2015 är nya publicerade resultat

om hundens ursprung, kartläggning av mammutens arvs massa och nytt arkeologiskt fynd av ett drakhuvud i brons. Dessa nyheter genererade även mest uppmärksamhet internationellt – främst i sociala medier.

Samverkansaktiviteter vid områden och institutioner

En stor del av Stockholms universitets samverkan sker vid universitetets institutioner. Deras samarbete med det omgivande samhället är både brett och omfattande och sker regelbundet i flera former, bl.a. deltagande i forskningsdagar, deltagande i expertgrupper, framträdande i media, deltagande i utredningar, genom debattartiklar, populärvetenskapliga artiklar eller som deltagare i offentliga debatter, samarbete med offentlig och privat verksamhet, m.m.

Samverkansformer som är direkt integrerade i själva utbildningarna är olika typer av praktik för studenterna samt examensarbeten som har en direkt koppling till det omgivande samhället. Denna typ av verksamhet är särskilt omfattande inom universitetets professionsutbildningar, till exempel de olika lärarutbildningarna, Juristprogrammet och Socionomprogrammet, men förekommer även inom andra utbildningar.

En lång rad särskilda aktiviteter med samverkansinriktning, till exempel öppna seminarier, forskardagar och besöksdagar, bedrivs ute på universitetets områden och institutioner. Ett exempel är det naturvetenskapliga området årligen återkommande evenemang ”Den levande frågelådan”, där ett par tusen elever från årskurs fem i Stockholmsregionen samlas i Aula Magna och har möjlighet att ställa frågor till en panel av forskare. Inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga området kan nämnas ett antal föreläsningsserier, t.ex. ”Onsdagshistorier” på Stockholms stadsarkiv samt ”Universitetet på Plattan” i samverkan med Bibliotek Plattan i Kulturhuset.

Utmärkande för Stockholms universitet som huvudstadsuniversitet är att ett stort antal medarbetare är verksamma som experter eller uppdrag i olika styrelser, vetenskapliga råd, stiftelser, etc. Inte minst bland ledamöterna i Kungliga Vetenskapsakademins olika kommittéer och utskott är representationen från Stockholms universitet hög. Andra exempel på poster som innehas av medarbetare från universitetet är vice ordförande i Riksbanksfullmäktige, ledamöter i Svenska Akademien och ledamot i utrikesministrarnas strategiska råd.

Universitetets lärare och forskare anlitas också ofta som expertstöd, till exempel som ledamöter i kommittéer/statliga utredningar, och universitetet fungerar ofta som remissinstans för olika typer av utredningar. Det sistnämnda är särskilt utmärkande för Juridiska fakulteten, som under 2015 beredde yttranden för närmare 100 remisser. Omvänt är det också vanligt att universitetets institutioner anlitar externa lärare som gästprofessorer, affilierade forskare m.m. Det rör sig ofta om företrädare för arbetslivet som med sina erfarenheter kan bidra både till forskning och till undervisning. Att företrädare för samhälle eller näringsliv medverkar som gästföreläsare är inte heller ovanligt; exempelvis Juridiska institutionen använder sig flitigt av yrkesverksamma jurister, domare, advokater och bolagsjurister som föreläsare.

Forskare vid Stockholms universitet förekommer ofta i massmedier, såväl i kommentarer och analyser av aktuella händelser i nyhetsmedier som i program med mer populärvetenskaplig profil. Till de senare kan exempelvis räknas Vetandets värld och Filosofiska rummet i radions P1. På den Humanistiska fakulteten har under 2015 även lanserats podcasten Bildningspodden, där ett antal humanistiska forskare regelbundet medverkar för att på ett underhållande sätt sprida allmänbildande kunskap.

Flera arbetsmarknadsdagar har anordnats vid universitetet under året, såväl inom det naturvetenskapliga som det humanistisk-samhällsvetenskapliga området. Ofta är dessa dagar ett samarrangemang mellan universitetsenheter och ämnesråd eller fakultetsföreningar. Arbetsmarknadsdagarna är i de flesta fall årligen återkommande evenemang dit arbetsgivare och studenter bjuds in, och arbetsgivarna är inte sällan representerade av alumner från universitetet. En särskild typ av sådan är vetenskapsfestivalen Forskarfredag (*Researchers' Night*) som äger rum sista fredagen i september över hela Europa, och där Stockholms universitet är en del i de aktiviteter som äger rum i Stockholm. Målgruppen är den breda allmänheten, inte minst barn och unga, och syftet är att visa hur spännande och kul forskning är.

En stor del av samverkansarbetet vid universitetet vänder sig till skolorna i regionen, både för att informera om de utbildningar som finns men även för att ge föreläsningar. Ett exempel är det naturvetenskapliga området som tillsammans med Kungliga Tekniska högskolan och Stockholms stad finansierar verksamheten vid Vetenskapens hus, som främst riktar sig till elever i årskurs 7-9. Området finansierar även den årligen arrangerade Forskarskolan som riktar sig till gymnasieelever i årskurs 2.

Samverkan gemensamt i all utbildning

Prestation: Antal adjungerade lärare och helårsekvivalenter adjungerade lärare

Många utbildningar inom universitets- och högskolesektorn behöver lärare vars huvudsakliga verksamhet ligger utanför sektorn, i syfte att tillföra kompetens som normalt inte finns i den ordinarie verksamheten. De adjungerade lärarna underlättar samarbetet med samhället utanför universitetet.

Fakultet	Adjungerad professor		Övriga adjungerade lärare	
	Individer	Helårsekv.	Individer	Helårsekv.
HS-området	2,00	0,70	29,67	11,14
<i>Humanistiska fakulteten</i>	-	-	13,83	5,65
<i>Juridiska fakulteten</i>	2,00	0,70	-	-
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	-	-	15,83	5,49
Naturvetenskapliga fakulteten	3,00	0,75	2,58	1,03
Totalt	5,00	1,45	32,25	12,18

Tabell 38: Antal adjungerade lärare per område och fakultet för år 2015 redovisat i genomsnittligt antal individer och i helårsekvivalenter.

Samverkan i utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Prestation: Antal studenter som genomfört verksamhetsförlagd utbildning

Läroutbildningen är en akademisk yrkesutbildning. Det innebär att den har en tydlig yrkesförankring där de campusförlagda studierna varvas med studier förlagda i förskola, grundskola eller gymnasium. Samverkan med regionens kommuner sker kontinuerligt genom läroutbildningens verksamhetsförlagda del.

Antalet studenter som har genomfört verksamhetsförlagd utbildning inom läroutbildningen under 2015 är 3 525 individer. Sammantaget motsvarar det 447 helårsstudenter.

Prestation: Antal studenter som genomfört extern praktik

Det är viktigt att universitetet arbetar för att förbättra kontakterna med det övriga samhället. Universitetet bedriver ett aktivt arbete i syfte att förbättra studenternas etableringsmöjligheter genom att redan under studenternas utbildningstid på olika sätt öka deras kontaktytor med näringslivet och den offentliga sektorn.

Område/Fakultet	Antal studenter 2015
HS-området	891
<i>Humanistiska fakulteten</i>	293
<i>Juridiska fakulteten</i>	0
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	598
Naturvetenskapliga området	43
Totalt	934

Tabell 39: Antal studenter som genomfört extern praktik per område och fakultet för år 2015.

Samverkan i utbildning på forskarnivå

Prestation: Antal företagsdoktorander

Begreppet företagsdoktorander avser doktorander som bedriver sin forskarutbildning inom en anställning i näringsliv eller offentlig sektor. Någon del av studiefinansieringen finansieras av arbetsgivaren, som kan vara såväl privat som offentlig. Till kategorin räknas exempelvis de lärare verksamma i kommunala skolor som antagits till forskarutbildning i samverkan mellan universitetet och kommuner i regionen.

Under 2015 hade universitetet 38 företagsdoktorander, 17 kvinnor och 21 män.

Samverkan - innovation

Prestation: Antal affärsidéer och rådgivningsärenden till SU Holding

Innovationskontoret har under 2015 utvärderat ca 122 affärsidéer, varav 9 presenterats för inkubatorn.

Prestation: Antal sökta respektive beviljade patent

Fakultet	Sökta patent	Beviljade patent
Humanistiska fakulteten	0	0
Juridiska fakulteten	0	0
Samhällsvetenskapliga fakulteten	4	0
Naturvetenskapliga fakulteten	3	0
Totalt	7	0

Tabell 40: Antal sökta respektive beviljade patent per fakultet för år 2015.

Prestation: Antal ingångna licensavtal

Under 2015 har inga forskningsprojekt gått från innovationskontoret till holdingbolaget för utlicensiering.

Prestation: Antal nystartade företag

Under året har 16 företag startats med ursprung från innovationskontoret.

Uppdragsutbildning och uppdragsforskning

En viktig del av universitetets samverkansarbete utgörs av uppdragsutbildning och uppdragsforskning. Genom dessa får universitetet möjlighet att direkt bidra till det omgivande samhället. Samtliga fakulteter utför uppdragsforskning för en rad olika externa aktörer (företag, organisationer, kommuner, m.m.). De mest framträdande områdena inom uppdragsutbildningarna är kompletterande utbildning av lärare (VAL, ULV och Lärarlyftet II) samt Rektorsprogrammet, som samordnas av Sektionen för uppdragsamordning. Skolverket är därför den i särklass största uppdragsgivaren vad gäller uppdragsutbildning. Omfattningen av universitetets uppdragsutbildning och uppdragsforskning redovisas i avsnittet Ekonomiskt resultat tabell 3 och 8 ovan.

Antalet helårsstudenter som deltar i uppdragsutbildning har ökat ytterst marginellt från 2014 till 2015, medan antalet helårsprestationer visar en klar ökning. Prestationsgraden är därför högre för 2015.

	2015	2014	2013
Helårsstudenter	917	914	886
Helårsprestationer	704	635	650

Tabell 41: Antal helårsstudenter och helårsprestationer 2013-2015 i poänggivande uppdragsutbildning.

Prestation: Intäkter för uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning innebär att någon beställer en utbildning av en högskola eller ett universitet. Det kan exempelvis röra sig om ett företag som beställer en skräddarsydd kurs för fortbildning av sina anställda. Detta är en utbildningsform vid sidan om den ordinarie högskoleutbildningen. Den höga förändringstakten i arbetslivet har gjort det nödvändigt med kontinuerlig kompetensutveckling.

Område/Fakultet	2015	2014	2013	2012
HS-området	69 926	81 778	73 592	69 124
<i>Humanistiska fakulteten</i>	21 452	24 182	23 972	26 244
<i>Juridiska fakulteten</i>	4 758	7 442	3 824	3 177
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	43 716	50 154	45 796	39 703
Naturvetenskapliga området	14 032	18 753	15 252	11 022
Totalt	83 958	100 531	88 844	80 146

Tabell 42: Intäkter för uppdragsutbildning (tkr) per område och fakultet för åren 2012-2015.

Prestation: Intäkter för uppdragsforskning

Uppdragsforskning innebär forskning där en extern beställare bestämmer forskningsområde och rätten till resultatet regleras i avtal. Uppdragsforskning kan till exempel utgöras av forskning som en forskargrupp utför på uppdrag av en myndighet som vill ha en viss fråga belyst eller ett företag som vill ha en metod eller produkt utvecklad.

Område/Fakultet	2015	2014	2013	2012
HS-området	34 901	39 781	28 928	38 007
<i>Humanistiska fakulteten</i>	11 807	15 805	10 642	10 229
<i>Juridiska fakulteten</i>	442	515	45	751
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	22 652	23 461	18 241	27 027
Naturvetenskapliga området	31 157	39 821	34 889	42 723
Totalt	66 058	79 602	63 817	80 730

Tabell 43: Intäkter för uppdragsforskning (tkr) per område och fakultet för åren 2012-2015.

Gemensamt för verksamhetsgrenarna

Hållbar utveckling och miljöarbete

Stockholms universitet strävar efter att vara ledande i utbildning och forskning om miljö och hållbar utveckling. Detta återspeglas bland annat i den internationella rankingen (QS World University Rankings) inom miljövetenskap. Universitetet strävar också efter att minska verksamhetens negativa miljöeffekter genom systematiskt arbete.

Enligt högskolelagen 1 kap. 5 § ska högskolorna i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

Inom utbildning finns inslag av hållbar utveckling inom många kurser och program. Under 2015 fortsatte universitetet arbetet med att hitta en metod för att kvalitetssäkra inslag av hållbarhetsperspektivet i utbildningsprogram där det är tillämpligt. Arbetet inkluderade diskussioner med universitetsledningen och en presentation och diskussion med alla studierektorer inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga området.

Universitetet har flera profilmråden inom forskningen där miljö och hållbar utveckling har en central roll, exempelvis klimat, hav och miljö, ekonomi och miljö, välfärd och demokrati, transnationalitet och migration samt barns villkor och rättigheter. Även inom andra profilmråden ingår aspekter om miljö och hållbar utveckling. Att utveckla forskningen i dessa frågor är en uttalad ambition vid Stockholms universitet.

Arbete med hållbar utveckling finns numera med i övergripande strategidokument för universitetet centralt och på områdesnivå.

Stockholms universitet främjar även hållbar utveckling i sin samverkan med studenter, studentkåren och omgivande samhället, bland annat genom kunskapsspridning. Universitetet samverkar också nationellt och internationellt inom olika nätverk om hållbarhetsfrågor.

Universitetet är miljöcertifierat enligt miljöledningsstandarderna ISO 14001 och EMAS. Under 2015 har universitetet utvecklat och förbättrat det systematiska miljöarbetet. Ett exempel är arbetet med att åskådliggöra universitetets miljöpåverkan i verksamhetsprocesser, som har en betydelse för styrningen av det systematiska miljöarbetet. Andra exempel är arbetet med att öka medvetenheten om miljöpåverkan av tjänsteresor och med att möjliggöra återanvändning av IT-utrustning. Från och med 1 januari 2015 fram till 31 december 2019 klimatkompenseras universitetets tjänsteresor med flyg.

På institutioner (motsvarande) utfördes flera interna miljörevisioner, som är ett stöd i det lokala miljöarbetet och ska bidra till förbättringar.

Lika rättigheter och möjligheter, jämställdhet och breddad rekrytering

Stockholms universitet ska vara ett jämlikt och jämställt universitet där alla studenter och anställda behandlas likvärdigt och på ett respektfullt sätt. Vårt förhållningssätt ska präglas av respekt för varandras olikheter och åsikter. Universitetet ska erbjuda

alla studenter en kreativ studie- och forskningsmiljö och medarbetare goda arbetsförhållanden. Oavsett etnisk tillhörighet, funktionshinder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder ska medarbetare, studenter och sökande bemötas med respekt och värdighet. Universitetet accepterar inte diskriminering eller trakasserier som har samband med någon av ovanstående kategorier eller sexuella trakasserier.

Nedan redovisas den rådande könsfördelningen bland olika kategorier av studenter. Inga större förändringar har skett avseende könsfördelningen under de senaste åren bland studenterna.

Utbildningsnivå	2015		2014		2013	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Grundnivå	62	38	62	38	62	38
Avancerad nivå	64	36	64	36	64	36
Forskarnivå	50	50	52	48	53	47

Tabell 44: Andel kvinnor och män i procent bland studenter (individer) på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå 2013-2015.

Nedan redovisas den rådande könsfördelningen bland olika kategorier av anställda. Inte heller här har några större förändringar skett jämfört med 2014. En viss obalans råder inom vissa yrkesgrupper, men universitetet arbetar aktivt på olika sätt för att motverka detta vid nyrekryteringar.

Yrkesgrupp	2015		2014		2013	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Forskarass./ Bitr. lektor	55	45	57	43	49	51
Adjunkt	67	33	65	35	66	34
Lektor	49	51	48	52	49	51
Professor	29	71	27	73	27	73
Administrativ personal	56	44	56	44	56	44

Tabell 45: Andel kvinnor och män i procent bland lärare och administratörer (årsarbetare) 2013-2015.

Andel kvinnor bland nyrekryterade professorer 2012-2015

Regeringen har haft som mål att minst 35 procent av de professorer som nyrekryteras vid Stockholms universitet under 2012-2015 ska vara kvinnor, och universitetet har under respektive år legat omkring den nivån. Totalt under perioden har 37 procent av de 209 professorer som nyrekryterats varit kvinnor, och universitetet har således uppnått detta mål.

Arbete för jämlikhet och jämställdhet

Rektor och universitetsstyrelsen har det yttersta ansvaret för universitetets arbete för lika rättigheter och möjligheter. Prefekter (motsvarande) har ansvar för den operativa hanteringen av frågorna vid institutioner/enheter. Personalavdelningen stödjer chefer och institutioner i deras arbete med frågor om lika rättigheter och möjligheter som rör universitetet som arbetsgivare. Studentavdelningen arbetar med frågor om lika rättig-

heter och möjligheter riktat till universitetets studenter och stödjer institutioner i detta arbete.

Till grund för universitetets arbete med lika rättigheter och möjligheter ligger de policyer och handlingsplaner som har fastställts av rektor. Det förebyggande arbete som ska ske för att motverka diskriminering och främja studenters lika rättigheter och möjligheter beskrivs i Plan för lika rättigheter och möjligheter. De åtgärder som ska främja lika rättigheter och möjligheter för anställda beskrivs i universitetets Jämlikhets- och jämställdhetsplan.

En utredning om hur universitetet ska organisera arbetet med arbetsmiljö och lika villkor genomfördes av Personalavdelningen under våren 2015. En följd av utredningen var rektors beslut att från den 1 augusti inrätta Rådet för arbetsmiljö och lika villkor, som ersätter tidigare universitetsövergripande råd och arbetsgrupper för att hantera universitetets arbete utifrån arbetsmiljö- och diskrimineringslagstiftning.

Under året har det getts information och utbildningar till anställda och studenter. Bland annat hölls särskilda seminarier om arbete med främjande åtgärder för institutionsföreträdare i september 2015. Information har getts till studenter i samarbete med studentkårerna vid universitetet. En utförlig beskrivning av universitetets arbete finns i den årliga uppföljningen av Plan för lika rättigheter och möjligheter.

Rådet för jämställdhets- och jämlikhetsfrågor beviljade medel till att slutföra ett projekt med att ta fram en broschyr om trakasserier och kränkande särbehandling. Broschyren färdigställdes under hösten 2015, och finns tryckt på svenska och engelska samt som blädderbar pdf på universitetets webbplats. Under hösten arrangerades seminarier med anknytning till broschyren inriktade på målgrupperna chefer, medarbetare och studenter. Rådet beviljade även medel till en studie om självselektion kan vara en faktor som leder till att andelen män som blir professorer är högre än andelen kvinnor.

I samband med Stockholm Pride arrangerades ett panelsamtal ”Forskning för och med nya perspektiv” med tre forskare från Stockholms universitet på Pride House.

Arbete med breddat deltagande

Stockholms universitet har under 2015 fortsatt att aktivt samverka både centralt och på institutionsnivå med riktade insatser för att nå presumtiva studenter från underrepresenterade grupper, med fokus på social mångfald. Under våren har detta arbete skett via mentorskap för högstadielärover genom den så kallade Medvindsvärksamheten, där universitetet samverkar med skolor i Huddinge och Botkyrka. Parallellt har verksamheten utvärderats och därefter avslutats.

Universitets- och högskolerådet (UHR) har av regeringen fått i uppdrag att kartlägga och analysera arbetet med breddad rekrytering på landets lärosäten. Stockholms universitet har besvarat den enkät om lärosätenas arbete med breddad rekrytering som UHR skickade ut till samtliga lärosäten. UHR arrangerade också en hearing där lärosätena fick möjlighet att fördjupa sina svar på enkäten.

Universitetet har även fortsatt arbetet med fadderskolor där institutioner har ett långsiktigt samarbete med gymnasieskolor. Dessa gymnasieskolor är främst belägna i

kommuner/stadsdelar där andelen av den vuxna befolkningen som har en akademisk utbildning är låg.

Stockholms universitet har varit medlem i det nationella nätverket Include som fokuserar på fortbildning på området breddad rekrytering och breddat deltagande. Universitetet har femton kontaktpersoner som har i uppgift att informera om Include och de nätverksträffar och konferenser som anordnas.

Studenthälsovård och studievägledning

Studenthälsovården vid Stockholms universitet bedrivs som en enhet vid Studentavdelningen. Tolv andra lärosäten i Stockholm har dessutom slutit överenskommelse/avtal om studenthälsovård med Stockholms universitet. Studenthälsovården har under 2015, liksom tidigare år, bestått av en psykologisk och medicinsk mottagning för studenter, av utåtriktat/förebyggande arbete riktat mot hela studentgruppen (till exempel alkohol och stress) samt samverkan med olika funktioner inom universitet (i exempelvis studiemiljöfrågor), externa vårdgivare och andra myndigheter (till exempel CSN).

Allmän studie- och karriärvägledning erbjuds i form av enskilda samtal, genom mottagning, telefon och e-post samt genom sociala medier. Tjänsten ska bidra till att underlätta för studenter, alumner, doktorander och presumtiva studenter att fatta beslut som har med studie- och karriärval att göra. Vidare erbjuds studenterna karriärseminarier i syfte att inspirera, visa på strategier att hantera sin karriär samt som stöd i att söka arbete såväl under som efter studierna.

Av stor vikt är att på olika sätt underlätta för arbetsgivare och studenter att komma i kontakt med varandra. Det sker bland annat genom att möjliggöra för arbetsgivare att informera och rekrytera på plats vid Stockholms universitet. Till exempel annonsering av lediga arbeten, praktikplatser, examensarbeten samt annonsering av event kan ske genom karriärportalen MyCareer, och allt fler studenter ansluter sig till denna portal. Antalet registrerade användare uppgick 30 november 2015 till nästan 8 400.

Ett särskilt ansvar finns för vägledning av lärarlegitimationsfrågor och studenter på kombinationslärarprogrammet samt för fackhögskolestudenter. Riktad vägledning görs också till universitetets studenter som är antagna till Sport Campus Sweden, som är en organisation för att främja elitidrott och studier. År 2015 ingick Stockholms universitet ett liknande samarbete med Riksidrottsförbundet och blev ett s.k. Elitidrottsvänligt lärosäte (EVL). Det innebär att Stockholms universitet åtar sig att erbjuda kvalificerad studievägledning för att underlätta möjligheten till kombination av elitidrott och utbildning för elitidrottare.

Internationalisering

Internationalisering är viktigt för Stockholms universitet vilket bland annat framgår i ”Strategier för Stockholms universitet 2015-2018”. Forskning är i sig väldigt internationell utan att det vidtas några organisatoriska åtgärder. För utbildning på grundnivå och avancerad nivå handlar det bland annat om ett utökad studentutbyte.

Universitetet har ca 990 aktiva avtal med universitet i 54 länder och många institutioner är aktiva när det gäller olika internationella samarbeten. Internationella studenter är ett viktigt inslag i internationaliseringen av universitets utbildningar. Studenterna bidrar till att förstärka utbildningens kvalitet genom att tillföra perspektiv och erfarenheter från internationella undervisningsmiljöer och förhållanden. Även inresande lärare och forskare är viktiga för internationaliseringen. I universitetets ca 65 centrala samarbets-/utbytesavtal ingår oftast studentutbyte men i flera av avtalen ingår också möjligheten till lärarutbyte och i några ingår gästforskarutbyte med finansiering. Under 2015 har det liksom tidigare år varit obalans i gästforskarutbytet och det är fler inresande än utresande gästforskare inom dessa avtal.

Universitetet arbetar på olika sätt med att marknadsföra Stockholms universitet för att rekrytera internationella studenter. För femte året i rad deltog universitetet i en studentrekryteringsmessa i Shanghai under hösten 2015. För första gången har Stockholms universitet också deltagit på en mässa i London under våren och en i Istanbul under hösten.

Stödet till institutionernas internationella utbyteskoordinatorer i deras arbete med studentmobilitet och internationellt samarbete sker genom informations- och nätverksmöten, personliga kontakter, samt e-postutskick. Under 2015 har det anordnats fyra nätverksmöten och två utbildningstillfällen för nya koordinatörer. Under 2015 har arbetet med implementering och utveckling av databasen Moveon4, för hantering av utbytesavtal och mobilitet, fortsatt. Statsvetenskapliga institutionen, Institutionen för data- och systemvetenskap och Institutionen för mediastudier är de som i nuläget använder databasen.

Under 2015 har man inom universitetet fortsatt samordna och implementera EU:s utbildningsprogram Erasmus+ för högre utbildning, hanterat universitetets ansökan om stipendiemedel men också stöttat institutioner i deras projektansökningar inom olika delprogram av Erasmus+. Två helt nya delar infördes under 2015 inom Erasmus+, dels ett obligatoriskt språktest för alla utresande Erasmusstudenter och dels en ny programdel, utomeuropeisk mobilitet (International Credit Mobility, ICM). Liksom tidigare år har studentmobilitet och stipendier hanterats inom de centrala nätverken Nordlys och North2North.

Studentutbyte

Under 2015 har det totala antalet utresande utbytesstudenter ökat marginellt medan ökningen för inresande utbytesstudenter ökar aningen mer jämfört med 2014. För att öka antalet utresande utbytesstudenter har universitetet under året arbetat med att sprida information om möjligheten till utbyte genom olika kanaler och aktiviteter. En internationell vecka genomfördes för fjärde året i rad under hösten 2015 för att informera om och inspirera till utbytesstudier och praktik. Programmet omfattade en studera utomlands-mässa där också ambassader och institutioner medverkade. Mässan bemannades bland annat av inresande utbytesstudenter.

Nedan redovisas hur studentutbytet har sett ut under den senaste treårsperioden:

Område/Fakultet	Antal	
	in	ut
HS-området		
2015	1 233	688
2014	1 180	674
2013	1 225	724
<i>Humanistisk</i>		
2015	298	115
2014	285	111
2013	350	102
<i>Juridisk</i>		
2015	145	172
2014	157	177
2013	187	168
<i>Samhällsvetenskaplig</i>		
2015	790	401
2014	738	386
2013	688	454
Naturvetenskapliga omr.		
2015	212	16
2014	183	16
2013	188	18

Tabell 46: In- och utresande studenter (individer) i utbytesprogram, per område och fakultet, 2013-2015.

Utbytesstudenter som inte är knutna till en viss fakultet finns inte med i tabellen ovan.

Utbytesprogram	2015	2014*	2013*
Erasmus			
Inresande	968	862	914
Utresande	358	329	356
Nordplus			
Inresande	87	97	111
Utresande	28	29	17
Övrigt			
Inresande	408	448	390
Utresande	334	338	375
Totalt inresande	1 463	1 407	1 415
Totalt utresande	720	696	748

Tabell 47: Studerande (individer) i utbildning på grundnivå och avancerad nivå inom olika utbytesprogram 2013-2015. *Siffrorna har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2014.

Som framgår av tabellerna ovan är det obalans mellan inresande och utresande studenter, vilket gäller för båda områdena och oavsett utbytesprogram. På fakultetsnivå är Juridiska fakulteten ett undantag där balansen har varit ganska god och där man de två senaste åren till och med haft något fler utresande än inresande. Totalt inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga området har det sedan 2013 kommit ca 1 200 inresande studenter per år medan utresande studenter i snitt varit strax under 700. Störst är obalansen inom det naturvetenskapliga området där det varit mer än tio gånger fler inresande än utresande studenter. I syfte att förbättra internationaliseringen av utbildningen planerar man på det naturvetenskapliga området anställa en internationell samordnare under det kommande året.

Andelen kvinnor är relativt oförändrat mellan åren. För inresande studenter har andelen kvinnor pendlat kring 60 %, medan den för utresande studenter varit ca 65 %.

Kvalitetsarbete

Utgångspunkten för universitetet är att kvalitetsarbetet, i vilket både anställda och studenter medverkar, är en integrerad del av den ordinarie verksamheten inom universitetet. I universitetets strategier för 2015-2018 och den tillhörande tvååriga åtgärdsplanen lyfts kvalitetsarbetet inom universitetets verksamhet fram tydligare än tidigare.

Under året avslutades, för universitetets del, Universitetskanslersämbetets (UKÄ:s) utvärderingar enligt 2011-2014 års system. Samtidigt avslutades även det interna kvalitetsarbetet med att via en så kallad gränfallsanalys följa upp de utbildningar som med en ”strängare” eller ”snällare” bedömargrupp skulle ha kunnat få ett annat resultat i UKÄ:s utvärderingar. I och med detta arbete har universitetet följt upp samtliga utvärderade utbildningar och examensmål på grundnivå och avancerad nivå. Under året medverkade universitetet dessutom i UKÄ:s pilotutvärdering av utbildning på forskarnivå genom ämnet biokemi. Piloten beräknas vara avslutad före sommaren 2016.

I maj 2015 tillsatte rektor en beredning för utbildningsutvärdering och system för kvalitetssäkring (REBUS) som har i uppdrag att kartlägga och i samarbete med områdesnämnderna utveckla universitetets kvalitetssäkringssystem för utbildning. Beredningen har även i uppdrag att skapa ett nytt stödsystem inför det kommande nationella kvalitetssäkringssystemet. Gruppen har under hösten påbörjat detta arbete utifrån en analys av tidigare utvärderingars resultat för universitetets del, både vad gäller utbildningar och lärosätets kvalitetsarbete.

Rektors arbetsgrupp för framtidens lärandemiljöer lämnade sin slutrapport till rektor i mars 2015. Under hösten diskuterades rapporten, som syftar till att främja en mer studentaktiverande pedagogik samt formella, informella och virtuella lärandemiljöer, i områdesövergripande rådet. Beslut om åtgärder kommer att fattas i början av 2016.

Rektor har även, i enlighet med de nya strategiernas satsning på att utveckla undervisningsformerna i riktning mot ”framtidens lärande” utlyst särskilda medel för kvalitetsutveckling av utbildningar. I den första omgången, som beslutades före sommaren, fick 29 olika projekt medel om sammanlagt cirka 9 miljoner. En ny utlysning har gjorts under hösten och beslut väntas under våren 2016.

Inom universitetets lärarutbildningar pågår ett omfattande utvecklingsarbete: Vad är en bra lärarutbildning? Under hösten har flera nationella och internationella föreläsningar och seminarier genomförts. I slutet av 2015 överlämnades en sammanställning av höstens arbete till områdesnämnderna för fortsatt arbete med utveckling av universitetets lärarutbildningar.

Arbetet med att se över universitetsgemensamma styrdokument för utbildning fortsatte under året. Områdesnämndernas arbete bland annat med att skriva fram lokala examensbeskrivningar och huvudområdesbeskrivningar är i det närmaste avslutat. Under hösten avslutades även ett gemensamt arbete mellan olika förvaltningsavdelningar med att samla ihop övergripande regler för utbildning och examination på grundnivå och avancerad nivå till ett sammanhängande styrdokument. Arbetet med

ett liknande dokument för utbildning på forskarnivå har påbörjats. Syftet med dessa dokument är att förenkla, både för institutionerna och för studenterna/doktoranderna, att se vilka regler som styr utbildningen.

Ett samarbete mellan planeringsavdelningen och områdesnämnderna i syfte att belysa genomströmningsproblematik och att föreslå nya indikatorer för att fånga upp frågor som rör avbrott och retention inom utbildningarna påbörjades under året i enlighet med den tvååriga åtgärdsplanen.

Högskolepedagogisk utbildning

Från och med 2015 krävs högskolepedagogisk utbildning motsvarande tio veckor för befordran till professor. För anställning som adjunkt, lektor eller professor är sådan utbildning meriterande. Den som anställs som lärare och saknar högskolepedagogisk utbildning om minst 15 högskolepoäng ska genomgå sådan utbildning under de två första åren av anställningen. Varje doktorand ska ha minst en handledare som har genomgått forskarhandledningsutbildning, och undervisande doktorander ska själva ha genomgått grundläggande högskolepedagogisk utbildning.

Centrum för universitetslärarutbildning (CeUL) är den enhet på Stockholms universitet som ger kompetensutvecklande utbildningar inom pedagogik och ämnesdidaktik för universitetets lärare, undervisande doktorander och handledare inom forskarutbildningen. CeUL inrättades 1 juli 2014 och är administrativt placerat vid Institutionen för pedagogik och didaktik. Till centrat knyts även lärare och forskare vid Institutionen för data- och systemvetenskap, Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik, Institutionen för pedagogik och didaktik samt Juridiska institutionen.

Studentinflytande

Enligt 1 kap. 4 § högskolelagen är kvalitetsarbetet en gemensam angelägenhet för universitetets anställda och studenter. Stockholms universitet vill betona kvalitetsaspekten av begreppet studentinflytande. Studentinflytande är i praktiken att se som en ständigt pågående dialog där universitetets anställda och studenter samarbetar för att förbättra den gemensamma verksamheten. Utvecklandet av väl fungerande former för studentinflytande är följaktligen en betydelsefull del av universitetets kvalitetsarbete.

Studenterna är sedan lång tid tillbaka representerade i universitetets centrala beredande och beslutande organ. Även på områdes-, fakultets- och institutionsnivå är studenterna väl representerade i dessa organ.

Universitetets dokument ”Policy och riktlinjer för studentinflytande vid Stockholms universitet” ligger till grund för en gemensam och övergripande syn på studentinflytande som ett centralt instrument för att höja kvaliteten på universitetets verksamhet. Stockholms universitets ambition är att, med de insatser som följer av riktlinjerna, inta en ledande position bland landets lärosäten i verksamhet som rör studentinflytande.

Studentkåren driver och är delaktig i frågor av vitt skilda slag och omfattning. Vissa frågor har tydliga och konkreta mål, medan andra är av mer övergripande karaktär och inte sällan i form av långa processer. Ett urval av de frågor kåren arbetat med under 2015 är:

- Universitetsbiblioteket har fått utökade öppettider.
- Önskemål om fler studieplatser, och bättre information om de befintliga. Detta har bland annat resulterat i en av kåren framtagna studieplatsguide.
- Utökad utbud av relevanta sommarkurser, t.ex. kurser som ingår i program.
- Medverkan i universitetets utvärderingsprojekt om en gemensam mall för kursutvärderingar.
- Delaktighet i REBUS (Rektors beredning för utbildningsutvärdering och system för kvalitetssäkring) arbete med att ta fram universitetets nya kvalitetssäkringssystem.

Kompetensförsörjning

Enligt förordning (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag 3 kap. 3 § ska universitetet redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen ska det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål.

Stockholms universitet strävar efter att rekrytera de skickligaste lärarna och forskarna. Konkurrenskraftiga anställningsvillkor ska erbjudas. Anställningsprocesserna ska vara av högsta kvalitet och rekrytering av chefer och ledare ska ägnas stor omsorg.

Universitetet eftersträvar även en större andel internationella lärare. I rekryteringsarbetet ska möjligheter att lösa de behov som kan finnas hos medföljande till nya medarbetare förbättras.

För att universitetet ska attrahera akademiska ledare med gedigen forsknings- och undervisningserfarenhet erbjuds stöd i rollen som chef och som företrädare för arbetsgivaren.

Rekrytering

Under året har universitetet implementerat det upphandlade rekryteringsverktyget ReachMee. Syftet är att öka kvaliteten och enhetligheten i universitetets rekryteringar. Det är också viktigt att universitetet uppfattas som en modern och attraktiv arbetsplats genom att rekryteringsprocessen är tydlig och effektiv. Vid rekrytering till ledande befattningar kan institutionerna anlita universitetets upphandlade rekryteringskonsulter.

För att underlätta forskares mobilitet har Stockholms universitet tecknat överenskommelse med det europeiska forskningsnätverket Euraxess. Det innebär att universitetet blir profilerad på Euraxess webbportal och att forskare lätt kan hitta information om Stockholms universitet. Genom överenskommelsen förbinder sig universitetet att ge stöd och pålitlig information till forskare och deras familjer.

Upphandling av en relocationtjänst har under året påbörjats för att underlätta institutionernas rekryteringsarbete av internationella forskare och lärare och deras familjer.

Kompetensutveckling för chefer och ledare

Nya prefekter och andra nya strategiskt viktiga chefer går universitetets chefsprogram *Att vara chef*. Syftet med programmet är bland annat att ge cheferna verktyg och stöd i chefsuppdraget. För att stärka ledare som inte är formella chefer har två

utbildningspiloter genomförts för forskningsledare respektive ledare inom administration. Syftet med dessa var att ge stöd och metoder i att leda grupper. Universitetet deltar i samarbete med andra högskolor och universitet i Stockholm i ett mentorsprogram i syfte att stötta chefer i sin roll som ledare och chef.

Sjukfrånvaro

Uppgift ska lämnas om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret.

Den totala sjukfrånvaron vid Stockholms universitet uppgick 2015 till 3,0 %, mätt som andel av tillgänglig arbetstid⁹. Detta är en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med 2014. Liksom tidigare är sjukfrånvaron högre för kvinnor än för män och ökar med stigande ålder.

	2015	2014	2013	2012	2011
Anställda - 29 år	1,6	1,4	1,1	1,0	0,9
Anställda 30 - 49 år	3,1	2,6	1,8	2,1	1,9
Anställda 50 år –	3,2	3,1	2,2	2,4	2,1
Kvinnor	4,2	3,6	2,7	2,9	2,6
Män	1,6	1,5	0,8	1,2	1,0
Totalt	3,0	2,6	1,8	2,1	1,9
Varav långtidssjuka (60 dagar eller mer)	1,9	1,6	0,8	1,2	1,0

Tabell 48: Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid för åren 2011-2015.

⁹ Enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) allmänna råd om redovisning av sjukfrånvaro i årsredovisningen (7 kap. 3 § FÅB) ska de anställdas sjukfrånvaro ställas i relation till den tillgängliga arbetstiden. Den tillgängliga arbetstiden beräknas genom att den ordinarie arbetstiden minskas med vissa typer av frånvaro. För Stockholms universitet innebär detta att uppgifterna för 2015 och 2014 skiljer sig något jämfört med tidigare års redovisningar av sjukfrånvaron då dessa beräkningar utgått från den ordinarie arbetstiden.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

	2015	2014	2013	2012	2011
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	28 410	29 087	29 559	29 448	29 097
Kostnad per helårsstudent (kr)	58 304	54 834	47 949	56 961	57 756
Totalt antal helårsprestationer ¹	21 789	21 948	22 074	21 869	22 153
Kostnad per helårsprestation (kr)	76 025	72 670	64 207	76 701	75 862
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst)	170	139	111	84	27
Totalt antal nyantagna doktorander	241	275	305	332	324
– andel kvinnor (%)	48	46	52	48	49
– andel män (%)	52	54	48	52	51
Totalt antal doktorander totalt med någon aktivitet	1 735	1 788	1 832	1 838	1 846
– andel kvinnor (%)	50	52	53	53	54
– andel män (%)	50	48	47	47	46
Totalt antal doktorander med doktorand-anställning (årsarb.)	956	886	821	826	980
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag (årsarb.) ²	63	152	207	245	245
Genomsnittlig studietid (år) för licentiatexamen ³	3,3	3,1	2,9	3,0	3,4
Genomsnittlig studietid (år) för doktorsexamen ³	4,3	4,4	4,2	4,3	4,4
Totalt antal doktorsexamina	232	241	213	227	225
Totalt antal licentiatexamina	85	79	65	65	103
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer	2 428	2 725	2 640	2 409	2 387
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation (tkr)	1 145	987	930	1 023	1 007
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	4 618	4 530	4 385	4 336	4 102
Medelantal anställda	5 409	5 411	5 293	5 135	5 001
Totalt antal lärare (årsarb.)	1 357	1 362	1 369	1 346	1 318
– andel kvinnor (%)	46	44	44	45	45
– andel män (%)	54	56	56	55	55
Antal disputerade lärare (årsarb.) ⁴	1 106	1 139	1 139	1 090	1 148
– andel kvinnor (%)	41	41	41	41	40
– andel män (%)	59	59	59	59	60
Antal professorer (årsarb.)	446	441	448	447	439
– andel kvinnor (%)	29	27	27	29	28
– andel män (%)	71	73	73	71	72
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	4 684	4 643	4 531	4 333	4 152
Utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	1 890	1 899	1 898	1 787	1 714
– andel anslag (%)	86	87	87	87	87
– andel externa intäkter (%)	14	13	13	13	13
Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2 793	2 743	2 633	2 545	2 438
– andel anslag (%)	54	55	55	56	56
– andel externa intäkter (%)	46	45	45	44	44
Kostnader totalt (mnkr)	4 645	4 438	4 189	4 283	4 231
– andel personalkostnader (%)	69	67	71	66	64
– andel lokalkostnader ⁴ (%)	15	15	10	17	18
Lokalkostnader ⁵ per kvm (kr)	2 347	2 278	1 511	2 348	2 385
Balansomslutning (mnkr),	3 286	3 185	2 796	2 638	2 471
– varav oförbrukade bidrag	1 029	997	980	964	928
– varav årets kapitalförändring	39	205	345	50	-79
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	1 246	1 208	1 002	658	607

¹ Exkl. uppdragsutbildning och beställd utbildning

² Antal individer, ej årsarbetare. Eftersom dessa personer saknar anställning vid universitetet är uppgifter om antal årsarbetare inte möjliga att ta fram.

³ Nettostudietid

⁴ Uppgifter för 2014 har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2014

⁵ Enligt resultaträkning.

Resultaträkning

(tkr)	Not 1	2015-01-01- 2015-12-31	2014-01-01- 2014-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		3 152 351	3 166 475
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	356 975	339 000
Intäkter av bidrag	Not 3	1 168 181	1 117 688
Finansiella intäkter	Not 4	6 099	19 576
Summa		4 683 606	4 642 739
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 5	-3 185 108	-2 982 466
Kostnader för lokaler	Not 6	-690 605	-654 734
Övriga driftskostnader		-664 113	-709 292
Finansiella kostnader	Not 7	-6 965	-3 602
Avskrivningar och nedskrivningar		-98 220	-87 744
Summa		-4 645 011	-4 437 838
Verksamhetsutfall		38 595	204 901
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	Not 13	329	520
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		40 500	44 057
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		77 858	71 480
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	Not 8	50 791	48 641
Lämnade bidrag	Not 9	-169 149	-164 178
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	Not 10	38 924	205 421

Balansräkning

(tkr)		2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	Not 11	6 475	7 084
Summa Immateriella anläggningstillgångar		6 475	7 084
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		175 542	156 369
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		239 012	211 555
Pågående nyanläggningar		35 557	12 963
Summa Materiella anläggningstillgångar	Not 12	450 111	380 887
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	Not 13	3 383	3 054
Andra långfristiga värdepappersinnehav	Not 14	21 357	21 446
Summa Finansiella anläggningstillgångar		24 740	24 500
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		18 039	13 635
Fordringar hos andra myndigheter	Not 15	57 423	55 204
Övriga kortfristiga fordringar		1 359	1 225
Summa Kortfristiga fordringar		76 821	70 064
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		137 611	134 772
Upplupna bidragsintäkter		216 098	192 171
Övriga upplupna intäkter		11 467	11 285
Summa Periodavgränsningsposter	Not 16	365 176	338 228
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 17	0	0
Summa Avräkning med statsverket		0	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 18	2 355 918	2 355 558
Kassa och bank	Not 19	7 088	8 852
Summa Kassa och bank		2 363 006	2 364 410
SUMMA TILLGÅNGAR		3 286 329	3 185 173

KAPITAL OCH SKULDER		2015-12-31	2014-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital		298	298
Donationskapital		139	139
Resultatandelar i hel- och delägda företag		3 054	2 534
Balanserad kapitalförändring		1 204 057	999 337
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		38 924	205 420
Summa Myndighetskapital	Not 20	1 246 472	1 207 728
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 21	15 631	21 821
Övriga avsättningar	Not 22	2 289	2 290
Summa Avsättningar		17 920	24 111
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 23	420 593	383 311
Långfristiga skulder till andra myndigheter	Not 24	108 328	95 178
Leverantörsskulder		100 756	109 002
Övriga kortfristiga skulder	Not 25	60 872	68 478
Depositioner		21	21
Summa Skulder m.m.		690 570	655 990
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		221 010	205 995
Oförbrukade bidrag	Not 26	1 029 398	997 208
Övriga förutbetalda intäkter		80 959	94 141
Summa Periodavgränsningsposter	Not 27	1 331 367	1 297 344
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		3 286 329	3 185 173

Ansvarsförbindelser	2015-12-31	2014-12-31
Åtaganden lokalfrågor		
Om SU beslutar att inte fullfölja projektet äger avtalsparten rätt att fakturera SU upp till 100% av upparbetade förgäveskostnader inkl. mervärdesskatt i projektet	104 252	85 987
Hyror	100 382	100 382
Totalt belopp vid fakturering 100% av förgäveskostnader inkl. hyror.	204 634	186 369

Fysikcentrum (AlbaNova) – bedömning av finansiell risk

Kungliga tekniska högskolan och Stockholms universitet tecknade år 2001 ett 25-årigt hyresavtal för Fysikcentrum. Fastighetsägare är Fysikhuset Stockholm KB. Avtalet är baserat på att universiteten under hyresperioden betalar ränta och amortering på ett 25-årigt obligationslån på 1 200 mnkr. Den fastställda amorteringsplanen innebär att cirka 30 procent av lånet amorteras under de första 20 åren. Om staten efter 20 år beslutar att utnyttja sin option att förvärva kommanditbolaget måste den återstående delen av lånet amorteras vilket innebär att lånet då är helt återbetalt år 2020. Om staten däremot inte utnyttjar sin option efter 20 år skall återstående lån helt amorteras av under hyrestidens avslutande fem år så att lånet är helt återbetalt år 2025. Obligationslånet löper med real ränta, vilket innebär att kapital-skulden, räntan och amorteringen årligen inflationsjusteras.

Två oberoende värderingsinstitut har genomfört en fastighetsvärdering som visar på ett beräknat marknadsvärde idag som med god marginal överstiger det förväntade restvärdet på obligationslånet år 2020. Förutsättningarna för att finna en ny fastighetsägarlösning torde därför vara goda. Mot bakgrund av ovanstående bedömer därför Kungliga tekniska högskolan den finansiella risken som liten.

Under 2015 har Kungliga tekniska högskolan och Stockholms universitet fört dialoger med utbildningsdepartementet, Akademiska Hus AB och Statens fastighetsverk. Dessa diskussioner har resulterat i att Statens fastighetsverk i sitt regleringsbrev för år 2016 fått i uppdrag att förbereda statens nyttjande av optionen.

Anslagsredovisning

Anslag	Årets tilldelning		Tot. disp. belopp	Utgifter
	Ingående överför. belopp	Änligt reglerings-brev		
	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning		
a = Ramanslag				
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning				
16:02:009 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (a)				
001 Takbelopp (a)	1 580 103	1 580 103	1 580 103	-1 580 103
	1 580 103		1 580 103	-1 580 103
16:02:010 Forskning och utbildning på forskarnivå (a)				
004 Basresurs (a)	1 530 801	1 530 801	1 530 801	-1 530 801
	1 530 801		1 530 801	-1 530 801
16:02:065 Särskilda medel för universitet och högskolor (a)				
008 Nationellt resurscentrum i kemi (a)	65 825	16 122	81 947	-81 947
009 Tolk- och översättningsutbildning (a)	1 344		1 344	-1 344
010 Särskilda uppgifter rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare (a)	11 545		11 545	-11 545
011 Stöd till studenter med funktionshinder inkl. teckentolkning (a)	3 469		3 469	-3 469
012 Utveckling av läranutbildningen för dövas och hörselskadades behov (a)	33 418		33 418	-33 418
042 Kvalitetsbaserad resursfördelning (a)	2 323		2 323	-2 323
043 Läranutbildning i minoritetsspråk (a)	11 157	-336	10 821	-10 821
075 Kvalitetsförstärkning (a)	2 569		2 569	-2 569
Summa	3 176 729	16 122	3 192 851	-3 192 851

*) *Bestut om medgivet överstridande*
Inga beslut om medgivet överstridande finns.

Finansiella villkor

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

2:9 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (ramanslag)

2:9 ap. 1 Takbelopp

Anslagsbelastningen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå i form av ersättning för helårsstudenter och helårsprestationer ska redovisas i årsredovisningen. Ersättningen beräknas på grundval av redovisningen i LADOK. Per capitaersättningen för helårsstudenter och helårsprestationer inom de olika utbildningsområdena anges i regleringsbrevet under avsnitt Ekonomis redovisning m.m. punkt 4. Eventuell mellanskillnad mellan avräknade överföringar till räntekontot och den slutliga anslagsbelastningen redovisas som ett anslagssparande. Om redovisning sker av fler helårsstudenter och helårsprestationer än vad som kan ge ersättning inom takbeloppet, kan sådan överproduktion sparas till följande budgetår utan regeringens särskilda medgivande. Stockholms universitet har ingen anslagskredit.

Ränteintäkter som erhållits på räntekonto och som hänför sig till anslagssparande för budgetåret 2015 som inte får behållas skall beräknas från budgetårets utgång och fram till dess betalning sker. Denna skall ske senast när årsredovisningen är upprättad. Universitetet har inget anslagssparande 2015.

Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av anslaget. Anslaget avräknas i samband med överföringen.

2:10 Forskning och utbildning på forskarnivå (ramanslag)

2:10 ap. 4 Basresurs

Medel får disponeras fritt utan begränsning till vetenskapsområden. I anslaget ingår medel för strategiska forskningsområden.

Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av anslaget. Anslaget avräknas i samband med överföringen.

2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor (ramanslag)

- 2:65 ap. 8 Nationellt resurscentrum i kemi
- 2:65 ap. 9 Tolk- och översättarutbildning
- 2:65 ap. 10 Särskilda uppgifter rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare
- 2:65 ap. 11 Stöd till studenter med funktionshinder inkl. teckentolkning
- 2:65 ap. 12 Utveckling av lärarutbildningen för dövas och hörselskadades behov
- 2:65 ap. 42 Kvalitetsbaserad resursfördelning
- 2:65 ap. 43 Lärarutbildning i minoritetsspråk
- 2:65 ap. 75 Kvalitetsförstärkning

Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av anslaget. Anslaget avräknas i samband med överföringen.

Noter till resultat- och balansräkning

NOT 1 RESULTAT PER VERKSAMHETSGREN

	Utbildning på grundnivå och avance- rad nivå	Forskning/ utbildning på forskarnivå	Totalt
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1 634 191	1 518 160	3 152 351
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	191 966	165 009	356 975
Intäkter av bidrag	62 126	1 106 055	1 168 181
Finansiella intäkter	2 115	3 984	6 099
Summa	1 890 398	2 793 208	4 683 606
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-1 264 785	-1 920 323	-3 185 108
Kostnader för lokaler	-326 677	-363 927	-690 605
Övriga driftskostnader	-219 066	-445 048	-664 113
Finansiella kostnader	-3 619	-3 346	-6 965
Avskrivningar	-38 982	-59 239	-98 220
Summa	-1 853 129	-2 791 883	-4 645 011
VERKSAMHETSUTFALL	37 269	1 325	38 595
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	171	158	329
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	27 859	12 641	40 500
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	9 221	68 637	77 858
Övriga medel för finansiering av bidrag	3 533	47 259	50 791
Lämnade bidrag	-40 612	-128 538	-169 149
Saldo	0	0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	37 440	1 483	38 924
<i>Årets kapitalförändring 2014-12-31</i>	<i>151 680</i>	<i>53 741</i>	<i>205 421</i>

NOT 2 AVGIFTSFÖRORDNINGEN 4 § AVGIFTER	2015-12-31	varav inom staten	2014-12-31	varav inom staten
Kompendier	1 125	0	1 713	1
Diverse övrigt material	2 233	319	0	0
Lokaler	35 438	215	19 179	333
Konferenser	17 074	1 314	12 719	1 997
Inträden	413	0	914	393
Information och kursmaterial	0	0	2 584	377
Kopieringskort e.d.	0	0	0	0
Rikstest m.m.	917	0	840	0
Konsulttjänster	9 090	5 631	17 123	7 581
Administrativa tjänster	535	0	944	362
Resurssamordning	16 351	16 351	16 089	16 089
Övriga tjänster	6 544	2 438	8 274	2 594
Summa	89 720	26 268	80 378	29 725
Övriga intäkter under resultatposten i resultaträkningen:				
Uppdragsverksamhet	222 806		202 081	
Offentligrättsliga avgifter	3 661		7 505	
Övriga intäkter i verksamheten	40 788		49 036	
Summa Intäkter av avgifter och andra ersättningar	356 975		339 000	

NOT 3 BIDRAGSINTÄKTER	2015-12-31	2014-12-31
Bidragsintäkter per finansiärsgrupp		
Forskningsråd	557 664	535 897
Organisationer liknande forskningsråd	58 391	42 750
Sektorsorgan	35 104	26 852
Övriga statliga myndigheter	172 251	150 348
Kommuner	977	2 361
Landsting	404	834
Svenska stiftelser och ideella föreningar	214 652	216 837
Svenska företag	21 065	16 279
Affärsdrivande verk	141	715
Statliga bolag	12	0
EU-program	66 407	85 046
Nordiska finansiärer	9 786	12 253
Utländska finansiärer utom Norden	31 327	27 515
Summa	1 168 181	1 117 688

NOT 4 FINANSIELLA INTÄKTER	2015-12-31	2014-12-31
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	981	9 926
Övriga finansiella intäkter	5 118	9 650
Summa finansiella intäkter	6 099	19 576

NOT 5 KOSTNADER FÖR PERSONAL	2015-12-31	2014-12-31
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal, varav arvoden till styrelser ingår med 517 tkr.	2 136 424	2 051 055
Övriga kostnader för personal	1 048 684	931 411
Summa personalkostnader	3 185 108	2 982 466

NOT 6 KOSTNADER FÖR LOKALER	2015-12-31	2014-12-31
Total årshyra enligt hyresavtal	633 579	591 943
Total mediakostnad som ej ingår i hyran (el, värme, gas, kyla, vatten, etc)	15 626	17 305
Kostnad för reparation av lokaler	2 311	3 893
Avskrivningar på förbättringsutgift på annans fastighet	24 095	22 196
Total lokalvårdskostnad (intern och extern inkl. lokalvårdsmtrl)	28 859	27 612
Kostnader för bevakning, larm, skalskydd, säkerhet (avser löpande driftskostnader)	6 192	7 597
Övriga lokalkostnader/lokaltillbehör	5 125	6 383
Totala externa hyresintäkter	-35 449	-41 908
Kostnader för student- och gästforskarbostäder (som ingår ovan)	-29 102	-30 271
Summa totala kostnader för lokaler, exkl. student- och gästforskarbostäder	651 236	604 750

Area, kvm LOA vid årets utgång (exkl. extern uthyrning och student- och gästforskarbostäder)	294 308	287 376 m ²
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA)	2 213	2 104 kr

Kostnaderna beräknade enligt SUHF:s rekommendationer om lokalkostnadsredovisning.

NOT 7 FINANSIELLA KOSTNADER	2015-12-31	2014-12-31
Räntekostnader på lån i Riksgäldskontoret	5 827	1 267
Övriga finansiella kostnader	1 138	2 335
Summa finansiella kostnader	6 965	3 602

NOT 8 ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG	2015-12-31	2014-12-31
Knut och Alice Wallenbergs stiftelse	10 836	13 030
Medel från EU:s institutioner	8 615	5 831
Medel från internationella organisationer	7 822	4 075
Mistra miljöstrategisk forskning	7 144	9 107
Riksbankens jubileumsfond	5 406	4 219
Medel från övriga	3 841	4 720
Stiftelsen för strategisk forskning	2 980	3 019
RMC cancerfonder	2 445	1 724
Medel från privata företag	1 304	1 725
Göran Karlssons stiftelse	230	317
Medel från kommuner och landsting	169	167
Uppdragsmedel från övriga	0	708
Totalt övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	50 791	48 641

NOT 9 LÄMNAD E BIDRAG	2015-12-31	2014-12-31
Bidrag till statliga myndigheter	-90 720	-95 091
Bidrag till övriga länder för konsumtion	-7 012	-6 048
Lämnade bidrag internationella organisationer	-18 406	-14 550
Stipendier	-31 368	-30 656
Övriga lämnade bidrag	-21 643	-17 832
Totalt lämnade bidrag	-169 149	-164 178

NOT 10 ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2015-12-31	2014-12-31
Anslagsfinansierad verksamhet	34 243	202 021
Avgiftsfinansierad verksamhet	4 352	2 881
Resultatandelar från dotterbolag	329	519
Summa	38 924	205 421

Kapitalförändring per verksamhetsgren

	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev	769 320	34 788	804 108
Uppdragsverksamhet	20 128	2 652	22 780
Summa	789 448	37 440	826 888
Forskning/konstnärligt utvecklingsarbete/ utbildning på forskarnivå			
Utbildning på forskarnivå och forskning	373 615	-217	373 398
Uppdragsforskning	40 994	1 700	42 694
Summa	414 609	1 483	416 092
Summa totalt	1 204 057	38 924	1 242 981

SU har ej redovisat förändring av myndighetskapital enligt bilaga 8 i ESV Cirkulär 2014:8 då Universitet och Högskolor ska redovisa kapitalförändringen per område enligt bilaga 2 i Regleringsbrevet. SU redovisar anslagsfinansierad verksamhet och bidragsfinansierad verksamhet inom de två verksamhetsgrenarna Utbildning på grundnivå och avancerad nivå och Forskning och utbildning på forskarnivå. I och med införandet av SUHF:s fullkostnadsmodell 2010 och kravet om full kostnadstäckning och krav på samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet bedömer SU att den bidragsfinansierade verksamheten inte genererar något myndighetskapital. Gällande den avgiftsbelagda verksamheten, Beställd utbildning, Uppdragsutbildning och Uppdragsforskning, redovisas kapitalförändringen i ovanstående not under de båda rubrikerna.

**NOT 11 IMMATERIELLA
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR**
Förvärvade licenser, rättigheter, m.m.

	2015-12-31	2014-12-31
IB anskaffningsvärde	12 417	5 503
Årets anskaffningar	1 515	10 006
Under året omklassificerade		
Årets försäljningar/utrangeringar	-60	-3 091
UB anskaffningsvärde	13 872	12 418
IB ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-5 333	-6 832
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-2 122	-1 593
Under året omklassificerade		
Årets försäljningar/utrangeringar avskrivningar/utrangerade	58	3 091
UB ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-7 397	-5 334
Summa bokfört värde	6 475	7 084

NOT 12 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Tekniska anlägg- ningar	Transport- medel, inventarier	Skepp	Förbättrings- utgift på annans fastig- het	Pågående nyanlägg- ningar	Totalt 2015-12-31	Totalt 2014-12-31
IB anskaffningsvärde	509 617	616 435	5 337	430 463	12 963	1 574 815	1 515 106
Under året anskaffade	79 184	20 388	0	24 709	-2 885	121 396	147 303
Pågående 2015-12-31				42 581	25 479	68 060	4 539
Under året omklassificerade						0	0
Under året utrangerade	-14 286	-31 633	-122	-21 962		-68 003	-68 495
Summa anskaffningsvärde	574 515	605 190	5 215	475 791	35 557	1 696 268	1 598 453
IB avskrivningar/nedskrivningar	-380 784	-533 697	-5 280	-319 847	0	-1 239 608	-1 198 444
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-41 643	-30 351	-9	-2 055		-74 058	-86 150
Under året omklassificerade						0	0
Avskrivningar utrangerade	14 156	31 577	122	21 652		67 507	67 028
UB ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-408 271	-532 471	-5 167	-300 250	0	-1 246 159	-1 217 566
Bokfört värde 2015-12-31	166 244	72 719	48	175 541	35 557	450 111	
Bokfört värde 2014-12-31	128 832	82 665	57	156 369	12 962		380 887

Under Förbättringsutgift på annans fastighet, under året anskaffade, ligger pågående förbättringsutgift annan fastighet med 42 581 tkr.

NOT 13 ANDELAR I HEL- OCH DELÄGDA FÖRETAG

Universitetet äger 100 % av Stockholms universitets Holding AB (3 000 aktier, nominellt värde 300 tkr). Bolaget är ej börsnoterat. Andelarna, motsvarande 5 275 tkr, har erhållits från Näringsdepartementet enligt beslut 20 december, 1997. Därmed har inte universitetet något anskaffningsvärde för aktierna

Stockholms universitets Holding AB innehar följande aktier 2015-12-31:

100 %	Success AB
100 %	SU Inkubator AB
23 %	Läraryouren i Sverige AB
20 %	Nordic Brand Academy
40 %	Ideometrics AB

Bolaget äger också aktier i ytterligare 22 bolag. Innehavet i varje bolag är mindre än 20 procent.

Bokfört värde:	2015-12-31	2014-12-31
Statskapital (från Näringsdepartementet)	3 054	3 182
Justering föregående års resultat	0	-648
Resultatandel per 31 december	329	520
Totalt värde andelar i dotterföretag	3 383	3 054

NOT 14 LÅNGFRISTIGA VÄRDE-PAPPER	2015-12-31	2014-12-31
Aktier	7 459	8 040
Fonder	13 897	13 406
Summa	21 357	21 446

Marknadsvärde för aktier per 2015-12-31 var 8 489 tkr och för räntefonder 13 966 tkr.

NOT 15 FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2015-12-31	2014-12-31
Kundfordringar hos andra myndigheter	3 697	7 296
Fordran mervärdesskatt	51 786	47 710
Övriga fordringar hos andra myndigheter	1 940	198
Summa	57 423	55 204

NOT 16 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2015-12-31	2014-12-31
Inomstatliga		
Förutbetalda hyreskostnader	2 548	2 434
Övriga förutbetalda kostnader	91	2 526
Upplupna bidragsintäkter statlig myndighet	34 860	37 213
Upplupna uppdragsintäkter	3 833	3 260
Övriga interrimsfordringar statliga	0	3 386
Summa periodavgränsningsposter inomstatliga	41 333	48 819
Utomstatliga		
Förutbetalda hyreskostnader	123 289	124 315
Upplupna intäkter uppdragsprojekt	4 148	3 635
Upplupna bidrag övriga finansörer	181 238	154 959
Övriga periodavgränsningsposter	11 683	5 497
Övriga upplupna intäkter	3 486	1 004
Summa periodavgränsningsposter utomstatliga	323 843	289 410
Summa	365 176	338 229

NOT 17 AVRÄKNING MED STATSVERKET	2015-12-31	2014-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	0	-66 539
Redovisat mot anslag	3 192 851	3 210 532
Anslag som tillförts räntekonto	-3 192 851	-3 143 993
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	0	0

NOT 18 RÄNTEKONTO HOS RIKSGÄLDEN

Universitetet har en kredit på räntekontot på 0 tkr.
Likviditetsbehovet (utbetalningar – inbetalningar) t.o.m. den 31 december år 2015 är negativt då inbetalningarna överstiger utbetalningarna.

NOT 19 KASSA OCH BANK

Stockholms universitet har 706 753 Euro på valutakonton per 31 december 2015 jämfört med 928 401 Euro 31 december 2014.

Stockholms universitet har erhållit rätt att enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. I enlighet med detta var 587 tkr per 31 december 2015 placerade på räntekonton.

NOT 20 MYNDIGHETSKAPITAL

Universitetet redovisar en positiv kapitalförändring om 38 924 tkr (205 420 tkr), vilket motsvarar 0,84 % (4,63 %) av verksamhetens kostnader 4 645 011 tkr (4 437 838 tkr)

Myndighetskapital per verksamhetsgren	2015-12-31	2014-12-31
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	826 888	788 675
Forskning och utbildning på forskarnivå	416 092	415 563
Kapital, donationskapital och resultatandelar i dotterföretag	3 491	3 490
Totalt myndighetskapital	1 246 472	1 207 728

	Föregående års UB	Rättelse/ändrad princip	Ingående balans	Omföring kapitalförändring	Belopp under utredning	Årets kapitalförändring	Totalt myndighetskapital
Statskapital utan avkastningskrav	3 352	-3 054	298				298
Donationskapital	139		139				139
Resultatandelar i dotterföretag	0	2 534	2 534	520			3 054
Balanserad kapitalförändring	998 817	520	999 337	204 900	-180		1 204 057
Kapitalförändring	205 420	0	205 420	-205 420		38 924	38 924
Totalt myndighetskapital	1 207 728	0	1 207 728	0	-180	38 924	1 246 472

År 1997 erhöll Stockholms universitet 5 275 tkr i statskapital utan avkastningskrav. Kvarstående kapital och resultat från föregående år redovisas som resultatandelar i dotterföretag.

NOT 21 AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE

	2015-12-31	2014-12-31
Ingående avsättning pensioner	21 821	21 970
Avsättning för pensioner	-3 139	12 443
Särskild löneskatt för pensionsavsättningar	-3 051	-12 592
Utgående pensionskund 31/12	15 631	21 821

NOT 22 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR	2015-12-31	2014-12-31
Omhändertagningskostnad av strålkällor	1 793	1 793
Avsättning trygghetsmedel	497	497
Övriga avsättningar per 31/12	2 289	2 290

Stockholms universitet tar det finansiella ansvaret, i enlighet med 13§, första stycket punkt 1 i strålskyddslagen (1988:22), för radioaktivt avfall från de fem slutna strålkällor som finns i universitetets verksamhet. En källa är under avveckling, de andra fyra är inte aktuella för avveckling förrän tidigast om 20-30 år.

NOT 23 SKULD TILL RIKSGÄLDSKONTORET	2015-12-31	2014-12-31
Lån i Riksgälden per 1/1	383 311	263 668
Under året upptagna lån	80 257	197 349
Årets amortering	-42 974	-77 706
Lån i Riksgäldskontoret per 31/12	420 593	383 311

Universitetet disponerar en låneram på 423 000 tkr i Riksgäldskontoret för finansiering av anläggningstillgångar i verksamheten.

NOT 24 SKULD TILL ANDRA MYNDIGHETER	2015-12-31	2014-12-31
Skuld till Skatteverket (arbetsgivaravgifter m.m.)	56 881	29 445
Skuld mervärdesskatt	7 330	5 204
Leverantörsskulder	42 407	55 170
Övriga skulder till andra myndigheter	1 710	5 359
Summa	108 328	95 178

NOT 25 ÖVRIGA SKULDER	2015-12-31	2014-12-31
Personalens källskatt, innevarande år	50 102	56 476
Avräkning valutakonton	6 501	8 834
Övrigt	4 269	3 168
Summa	60 872	68 478

NOT 26 OFÖRBRUKADE BIDRAG	2015-12-31	2014-12-31
Forskningsråd	560 278	564 616
Övriga statliga myndigheter	198 408	172 219
Svenska stiftelser och ideella föreningar	119 204	103 397
EU-program	41 094	37 238
Sektorsorgan	28 746	22 152
Svenska företag, affärsdrivande verk	23 446	22 414
Finansiärer av rådskaraktär	22 953	27 705
Högskolor och universitet	15 998	23 868
Utländska finansiärer	9 603	13 770
Nordiska finansiärer	4 826	3 332
SU:s fonder	3 997	5 721
Kommuner och landsting	845	773
Totalt oförbrukade bidrag	1 029 398	997 208

Den genomsnittliga årliga ökningen av oförbrukade bidrag har varit 2,7 % under de fem senaste åren. År 2015 har ökningen varit 3,2 %.

Till den bidragsfinansierade verksamheten finns framtida avskrivningskostnader knutna till ett värde av 70 400 tkr.

Specifikation av oförbrukade bidrag	2015-12-31	2014-12-31
Bidrag från annan statlig myndighet	826 384	810 561
Bidrag från icke statliga organisationer eller privata personer	182 336	165 123
Oförbrukade donationer	20 678	21 524
Totalt oförbrukade bidrag	1 029 398	997 208

För att beräkna hur snabbt de oförbrukade bidragen kommer tas i anspråk har använts de rekommendationer som tagits fram av SUHF:s, HfR:s redovisningsråd. Enligt denna metod räknas först fram en omsättningshastighet på lärosätets bidragsintäkter. Denna omsättningshastighet används sedan som en schablon för att beräkna hur snabbt bidragsintäkterna kommer att förbrukas.

Formel: Under året inbetalade bidrag delat med (utgående balans för upplupna bidragsintäkter plus oförbrukade bidrag) är lika med lärosätets omsättningshastighet av bidragsintäkter. Denna beräkning ger att Stockholms universitets omsättningshastighet är 0,94, dvs. man förbrukar sina bidragsintäkter långsammare än ett år. Lärosätet förbrukar med denna beräkning sina oförbrukade bidrag inom 12,7 månader.

Enligt denna metod kommer lärosätets oförbrukade bidrag förbrukas enligt följande:

	2015-12-31	< 3 mån.	3-12 mån.	1-3 år
Förbrukning oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet	826 384	194 200	582 601	49 583

NOT 27 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2015-12-31	2014-12-31
Inomstatliga		
Förutbetalda intäkter	104	0
Förutbetalda uppdragsintäkter	55 418	66 326
Oförbrukade bidrag	826 384	810 588
Övriga upplupna kostnader	614	1 742
Summa periodavgränsningsposter inomstatliga	882 520	878 656
Utomstatliga		
Förutbetalda intäkter	11 400	10 853
Förutbetalda uppdragsintäkter	14 037	16 961
Oförbrukade bidrag	203 014	186 620
Upplupna personalkostnader*	220 190	201 094
Övriga upplupna kostnader	208	3 160
Summa periodavgränsningsposter utomstatliga	448 848	418 688
Totalt periodavgränsningsposter	1 331 367	1 297 344

* Beloppet består av Upplupen semesterlöneskuld inkl. sociala avgifter 198 499 tkr (198 749 tkr), samt upplupen lön 21 691 tkr (2 345 tkr).

Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2015

Verksamhet	Över- /underskott t.o.m. 2013	Över- /underskott 2014	Intäkter 2015	Kostnader 2015	Över- /underskott 2015	Akkumulerat över- /underskott, utgående 2015
Utbildning på grundnivå eller avancerad nivå						
Beställd utbildning	439	212	2 028	-2 527	-499	152
Yrkehögskolan, KY m.m.						
Uppdragsutbildning	9 791	1 803	107 730	-104 579	3 151	14 745
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter ¹	9 971	-8 238	23 925	-18 225	5 700	7 433
Övrigt						
Summering	20 201	-6 223	133 683	-125 331	8 352	22 330
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	25 982	866	84 850	-83 150	1 700	28 548
Summering	25 982	866	84 850	-83 150	1 700	28 548
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-4 953	-207	10 869	-9 325	1 544	-3 616
Upplåtande av bostadslägenhet - utbytesprogram och gästforskare ²	-8 744	-2 041	27 029	-29 803	-2 774	-13 559
Upplåtande av bostadslägenhet - regeringsbeslut (U2010/4277/UH) ³			1 503	-1 503	0	0
Övrigt						
Summering	-13 697	-2 248	39 401	-40 631	-1 230	-17 175

För den avgiftsfinansierade verksamheten uppgår det ackumulerade överskottet i förhållande till sin omsättning till 23,3 %. Enligt 25 § avgiftsförordningen (1992:191) ska myndigheten lämna ett förslag till disposition till regeringen om överskottet uppgår till mer än 10 %.

För 2015 lämnar härmed universitetet förslag till disposition av det ackumulerade överskottet avseende avgiftsfinansierad verksamhet. Universitetet kan disponera det ackumulerade överskottet inom respektive verksamhetsgren. Stockholm universitets disponibla ackumulerade överskott i den avgiftsfinansierade verksamheten för 2015 uppgår till 50 878 tkr. Universitetet föreslår mot bakgrund av för departementet tidigare redovisade orsaker att få disponera det totala överskottet (akkumulerat till och med 2015) i sin helhet inom respektive verksamhet.

¹ I intäkter 2015 ingår intäkter om 4 001 tkr som avser år 2016.

² Justeringar av tidigare års över-/underskott har gjorts efter ett uppkommet fel i tidigare årsredovisning. Det totala antalet lägenheter som finns att tillgå vid Stockholms universitet är i 616 stycken, varav 84 lägenheter hyrs ut med dubbla bäddar. I genomsnitt hyrdes 674 bäddar ut till utbytesstudenter och gästforskare under 2015.

³ 77 lägenheter hyrdes ut enligt U2010/4277/UH. Under 2016 förväntas 59 lägenheter vara uthyrda under vårterminen och 18 lägenheter under höstterminen, vilket uppskattningsvis ger en prognostiserad hyresintäkt på motsvarande 1 503 tkr.

Redovisningsprinciper och värderingsgrunder

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Universitetets redovisning följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring och god redovisningssed samt Förordning om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor (1993:1153).

Om inget annat anges redovisas beloppen i den ekonomiska redovisningen i tusental kronor.

För universitet och högskolor gäller undantag från vissa bestämmelser

1. Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om avräkning av anslagsmedel enligt 5, 16 och 18 §§ anslagsförordningen (1996:1189). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonton i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.

2. Universitet och högskolor medges undantag från 11 § anslagsförordningen (1996:1189) på så sätt att lärosätet får överföra såväl överproduktion som utnyttjat takbelopp (anslagssparande) till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår, utan att särskilt begära regeringens medgivande.

3. Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt bilaga 39 Väsentliga uppgifter.

Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av

- låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
- beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.

4. Universitet och högskolor medges i undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, om att i årsredovisningen upprätta och till regeringen lämna en finansieringsanalys.

Tillgångar

Tillgångar har värderats enligt lägsta värdets princip. Fordringar har tagits upp med de belopp de beräknas inflyta.

Anläggningstillgångar

Långfristiga anläggningstillgångar:

Aktier och värdepapper har portföljvärderats. I de fall nedskrivning behöver göras i samband med denna värdering sker detta efter individuell prövning till det lägsta av bokfört värde och marknadsvärde.

Materiella anläggningstillgångar:

Inventarier med ett anskaffningsvärde på minst 25 000 kr och med en ekonomisk livslängd på minst 3 år redovisas som anläggningstillgång. Anläggningstillgångar avskrivs enligt plan med följande avskrivningstider:

- 3 år   Datorer
- 5 år   Kontorsmaskiner, inredningsinventarier, elektriska apparater, bilar m m.
- 10 år   Byggnadsinventarier och förbättringsutgift annans fastighet.
- 25 år   Fartyg och skepp

Konst avskrivs inte.

Från och med år 2002 upptar universitetet immateriella tillgångar med ett anskaffningsvärde av minst 10 000 kronor och avskrivningstid av fem år.

Externmedelsfinansierade projekt

I den löpande redovisningen bokförs inbetalda medel för bidragsprojekt (förskott) som en skuld till finansiären. Kostnader som avser projektet skall bokföras löpande när de uppstår. För bidragsfinansierade projekt bokförs vid varje månads slut intäkter motsvarande månadens kostnader, vilket medför att de bidragsfinansierade projekten löpande under året har ett resultat på noll kronor. Vid bokslutet redovisas oförbrukade bidrag under periodavgränsningsposter på skuldsidan i balansräkningen, om avtalet anger en dispositionstid efter den 31 december innevarande år. Alla bidragsprojekt kontrolleras årligen för att fastställa att de har ett underliggande kontrakt med dispositionstid för medlen efter den 31 december. Om dispositionstiden har löpt ut senast 31 december innevarande räkenskapsår resultatförs de i enlighet med försiktighetsprincipen.

I de fall kostnaderna under året har varit större än inbetalda medel har universitetet en fordran på finansiären, och denna bokförs på tillgångssidan i balansräkningen under periodavgränsningsposter.

Uppdragsprojekt erhåller normalt inga förskott. Kostnaderna bokförs löpande under året men ingen intäktsavräkning sker vid månadens slut. För uppdragsprojekt som inte är avslutade vid upprättandet av delårsbokslut och årsbokslut betraktas över- och underskott som förutbetalda intäkt respektive upplupen intäkt. Med andra ord resultatförs de inte och påverkar inte årets resultat.

Uppdragsprojekt som utgörs av undervisning åt andra universitet eller högskolor betraktas vid helårsbokslutet som löpande verksamhet och resultatförs. Uppdragsprojekt resultatförs i samband med att projektet avslutas löpande under året.

Transfereringar

Från och med 1999 redovisar universitetet transfereringar enligt Ekonomistyrningsverkets rekommendationer. Som transfereringar redovisas bl a stipendier och lämnade bidrag samt de intäkter som erhållits för att finansiera transfereringarna, där antingen givaren till universitetet och/eller mottagaren från universitetet är en statlig part. I de fall där ingen part är statlig bokförs transfereringarna enbart via balansräkningen.

Avstämning av mellanhavanden med andra statliga myndigheter

Från och med år 2000 har statsredovisningen ökat kraven på särredovisning av mellanhavanden med andra statliga myndigheter och från och med 2003 skall, vid inrapportering till statsredovisningen, varje transaktion till annan statlig myndighet kunna särredovisas. Erhållna bidrag och avgifter samt givna bidrag och köp skall redovisas och stämmas av med varje statlig motpart för belopp överstigande en miljon kronor. För fordringar och skulder över årsskiftet gäller att belopp över ett hundra tusen kronor skall stämmas av. Stockholms universitet har i sin kodsträng en unik kod för varje myndighet och en gemensam kod för samtliga övriga motparter för att kunna särskilja dessa transaktioner.

Verksamhetsgrenar

Enligt regleringsbrev finns två verksamhetsgrenar, grundläggande högskoleutbildning med stödfunktioner samt forskning och forskarutbildning med stödfunktioner.

Övriga väsentliga uppgifter*Stockholms universitets Holding AB*

Ägandet av Stockholms universitet Holding AB övergick per den 1 januari 1998 från Närings- och handelsdepartementet till Stockholms universitet. Bolaget äger helt eller delvis aktier i 27 bolag, varav två dotterbolag, tre intressebolag och 22 bolag där innehavet är mindre än 20 procent.

Förvaltning av stiftelser

I enlighet med Stiftelselagen (1994:1220) bröts de fonder och samförvaltade donationer som är att betrakta som stiftelser och därmed egna juridiska personer ut ur universitetets redovisning den 1 januari 1997. Utanför universitetets redovisning finns 157 anknutna stiftelser vilka avger separata årsredovisningar.

Marknadsvärdet av det förvaltade kapitalet uppgår till 468 mnkr per den 31 december 2015. Bidrag och stipendier som beviljats under 2015 är 9,2 mnkr. Totalavkastningen 2015, på stiftelsernas kapital var 1,8 procent och direktavkastningen 3,4 procent. Förvaltningen av universitetets stiftelser regleras av en placeringspolicy som fastställs av universitetsstyrelsen varje år. Det förvaltade kapitalet bestod vid utgången av året av svenska aktier 34 procent, utländska aktiefonder 11 procent och ränteplaceringar 55 procent.

Universitetet handhar förvaltningen av stiftelserna tillsammans med den ekonomiska administrationen av Stockholms universitet Holding AB och dotterbolag. Denna förvaltning har under 2015 haft kostnader på 3 028 tkr (4 678) varav personalkostnaderna är 2 241 tkr (4 104). Ersättning från stiftelserna och bolagen uppgår till 3 323 tkr (3 239).

Ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter

Nedan visas ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter. Ersättningar och förmåner redovisas för budgetåret 2015. Enligt regeringsbeslut utgår arvode till de externa ledamöterna med 28 000 kronor per år. Till suppleanter utgår ingen ersättning. Till ordförande utgår arvode med 66 000 kronor per år.

	Belopp	Övriga uppdrag
Rektor		
Astrid Söderbergh Widding	1 350 355	Kungliga Bibliotekets insynsråd
Ordförande		
Kerstin Calissendorff	66 000	Inga uppdrag
Externa ledamöter		
Ann-Marie Begler (<i>t.o.m. 150527</i>)	14 000	Insynsrådet vid Universitetskanslersämbetet Ifous – innovation, forskning och utveckling i skolan och förskolan Arbetsgivarverket
Hans Börsvik	28 000	SU Holding AB SU Inkubator AB Sandberg Sweden AB Business Challenge AB Orvelin Group AB Ostronpallen AB Management by Kerstin AB Harbour House af Carlstad AB
Eva Hellsten	28 000	Inga uppdrag
Irene Svenonius	28 000	Folktandvården i Stockholms län AB Arlandabanan Holding AB Dagens Samhälle AB Stiftelsen Svenska Dagbladet Irene Svenonius AB
Eva Swartz Grimaldi	28 000	Norstedts förlagsgrupp AB Bianchi Café & Cycles AB Doberman AB Apotea AB
Patrik Tigerschiöld	28 000	Bure Equity AB Aktiemarknadsbolagens Förening Föreningen för god sed på aktiemarknaden Micronic AB Cavotec SA Mercuri International AB Fondbolaget Fondita AB SU Holding AB SU Inkubator AB

Thomas Wilhelmsson	28 000	Kansler för Helsingfors universitet Finlands rundradiobolag Yle

Verksamhetsföreträdare

Ylva Engström	890 477	Folkuniversitetet Stockholm
Astri Muren	923 605	Finansinspektionen Marknadsdomstolen Förvaltningsrätten i Stockholm
Bengt Novén	940 852	Inga uppdrag

Studentrepresentanter

Amanda Magnusson Arntsen (<i>fr.o.m. 150701</i>)	4 700	Inga uppdrag
Isabella Hagnell (<i>fr.o.m. 150701</i>)	14 000	Inga uppdrag
Charlotta Krispinsson (<i>fr.o.m. 150701</i>)	14 000	Inga uppdrag
André Beinö (<i>t.o.m. 150630</i>)	9 400	Svenska Bostäder AB Stadsholmen AB
Anna Wallgren (<i>t.o.m. 150630</i>)	9 400	Inga uppdrag
Amber Mace (<i>t.o.m. 150630</i>)	14 000	Inga uppdrag

Gruppsuppleanter, verksamhetsföreträdare

Jonas Ebbesson	963 260	Oskama AB
Cynthia de Wit	830 808	Inga uppdrag

Gruppsuppleanter, studentrepresentanter

Josefin Velander (<i>fr.o.m. 150701</i>)	4 700	Inga uppdrag
Kerstin Winkens (<i>fr.o.m. 150701</i>)	4 700	Inga uppdrag
Amanda Magnusson Arntsen (<i>t.o.m 150630</i>)	4 700	Inga uppdrag

Bilagor

Bilaga 1 Underlag för beräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för budgetåret 2015**Redovisning av takbelopp****Tabell 1 Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR)****Utfall avseende perioden 2015-01-01 – 2015-12-31**

Summan Utfall total ersättning ska avse den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, dvs. oberoende av om den ryms inom tilldelade medel eller inte.

Utb.omr.	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättn. (tkr)	HPR Ersättn. (tkr)	Utfall total ersättning
Humaniora	7 082	4 830	206 358	95 515	301 873
Teologi					0
Juridik	2 727	2 350	79 451	46 476	125 928
Samhällsvetenskap	8 751	7 139	254 993	141 196	396 189
Naturvetenskap	3 905	2 657	202 097	115 943	318 040
Teknik	1 867	1 175	96 612	51 297	147 910
Farmaci					0
Vård	349	318	19 218	15 173	34 391
Odontologi					0
Medicin	730	577	44 897	43 177	88 074
Undervisning	1 354	1 287	44 472	49 758	94 230
Verksamhetsförlagd utb.	505	463	21 782	23 499	45 281
Övrigt	970	855	40 318	28 861	69 179
Design					0
Konst					0
Musik					0
Opera					0
Teater					0
Media					0
Dans					0
Idrott		2		14	14
Summa	28 240	21 651	1 010 198	610 909	1 621 107

Takbelopp (tkr)	1 580 103
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (tkr)	41 004
Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med (tkr)	0

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden.

Totalt antal utbildade helårsstudenter ____inom design. Högst får ____avräknas inom det aktuella utbildningsområdet. Övriga helårsstudenter inom design har avräknats mot utbildningsområdet_____.

Totalt antal utbildade helårsstudenter ____inom konst. Högst får ____avräknas inom det aktuella utbildningsområdet. Övriga helårsstudenter inom konst har avräknats mot utbildningsområdet_____.

Totalt antal utbildade helårsstudenter ____inom musik. Högst får ____avräknas inom det aktuella utbildningsområdet. Övriga helårsstudenter inom musik har avräknats mot utbildningsområdet_____.

Totalt antal utbildade helårsstudenter ____inom opera. Högst får ____avräknas inom det aktuella utbildningsområdet. Övriga helårsstudenter inom opera har avräknats mot utbildningsområdet_____.

Totalt antal utbildade helårsstudenter ____inom teater. Högst får ____avräknas inom det aktuella utbildningsområdet. Övriga helårsstudenter inom teater har avräknats mot utbildningsområdet_____.

Totalt antal utbildade helårsstudenter ____inom media. Högst får ____avräknas inom det aktuella utbildningsområdet. Övriga helårsstudenter inom media har avräknats mot utbildningsområdet_____.

Totalt antal utbildade helårsstudenter ____inom dans. Högst får ____avräknas inom det aktuella utbildningsområdet. Övriga helårsstudenter inom dans har avräknats mot utbildningsområdet_____.

Tabell 2 Beräkning av anslagssparande och överproduktion (tkr)

<i>A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)</i>	
Årets takbelopp	1 580 103
+ Ev. ingående anslagssparande	
Summa (A)	1 580 103
<i>B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå</i>	
Ersättning för HPR från december föregående budgetår	5 020
Utfall total ersättning enligt tabell 1	1 621 107
+ Ev. utnyttjande av tidigare överproduktion	6 786
Summa (B)	1 632 913
Summa (A-B) ¹	-52 810

¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan.
Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.

<i>Tabell. Anslagssparande</i>	
Totalt utgående anslagssparande (A-B)	
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	
Utgående anslagssparande	0

<i>Tabell. Överproduktion</i>	
Total utgående överproduktion	52 810
- Ev. överproduktion över 10 % av takbeloppet ²	
Utgående överproduktion	52 810

² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

Bilaga 2

Antal kända studenter med funktionshinder i studiesituationen som genom samordnaren beretts tillgång till lärosätenas stödresurser budgetåret 2015

Kända studentantal	Kvinnor	Män	Totalt
Studenter med dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter	4 224	2 217	6 441
Studenter med olika neuropsykiatriska variationer	1 368	1 244	2 612
Studenter med psykisk ohälsa	771	322	1 093
Studenter med nedsatt rörelseförmåga	452	199	651
Studenter med synnedsättning	168	80	248
Studenter med hörselnedsättning – utan utbildningstolkning	156	84	240
Studenter med utbildningstolkning - teckenspråkstolkning och/eller skrivtolkning	87	33	120
Studenter med andra varaktiga begränsningar av funktionsförmågan	570	245	815
Sammanlagt antal	7 796	4 424	12 220

Vid många lärosäten är de kända studentantalen små per funktionsnedsättningsområde och vid alla lärosäten finns det få studenter i någon eller några av de ovan redovisade områdena. För att undvika risken att studenter ska kunna identifieras eller uppleva sig utpekade görs sammanställningen av studentantalen på nationell nivå.

Av de kända studenter som anges ovan var 20 doktorander, varav 12 kvinnor och 8 män.

De fortsatt ökande grupperna studenter med dyslexi och olika neuropsykiatriska variationer utgjorde 74 procent av studentantalen i sin helhet.

Av de 120 studenterna med utbildningstolkning använde 12 studenter skrivtolkning. Studenterna med utbildningstolkning studerade företrädesvis vid Stockholms universitet (32 studenter) och vid Örebro universitet (23 studenter). Vid Stockholms universitet har dessutom 9 döva teckenspråkiga studenter deltagit i undervisning med teckenspråkskunniga lärare.

Gruppen studenter med hörselnedsättning och utan utbildningstolkning ökade med 22 procent, det vill säga 52 studenter fler än året 2014, vilket är en tydlig ökning för första gången sedan året 2009. Däremot minskade gruppen studenter med synnedsättning med 32 studenter jämfört med året 2014.

Antalet studenter med psykisk ohälsa ökade med 21 procent. Det var 188 studenter fler än året 2014 som av den anledningen - och på grund av hinder i studiesituationen - tog kontakt med en samordnare av särskilt pedagogiskt stöd.

Sammantaget ökade det kända antalet studenter med funktionshinder i studiesituationen med 10 procent jämfört med året 2014.